

Windmolens in gemeente Lisse

Een raadpleging onder 1.944 Lissers

20 januari 2025

POPULYTICS

What would you do?

Colofon

Dit onderzoek is uitgevoerd door Populytics, een spin-off van de TU Delft, in opdracht van gemeente Lisse.

Auteurs

Niek Mouter (niek@populytics.nl)
Rosa Vroom (rosa@populytics.nl)
Michiel Tilstra (michiel@populytics.nl)

Datum

28 januari 2025

Status

Eindrapport

Contact

Populytics b.v.
Frambozenweg 139
2321 KA Leiden
info@populytics.nl

Inhoud

Samenvatting	4
1. Wie deden er mee?	9
2. Wat vinden inwoners van het plan van de gemeente?	12
3. Wat adviseren Lissers om rekening mee te houden bij de locatiekeuze?	17
3.1 Zes verschillende groepen deelnemers (LKCA onderdeel 1)	27
3.2 Motivaties achter de keuzes van deelnemers (kwalitatieve analyse onderdeel 1)	37
4. Waar willen Lissers rekening mee houden bij het bouwen van windmolens	45
4.1 Vier verschillende groepen deelnemers (LKCA onderdeel 2)	56
4.2 Motivaties achter de keuzes van deelnemers (kwalitatieve analyse onderdeel 2)	63
5. Wat vonden deelnemers van de raadpleging?	72
6. Bijlagen	78
I Samenstelling deelnemers	79
II Ongewogen resultaten	81
III Wegingsfactoren	89
IV Resultaten LKCA	91

Samenvatting

The background features a light blue gradient. A large, dark blue, abstract geometric shape is positioned on the right side, extending from the top right towards the bottom center. The shape has several sharp angles and a jagged top edge, resembling a stylized mountain or a complex polygon.

Aanleiding en methode

Aanleiding

Gemeente Lisse wil meer duurzame energie opwekken. Het doel van de gemeente is om in 2050 energieneutraal te zijn. Om dit doel te halen wil de gemeente in 2030 46% van de elektriciteitsvraag (165 TJ, TeraJoule) duurzaam opwekken in de gemeente. 101 TJ van de 165 verwacht de gemeente te kunnen realiseren met zonnepanelen op daken. Voor de resterende 64 TJ wordt gezocht naar mogelijkheden met zonnepanelen langs infrastructuur, zonnevelden of windmolens. Inmiddels is gebleken dat zon langs infrastructuur op dit moment financieel niet haalbaar is, omdat hier te weinig ruimte is en de afstanden te groot zijn. Daarom gaat de gemeente op zoek naar locaties voor windmolens.

De provincie bepaalt uiteindelijk of er windmolens moeten komen in Lisse. De gemeente Lisse wil de regie zoveel mogelijk in eigen handen houden en wil daarom inwoners raadplegen over hun wensen en behoeften rond windmolens in de gemeente. Op basis hiervan kan de raad besluiten welke zoeklocaties de gemeente inbrengt. Daarnaast geeft het een basis voor nieuw beleid waarin staat onder welke voorwaarden windmolens gerealiseerd kunnen worden in de gemeente. Gemeente Lisse wil duurzame energie opwekken op een manier die bij Lisse past. Het doel van de participatie is daarom om kennis te vergaren over wat inwoners belangrijk vinden bij het maken van keuzes over een locatie voor windmolens en welke eisen inwoners vinden dat de gemeente moet stellen bij de bouw van windmolens.

Over de methode PWE

We betrekken inwoners via een Participatieve Waarde Evaluatie (PWE). De essentie van een PWE is dat burgers op een laagdrempelige manier een advies kunnen geven over een keuzevraagstuk van een overheid. Ze worden in een online omgeving als het ware op de stoel van de bestuurder gezet. Ze krijgen informatie over voor- en nadelen van de diverse opties en eventuele beperkingen die er zijn. Vervolgens wordt aan hen gevraagd wat zij de bestuurder zouden adviseren. Ten slotte lichten burgers hun keuzes toe. Dit levert een genuanceerd beeld op van hun voorkeuren en overwegingen.

Opzet van het onderzoek

De PWE raadpleging bestond uit twee inhoudelijke hoofdvragen.

- Onderdeel 1: inwoners geven advies over wat zij belangrijk vinden bij het maken van keuzes voor locaties van windmolens.
- Onderdeel 2: inwoners geven advies over wat voor eisen de gemeente moet stellen bij de bouw van windmolens.

Deelnemers, zorgen over klimaatverandering, het doel van de gemeente en samenwerking met andere gemeenten

Wie deden er mee aan de raadpleging?

Alle huishoudens van Lisse kregen een uitnodiging om mee te doen aan de raadpleging. Zij kregen ieder een code die zij per huishouden maximaal 2x konden gebruiken. In totaal deden er 1.944 deelnemers mee aan de raadpleging. Inwoners van verschillende genders, leeftijdsgroepen, opleidingsniveaus en verschillende wijken in Lisse waren allemaal goed vertegenwoordigd. Sommige groepen waren oververtegenwoordigd in de raadpleging. Hiervoor is met herweging gecorrigeerd. Groepen die oververtegenwoordigd waren hebben een kleinere weging gekregen in de analyse. Omdat verschillende groepen Lissers ongeveer dezelfde voorkeuren blijken te hebben, had de herweging geen invloed op de resultaten. In het rapport presenteren we de herwogen resultaten, omdat dit een beter beeld geeft van de voorkeuren van de totale bevolking. De ongewogen resultaten zijn te vinden in de bijlage.

85% van de deelnemers geeft een voldoende aan de raadpleging. Ze geven een 6,8 gemiddeld. Dat is iets hoger dan het gemiddelde cijfer dat deelnemers geven aan raadplegingen over energiebeleid. Meer dan 70% van de deelnemers had nog nooit eerder zijn of haar mening gegeven over windenergie aan de overheid. 17,6% van de deelnemers vindt dat de gemeente de adviezen uit de raadpleging volledig moeten overnemen. 73,4% vindt dat de uitkomsten een grote rol moeten spelen, 6,4% vindt dat de uitkomsten een kleine rol moeten spelen en 0,5% vindt dat de uitkomsten geen rol moeten spelen.

Een meerderheid van de deelnemers (62%) maakt zich zorgen over klimaatverandering. Dit percentage is gemiddeld vergeleken met andere gemeenten in Nederland waar een raadpleging is gedaan over dit onderwerp. Een deel van de deelnemers (15%) maakt zich geen zorgen over klimaatverandering. Bijna de helft van de deelnemers (49%) wekt zelf schone energie op.

Wat vinden deelnemers van het doel van de gemeente om 46% van de energie duurzaam op te wekken? 53% van de deelnemers wil het doel van de gemeente halen door ten minste 2 of 3 windmolens te plaatsen. 9% wil het doel halen door het plaatsen van grote zonnenvelden en 17% wil het doel halen op een andere manier dan met windenergie of zonnenvelden. In totaal wil dus 79% van de deelnemers dat de gemeente Lisse het doel haalt om in 2030 46% duurzame energie op te wekken. 14% van de deelnemers geeft expliciet aan dat zij vinden dat de gemeente niet moet proberen om 46% duurzame energie op te wekken in 2030.

De meerderheid van de inwoners (94%) vindt dat de gemeente een advies moet geven aan de provincie over windenergie. Hiervan vindt een derde (31% in totaal) dat de gemeente zelf een advies moet uitbrengen. Twee derde (63% in totaal) vindt dat de gemeente samen met buurgemeenten een advies moet uitbrengen aan de provincie.

Conclusies over keuzes over locaties voor windmolens

Inwoners vinden het beperken van overlast voor bewoners door windmolens ver weg van woonwijken te plaatsen het belangrijkste.

In het tweede deel van de raadpleging konden deelnemers een advies geven over wat zij belangrijk vinden bij het maken van keuzes voor locaties van windmolens. De meeste deelnemers vinden het het belangrijkste om in de locatiekeuze voor windmolens te zorgen dat die ver weg staan van woonwijken in Lisse. Ook de andere optie die geluidsoverlast voor bewoners kan beperken ('Zet de windmolens vlakbij een plek waar al veel geluid is, zoals de spoorweg') krijgt veel prioriteit van deelnemers. De optie om de windmolens ver weg van woonwijken van buurgemeenten te zetten completeert de top 3, maar krijgt wel duidelijk minder prioriteit dan de bovengenoemde twee aspecten. Het voorkomen dat het aanzicht van de bollenvelden en de Keukenhof wordt veranderd moet volgens de gemiddelde inwoner het minste prioriteit krijgen bij het maken van locatiekeuzes.

Waar denken inwoners hetzelfde of juist verschillend over?

Er zijn vrijwel geen verschillen tussen verschillende leeftijdsgroepen, tussen verschillende opleidingsniveaus en tussen inwoners van verschillende gebieden in Lisse. Mannen geven gemiddeld iets meer prioriteit aan de optie 'Zet de windmolens vlakbij een plek waar al veel geluid is, zoals de spoorweg', vrouwen zetten iets meer in op 'Zorg ervoor dat beschermde vogels weinig last hebben van windmolens'.

Verschillende inwonersgroepen geven het meeste prioriteit aan het bouwen van windmolens ver weg van woonwijken in Lisse. Maar in de raadpleging vinden we een groep van 4% die dit niet belangrijk vindt. Deze groep vindt het belangrijk dat vogels geen overlast hebben van windmolens en dat windmolens het aanzicht van bollenvelden en de Keukenhof niet verstoren.

Alle groepen zijn het er over eens dat bij de locatiekeuze sterke prioriteit moet worden gegeven aan het kiezen van een plek waar al veel geluid is. Deelnemers schrijven hierover dat ze denken dat dit overlast zal beperken voor bewoners, maar ook dat deze plek(ken) ver weg zijn van huizen.

De meningen zijn sterker verdeeld over het voorkomen van overlast voor vogels en het weinig veranderen van het aanzicht van de Keukenhof en het bollenveldenlandschap. Over voorkomen van overlast voor vogels schrijven sommige deelnemers dat het belangrijk is om vogels en natuur te beschermen, anderen schrijven dat ze niet denken dat windmolens een groot probleem zullen vormen voor vogels en natuur. Over het weinig veranderen van aanzichten van het bollenveldenlandschap en de Keukenhof schrijven sommige deelnemers dat ze het belangrijk vinden om dit soort unieke en toeristentrekkende aanzichten hetzelfde te houden. Deelnemers die minder prioriteit geven aan deze opties schrijven dat ze denken dat de impact op het aanzicht van het bollenveldenlandschap en de Keukenhof niet zo groot of erg zal zijn.

"Windmolens maken veel geluid. Veel mensen hebben daar last van zodat ze niet meer fijn kunnen wonen."

"Natuur moet zoveel mogelijk ongestoord worden gelaten."

"De natuur zal zich hier wel naar richten. De vogels passen zich wel aan."

Conclusies over eisen aan de bouw van windmolens

Inwoners vinden geluidsoverlast beperken het meest belangrijk.

In het derde deel van de raadpleging konden deelnemers advies geven over wat voor eisen de gemeente moet stellen bij de bouw van windmolens. Zij zagen ook de kosten van hun advies en konden maar een beperkt budget besteden. 62% van de deelnemers vulde dit onderdeel in. Van de 38% deelnemers die dit onderdeel oversloegen gaf meer dan de helft in het begin van de vragenlijst al aan niet over dit onderwerp te willen meedenken, omdat ze geen windmolens in Lisse willen.

80% van de deelnemers die dit onderdeel invulde adviseert om te investeren in het beperken van geluidsoverlast. Andere opties om overlast te beperken (slagschaduw en overlast voor vogels) worden ook veel gekozen, beiden door meer dan de helft van de deelnemers.

Inwoners zijn verdeeld over de hoogte van windmolens. 32% kiest voor het maximaal inzetten op hele hoge windmolens (240 meter in plaats van 200 meter), maar ook veel deelnemers (48%) kiezen hier helemaal niet voor. Deelnemers die kiezen voor hele hoge windmolens zetten meer in op de extra opbrengsten van windmolens te investeren in natuur en ervoor zorgen dat overlast voor vogels zo klein mogelijk is.

Inwoners vinden het belangrijker dat de gemeente eisen stelt om overlast van windmolens te voorkomen dan dat de gemeente eisen stelt over het verdelen van opbrengsten van de windmolens (bijvoorbeeld aan investeringen in de natuur, inwoners die mede-eigenaar zijn of omwonenden). Iets meer dan de helft kiest voor één van de opties om de opbrengsten van windmolens te verdelen. De meeste inwoners die vinden dat opbrengsten moeten worden verdeeld kiezen ervoor om dit geld te investeren in de natuur.

Inwoners vinden niet dat er niks verdiend mag worden aan windmolens. Een krappe meerderheid (52%) van de deelnemers adviseert een eisenpakket waar een ontwikkelaar nog 'voldoende' aan kan verdienen (in plaats van 'weinig').

Waar denken inwoners hetzelfde of juist verschillend over?

Er zijn weinig significante verschillen tussen verschillende groepen. Mannen zetten iets meer in op de optie dat Lissers mede-eigenaar kunnen worden van windmolens die geplaatst worden. Theoretisch opgeleiden zetten iets meer in op het verkleinen van geluidsoverlast, slagschaduw en overlast voor vogels dan praktisch opgeleiden. Tussen verschillende wijken zijn bijna geen verschillen gevonden.

Inwoners zijn het er eens over dat geluidsoverlast (zo veel mogelijk) beperkt moet worden. Deelnemers schrijven dat ze het tegengaan van geluidsoverlast belangrijk vinden, met name voor de gezondheid en de leefbaarheid, en denken dat het beperken van geluidsoverlast het draagvlak kan versterken.

Inwoners verschillen van mening over het beperken van overlast voor vogels en het extra investeren in de natuur. Een grote groep deelnemers zet in op beide opties, maar andere groepen deelnemers zetten hier vrijwel niet op in. Deelnemers die extra willen investeren in natuur benadrukken dat het nu al slecht gaat met de natuur. Deelnemers die niet extra willen investeren in natuur vinden dat het bouwen van windmolens al een investering in natuur is.

"Geluidsoverlast tast het welzijn van mensen aan."

"Het is altijd belangrijk om rekening te houden met de natuur"

"Het plaatsen van de windmolens gaat toch om natuurbehoud"

1. Wie deden er mee?

Samenstelling van de deelnemers

Uit alle segmenten deden mensen mee aan de raadpleging

Samenstelling van de respondenten naar gender, leeftijd en opleidingsniveau

	Aandeel Lisse*	Deelnemers raadpleging (N=1.944)
Gender		
Vrouw	50,9%	32,4%
Man	49,1%	67,6%
Leeftijd		
16 tot 34 jaar	24,3%	7,0%
35 tot 44 jaar	13,9%	10,2%
45 tot 54 jaar	15,3%	13,4%
55 tot 64 jaar	17,7%	24,7%
65 en ouder	28,9%	44,6%
Opleiding		
Praktisch	25,0%	12,8%
Middelbaar	45,6%	30,0%
Theoretisch	29,4%	57,2%

Toelichting

- **Werving via brieven:** Alle huishoudens van Lisse hadden een brief gekregen met een unieke code, die gelinkt kon worden aan een gebied. Elke code mocht maximaal 2 keer gebruikt worden. In totaal hebben 1.944 mensen meegedaan aan de raadpleging.
- **Representativiteit en herwogen:** Onder de deelnemers aan de open raadpleging zijn mannen, ouderen boven de 55 en theoretisch geschoolden oververtegenwoordigd. Jongeren onder de 35, vrouwen en praktisch geschoolde mensen zijn ondervertegenwoordigd. Om dit uit te balanceren is de data herwogen op de kenmerken gender, leeftijd en opleidingsniveau. In deze rapportage presenteren we de resultaten van de herwogen resultaten. In de [bijlage](#) staan de ongewogen resultaten.

Uit alle wijken deden mensen mee aan de raadpleging

Samenstelling van de respondenten naar wijk

Wijk	Aandeel Lisse*	Deelnemers raadpleging (N=1.944)
De Blinkerd	6,7%	8,6%
Oranjobuurt	8,1%	6,9%
Zeeheldenbuurt	7,4%	6,1%
Berkhout	6,4%	7,9%
Blokhuis	6,3%	4,1%
Het Vierkant	6,2%	6,2%
Van Rijckevorsel	2,8%	4,1%
Bloemenbuurt	8,5%	8,0%
Componistenbuurt	5,7%	5,7%
Schildersbuurt	7,8%	5,9%
Lisse Rond	5,0%	5,7%
3e Poellaan, Ter Beek en De Engel	5,1%	5,1%
Halfweg en Buitengebied	2,9%	4,2%
Meer en Duin en Meerenburgh	7,1%	7,0%
Geestwater en Vrouwenpolder	6,5%	7,1%
Dever en Vogelbuurt	7,7%	7,5%

Toelichting

- De codes uit de brieven konden worden gelinkt aan een gebied. Op deze manier konden we zien welke deelnemers uit welk gebied komen.
- De deelnemersspreiding over de gebieden volgt in grote lijnen de bevolking van de gemeente en we zien deelnemers uit alle gebieden.

2. Wat vinden inwoners van het plan van de gemeente?

Resultaten van vragen over het plan van de gemeente om windmolens te bouwen

Uitleg van stellingen over het plan van de gemeente

Wat vindt u van dit plan van de gemeente Lisse? (2/3)

- Ik vind het een goed plan. Met 2 of 3 grote windmolens halen we het doel.
- Ik vind dat er in Lisse meer dan 3 grote windmolens moeten komen. Dan wekken we in 2030 meer dan 50% van onze energie duurzaam op.
- Ik vind dat Lisse het doel moet halen door het bouwen van 20 tot 40 hectare zonnepanelen.
- Ik vind dat er in Lisse zonnepanelen moeten komen van 20 tot 40 hectare en 2 of meer grote windmolens. Dan wekken we in 2030 meer dan 50% van onze energie duurzaam op.
- Ik vind dat er geen grote windmolens of grote zonnepanelen moeten komen in Lisse.
- Weet ik niet / Zeg ik liever niet

U geeft aan dat u niet vindt dat er grote windmolens of grote zonnepanelen moeten komen in Lisse. Vindt u dat Lisse het doel van 46% schone energie in 2030 moet proberen te halen? (4/4)

- Ik vind dat de gemeente Lisse ervoor moet zorgen dat in 2030 46% van de gebruikte energie duurzaam moet worden opgewekt, maar niet met grote windmolens of grote zonnepanelen.
- Ik vind dat de gemeente Lisse minder dan 46% van de gebruikte energie duurzaam moet opwekken.
- Weet ik niet / Zeg ik liever niet

Toelichting

- **Doel:**
 1. Inzicht krijgen in wat inwoners vinden van het doel van de gemeente om 46% energie duurzaam op te wekken.
 2. Inzicht krijgen in met welke middelen inwoners dit doel zouden willen halen.
- **Keuzesituatie:** Deelnemers werd gevraagd of ze willen dat gemeente Lisse 46% (of meer) energie duurzaam opwekt met grote windmolens of grote zonnepanelen. Als zij aangaven dat zij geen grote windmolens of grote zonnepanelen willen in gemeente Lisse, kregen zij de vraag of en hoe zij dan dat doel zouden willen halen.
- **Motivatie:** Vervolgens konden ze hun keuzes toelichten. Deelnemers die aangaven het doel van de gemeente te willen halen met andere energiebronnen dan grote windmolens en grote zonnepanelen, kregen een extra vraag over hoe ze dan dit doel zouden willen halen.

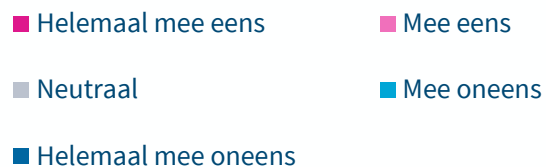
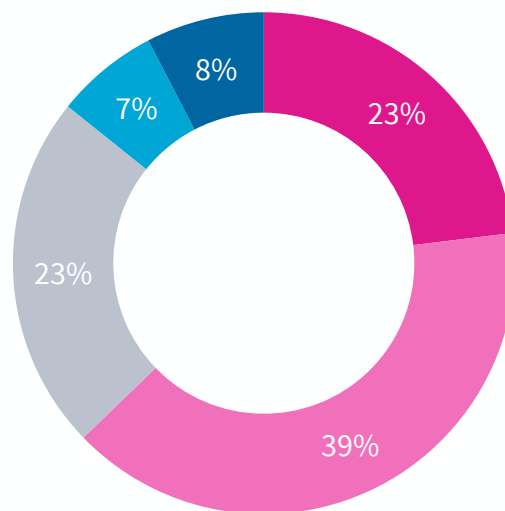
In hoeverre maken inwoners zich zorgen over klimaatverandering en zijn zij bezig met schone energie?

Toelichting

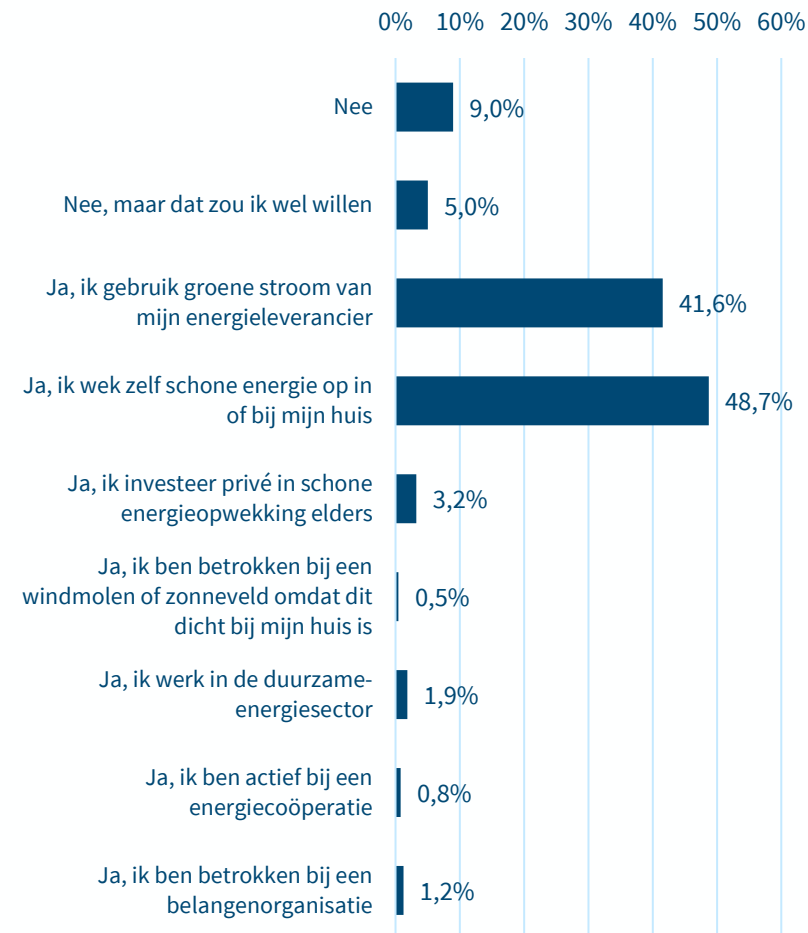
Aan deelnemers is gevraagd in hoeverre ze zich zorgen maken over klimaatverandering.

- **Een ruime meerderheid maakt zich zorgen over klimaatverandering:** Een ruime meerderheid van de deelnemers (62%) geeft aan (helemaal) eens te zijn met de stelling “Ik maak me zorgen om klimaatverandering”. Een kleiner deel (23%) heeft ‘Neutraal’ geantwoord op de stelling. Een nog kleinere groep (15%) geeft aan zich geen zorgen te maken over klimaatverandering.
- We zien kleine verschillen in de zorgen over het klimaat tussen deelnemers uit verschillende leeftijdsgroepen. Hierbij geven mensen boven de 65 iets vaker aan zich zorgen te maken over het klimaat dan mensen onder de 65.

Ik maak me zorgen om klimaatverandering

Bent u op één of meer van de volgende manieren bezig met schone energie?*

* De percentages geven het aandeel deelnemers weer dat kiest voor een optie ten opzichte van het totaal aantal deelnemers (1.944). Deelnemers konden meerdere antwoorden aankruisen.

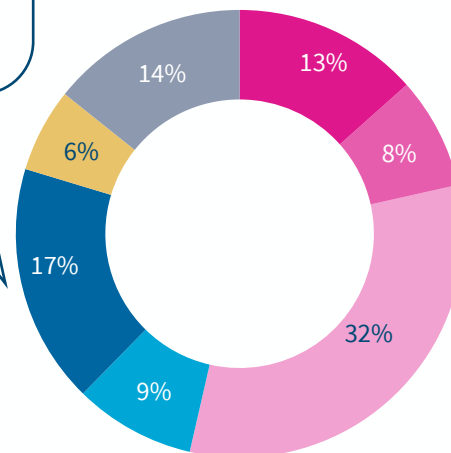
Wat vinden inwoners van het plan van de gemeente om 46% energie duurzaam op te wekken?

Toelichting

Inwoners hebben uiteenlopende meningen wat betreft het klimaatdoel van de gemeente Lisse:

- Een ruime meerderheid van de inwoners (79%) wil het doel halen van 46% schone energie in 2030.
- Een meerderheid van de inwoners (62%) wil het doel halen met grote windmolens en/of grote zonnenvelden.
- Ongeveer de helft van de inwoners (53%) wil ten minste 2 of 3 windmolens plaatsen.
- Een kleinere groep inwoners (21%) wil meer doen dan 46% van de energie schoon opwekken.
- Een kleinere groep inwoners (14%) vindt dat Lisse minder dan 46% schone energie moet opwekken.
- 17% geeft aan het doel van 46% schone energie te willen halen, maar niet met grote windmolens of grote zonnenvelden. Hiervan schrijft ongeveer één op de drie deelnemers dat ze het doel van de gemeente zouden willen halen met zonnepanelen op daken. Andere oplossingen die genoemd worden zijn inzetten op kleine windmolens, kernenergie en andere innovatieve technologieën.
- 60% van de deelnemers die geen windmolens wil, wil wel meedenken over de keuzes die hierover gemaakt moeten worden

“Lisse is te dicht bebouwd voor windmolens of zonneparken. De naburige dorpen liggen te dicht tegen Lisse aan, daardoor is er geen ruimte.”

“Als met 2 à 3 windmolens het gestelde doel bereikt kan worden, prima. Overige voorstellen komen niet in aanmerking wegens ruimtegebrek en geluidsoverlast.”

- Meer doen: er moeten meer dan 3 grote windmolens moeten komen
- Meer doen: er moeten zonnenvelden van 20 tot 40 hectare en 2 of meer grote windmolens komen
- Doel halen met 2 of 3 grote windmolens
- Doel halen door het bouwen van 20 tot 40 hectare zonnenvelden
- Doel halen, maar niet met grote windmolens of grote zonnenvelden.
- Geen grote windmolens of grote zonnenvelden, maar geen mening over het halen van het doel of alternatieven
- Minder doen

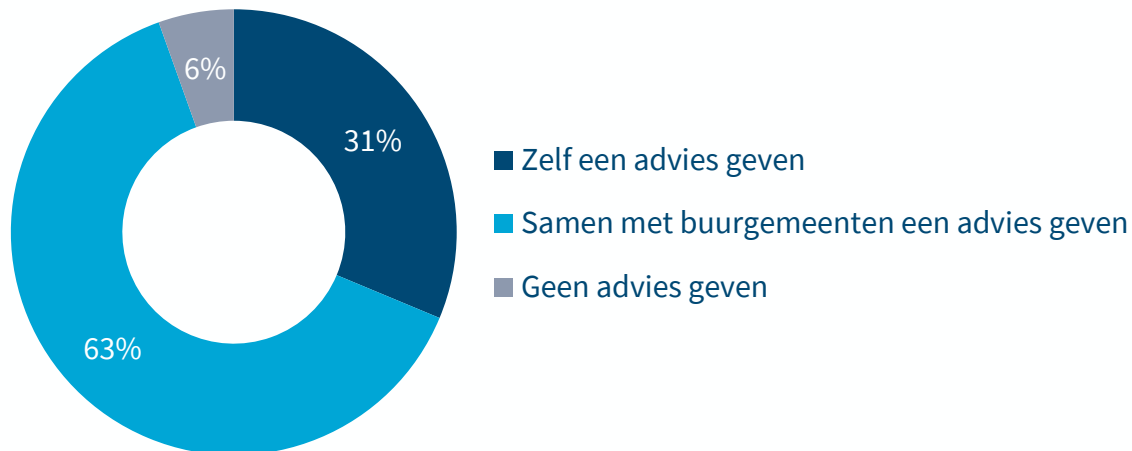

Samenwerken met gemeentes of provincie

De gemeente Lisse heeft de keuze uit drie verschillende varianten:

- De gemeente kan aan de provincie een advies geven over de beste locatie voor windmolens waarin de uitkomsten van deze vragenlijst zijn meegenomen.
- De gemeente kan geen advies geven aan de provincie over de beste locatie voor windmolens. Dan kunnen er alsnog windmolens komen in Lisse. Als de provincie besluit dat er windmolens komen in Lisse, dan is het voor de provincie moeilijk om goed rekening te houden met wat Lissers belangrijk vinden als er geen eigen advies is van de gemeente.
- De gemeente kan ook samen met de buurgemeenten Hillegom en Teylingen een advies geven aan de provincie Zuid-Holland over de beste locatie voor windmolens. De gemeenten kunnen samen plannen maken die ervoor zorgen dat ze allemaal hun doelen halen. Maar het kan wel langer duren om samen beslissingen te nemen.

Wat zou de gemeente moeten doen?

Toelichting

- **De meerderheid van de inwoners (94%) vindt dat de gemeente een advies moet geven aan de provincie.** Hiervan vindt een derde dat de gemeente zelf een advies moet uitbrengen. Twee derde vindt dat de gemeente samen met buurgemeenten een advies moet uitbrengen.
- We zien kleine verschillen in de keuzes tussen genders en deelnemers uit verschillende leeftijdsgroepen. Hierbij geven vrouwen en mensen onder de 35 iets vaker aan dat de gemeente zelf een advies moet geven dan mannen en mensen boven de 35.

3. Wat adviseren Lissers om rekening mee te houden bij de locatiekeuze?

Resultaten

Uitleg van het eerste onderdeel

←

Waar moeten we rekening mee houden bij keuzes over de locatie van windmolens?

Gebruik de + en - knoppen om 30 punten aan opties te geven. Klik op de i-knop voor meer informatie.

Zorg ervoor dat beschermde vogels weinig last hebben van windmolens	Zorg dat de windmolens het aanzicht van de Keukenhof weinig veranderen	Zet de windmolens vlakbij een plek waar al veel geluid is, zoals de spoorweg
0	0	0
Zorg dat windmolens ver weg staan van woonwijken in Lisse	Zorg dat windmolens ver weg staan van woonwijken van buurgemeenten	Zorg dat de windmolens het aanzicht van het bollenveldlandschap weinig veranderen
0	0	0

Geen van de opties spreekt mij aan en ik wil deze stap daarom overslaan.

Volgende →

Punten

0/30

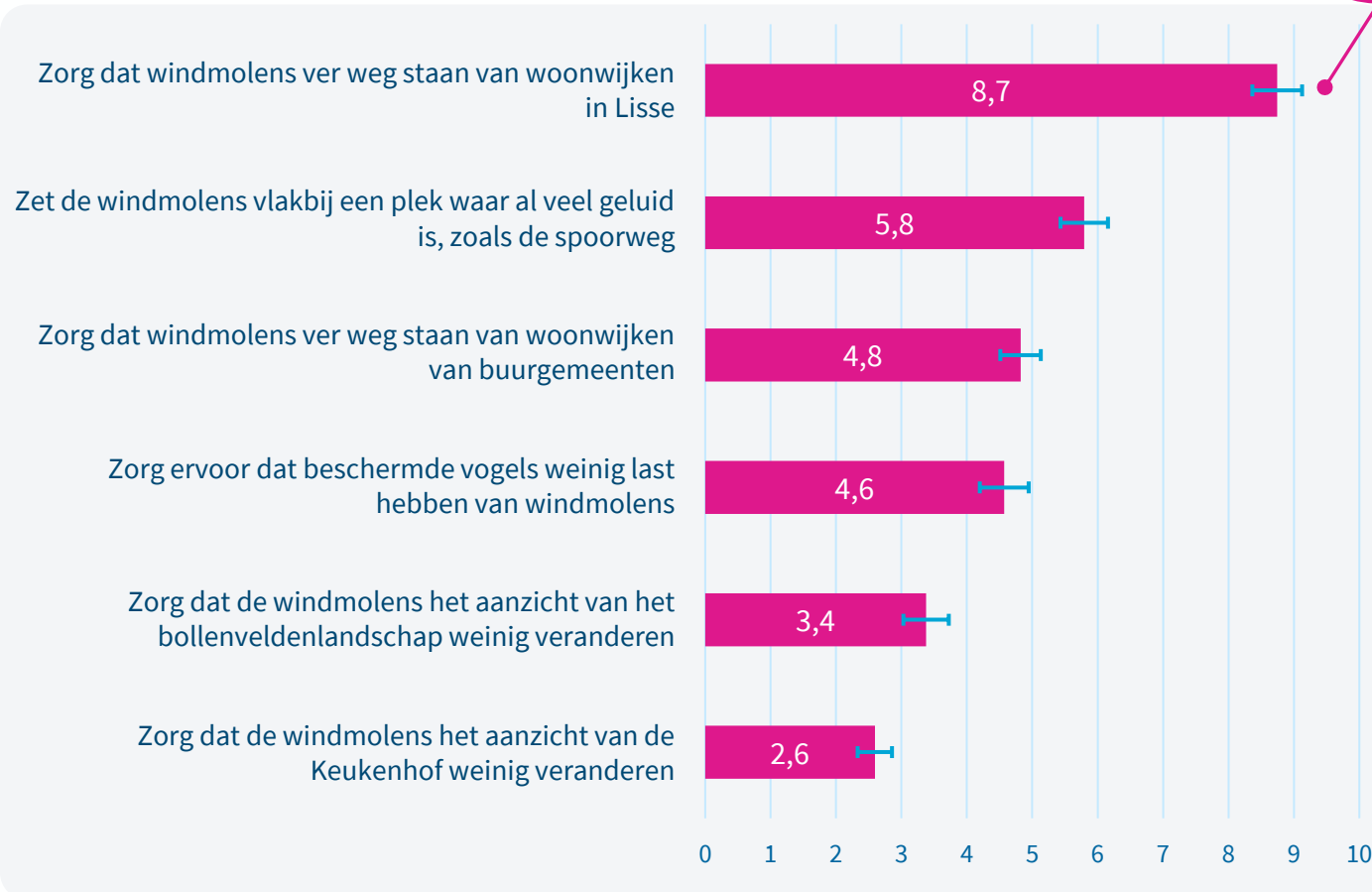
Toelichting

- **Doel:** Inzicht krijgen in waar inwoners rekening mee willen houden bij keuzes over locaties van windmolens.
- **Keuzesituatie:** Deelnemers werd gevraagd 30 punten te verdelen over zes keuzeopties. De keuzeopties zijn overwegingen op basis waarvan de gemeente de keuze voor een locatie kan baseren.
- **Motivatie:** Vervolgens konden deelnemers hun keuzes motiveren.
- **Vraag overslaan:** Deelnemers die eerder hadden aangegeven geen grote windmolens in de gemeente te willen krijgen de optie om dit onderdeel over te slaan. En deelnemers konden op de pagina van dit onderdeel ervoor kiezen om die over te slaan. In totaal heeft 22% van de deelnemers dit onderdeel overgeslagen.

Uitleg van de gegevens in de grafieken

Gemiddeld aantal punten dat mensen toekennen bij het eerste onderdeel

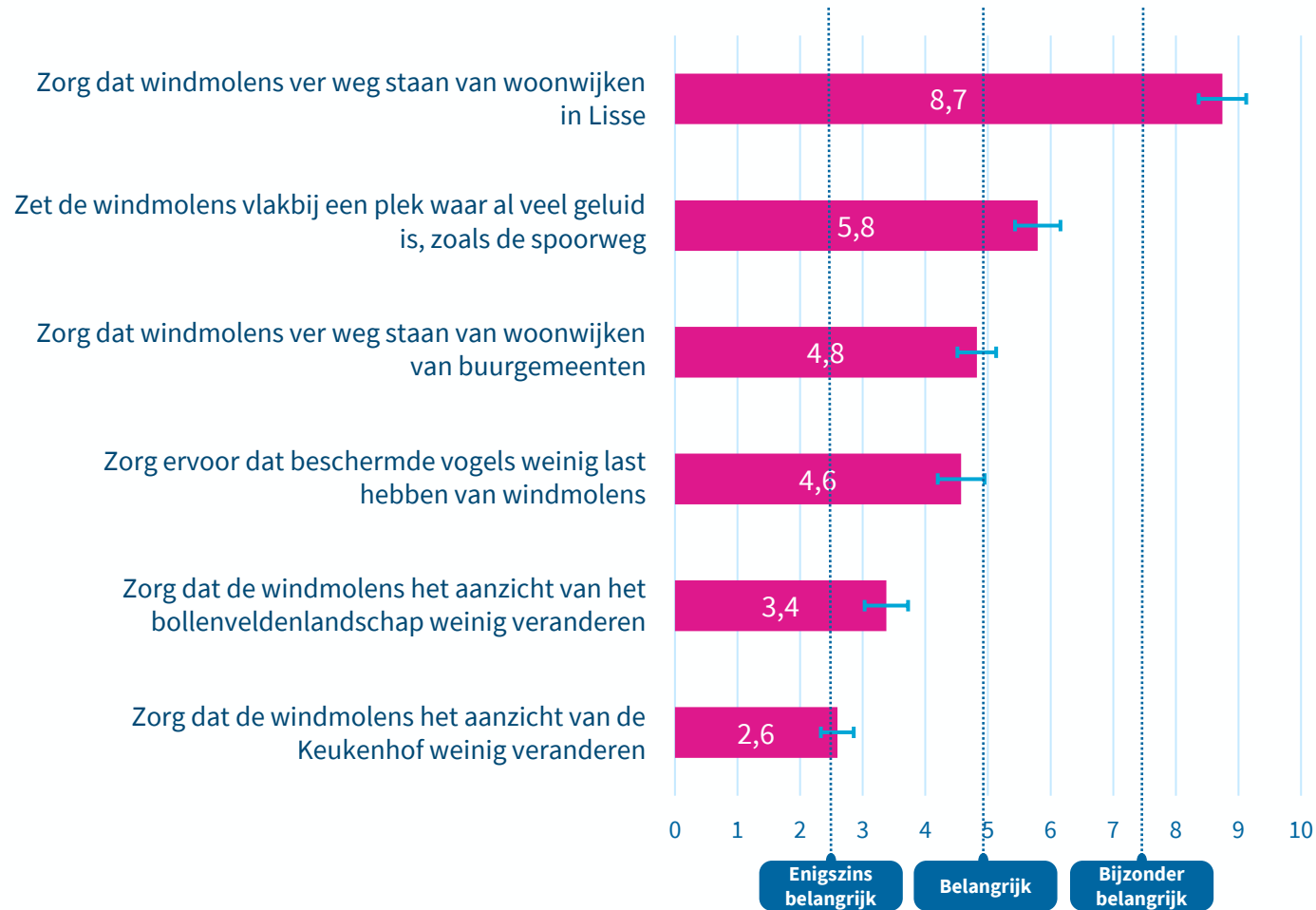
Betrouwbaarheidsinterval

- Een steekproef heeft altijd een mate van onzekerheid. Als alle inwoners uit Lisse mee zouden doen, dan bevinden de uitkomsten zich met 95% zekerheid in het lichtblauwe bereik.
- Als er overlap zit in het bereik van twee opties, dan kunnen we niks zeggen over de prioriteit daartussen.
- Bijvoorbeeld: De betrouwbaarheidsintervallen van de derde en vierde optie overlappen grotendeels. We weten niet of inwoners meer waarde toekennen aan optie 3 of optie 4, of evenveel. Maar we weten wel zeker dat mensen meer waarde toekennen aan opties 1 en 2 en minder aan opties 5 en 6.

Waar moeten we rekening mee houden bij keuzes over de locatie van windmolens

Gemiddelde punten: Totaal

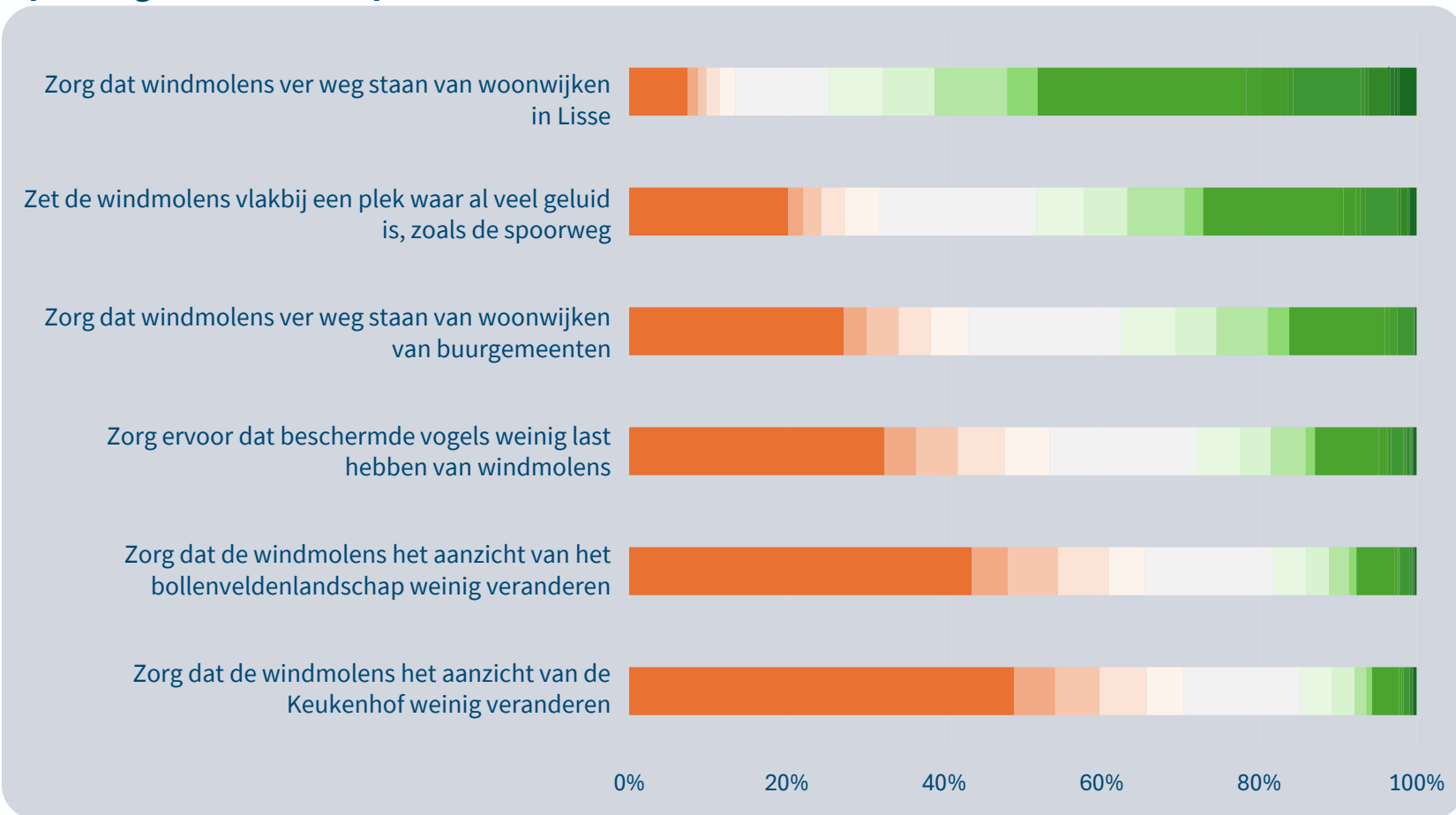
Inzichten

- **Deelnemers geven het meeste prioriteit aan de optie dat ervoor moet worden gezorgd dat windmolens ver weg staan van woonwijken in Lisse.** Ook geven deelnemers veel punten aan het plaatsen van windmolens op plekken waar al veel geluid is.
- Er is geen verschil in prioriteit voor de derde en vierde optie. Mensen geven wel meer prioriteit aan de bovenste twee opties en minder aan de onderste twee opties.
- **Deelnemers geven het minste prioriteit aan de twee opties die betrekking hebben op het aanzicht van bezienswaardigheden.** De optie over veranderingen in het aangezicht van het bollenveldenlandschap krijgt wel meer punten dan de optie over veranderingen in het aangezicht van de Keukenhof.

Waar moeten we rekening mee houden bij keuzes over de locatie van windmolens

Spreiding van het aantal punten

Inzichten

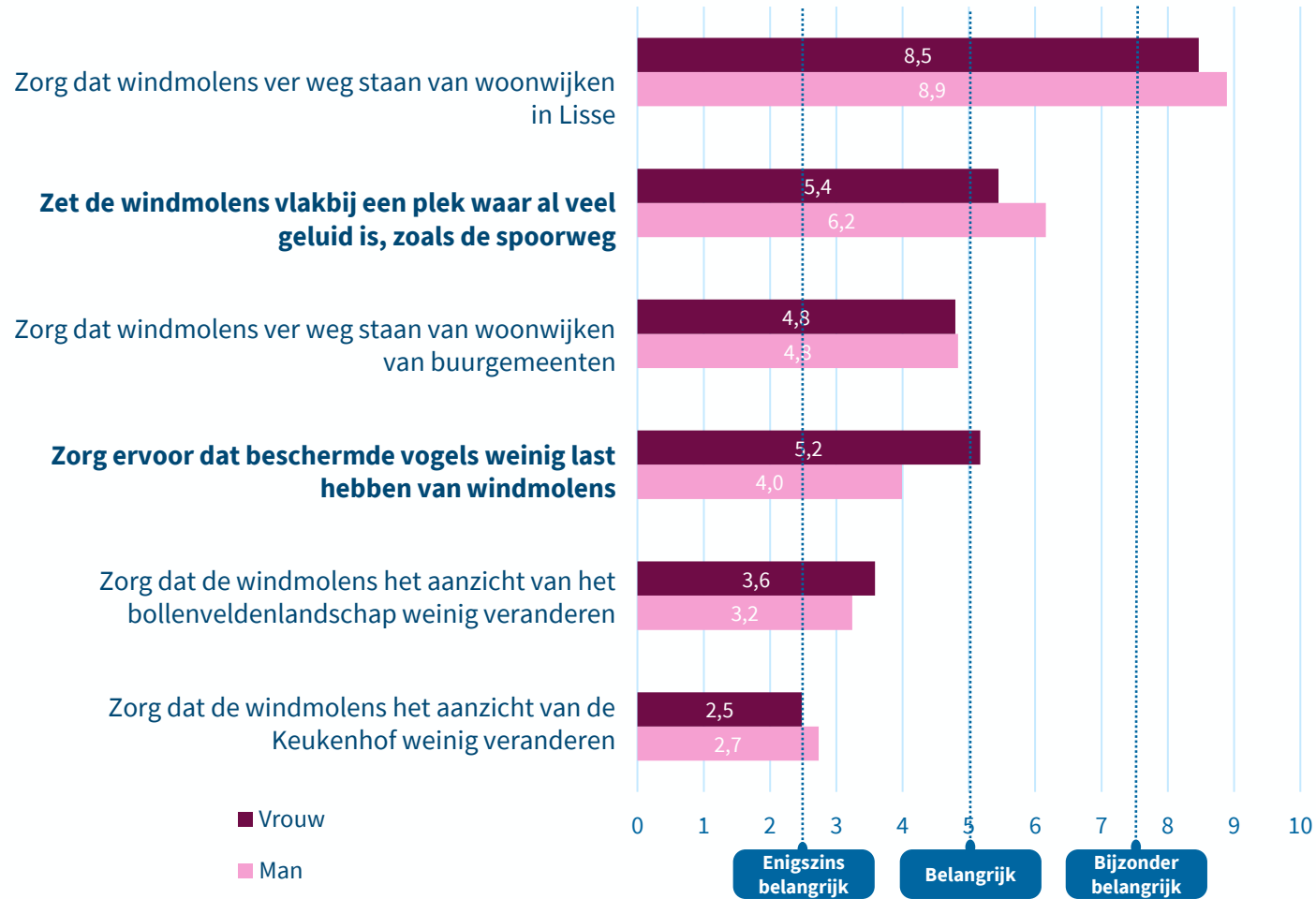
In de grafiek ziet u het percentage deelnemers dat een bepaald aantal punten inzet op elke optie.

- Iets minder dan de helft van de deelnemers heeft 10 punten toegekend aan 'Zorg dat windmolens ver weg staan van woonwijken in Lisse'.
- Bijna de helft van de deelnemers heeft 0 punten toegekend aan 'Zorg dat de windmolens het aanzicht van de Keukenhof weinig veranderen'.
- Erg weinig inwoners (0,3%) hebben meer dan 15 punten (donkergroen in de grafiek) toegekend aan 'Zorg dat windmolens ver weg staan van woonwijken van buurgemeenten'. De andere opties kregen vaker 15 punten of meer.

Waar moeten we rekening mee houden bij keuzes over de locatie van windmolens

Gemiddelde punten per gender

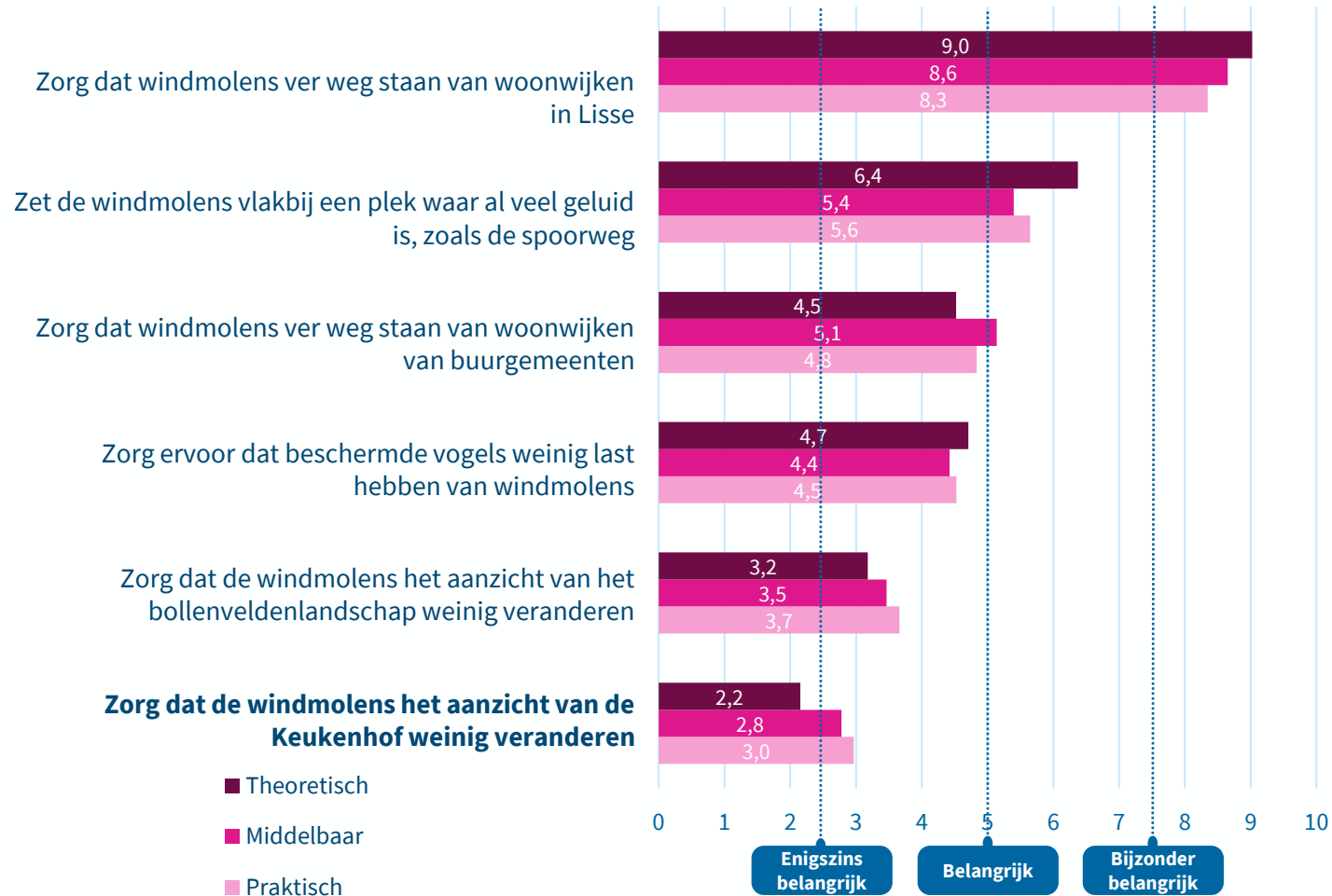
Inzichten

- **Vrouwen en mannen verschillen nauwelijks in hun puntenverdeling.** Vrouwen en mannen geven ongeveer evenveel punten per optie.
- **Vrouwen vinden het iets belangrijker dat er wordt gezorgd dat beschermde vogels weinig last hebben van windmolens.** Deze optie geven vrouwen meer prioriteit dan het uit de buurt plaatsen van windmolens van buurgemeentes.

Waar moeten we rekening mee houden bij keuzes over de locatie van windmolens

Gemiddelde punten per opleidingsniveau

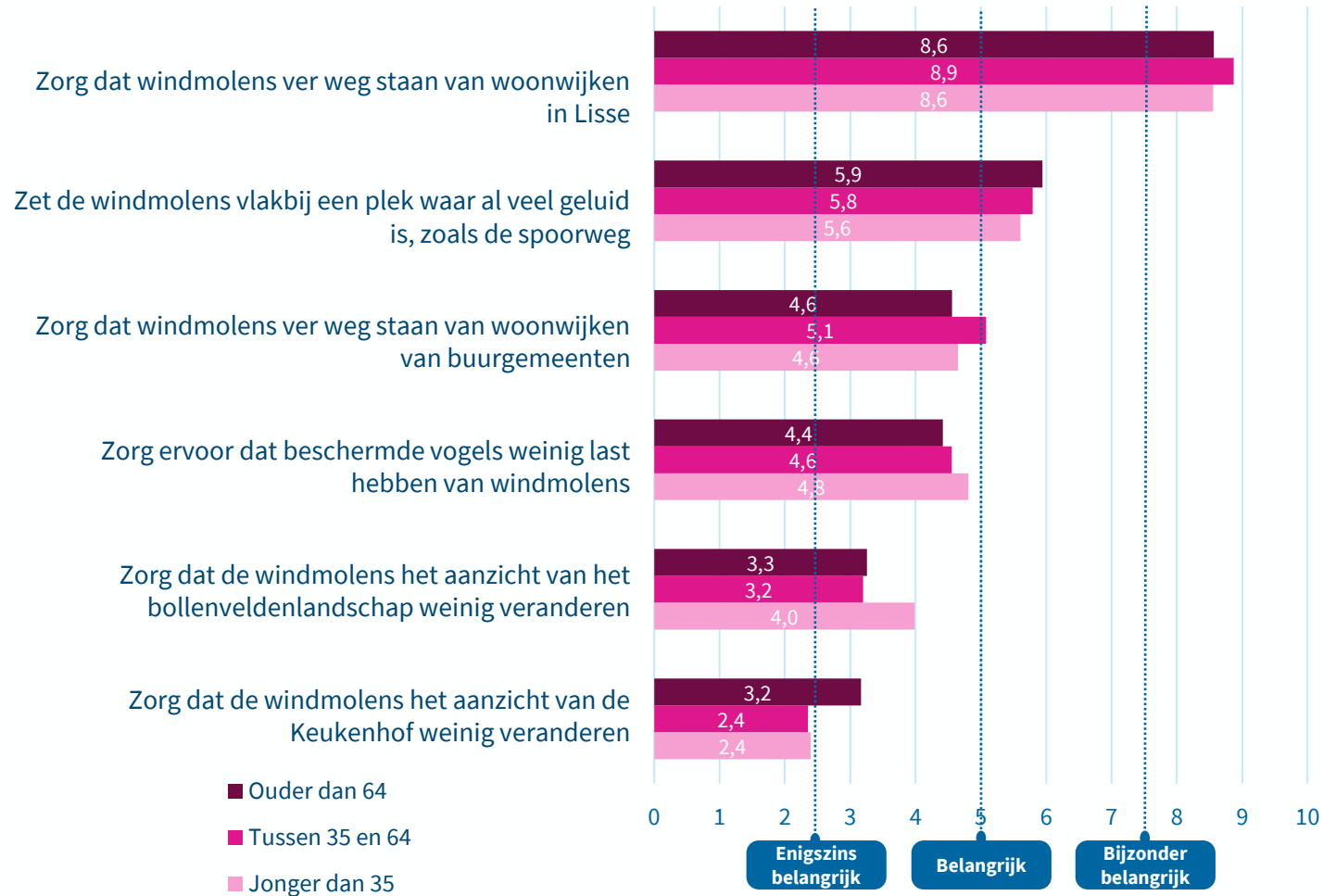
Inzichten

- **Mensen van alle opleidingsniveaus verschillen nauwelijks in hun puntenverdeling.** Zij geven allemaal ongeveer evenveel punten per optie.
- **De volgorde van prioriteit tussen de opties blijft gelijk.** De enige optie waar mensen met verschillende opleidingstypen significant andere prioriteit aan geven is het weinig veranderen van het aanzicht van de Keukenhof. Mensen met een theoretische opleiding geven iets minder prioriteit hieraan dan mensen met een praktische of een gemiddelde opleiding.

Waar moeten we rekening mee houden bij keuzes over de locatie van windmolens

Gemiddelde punten per leeftijdscategorie

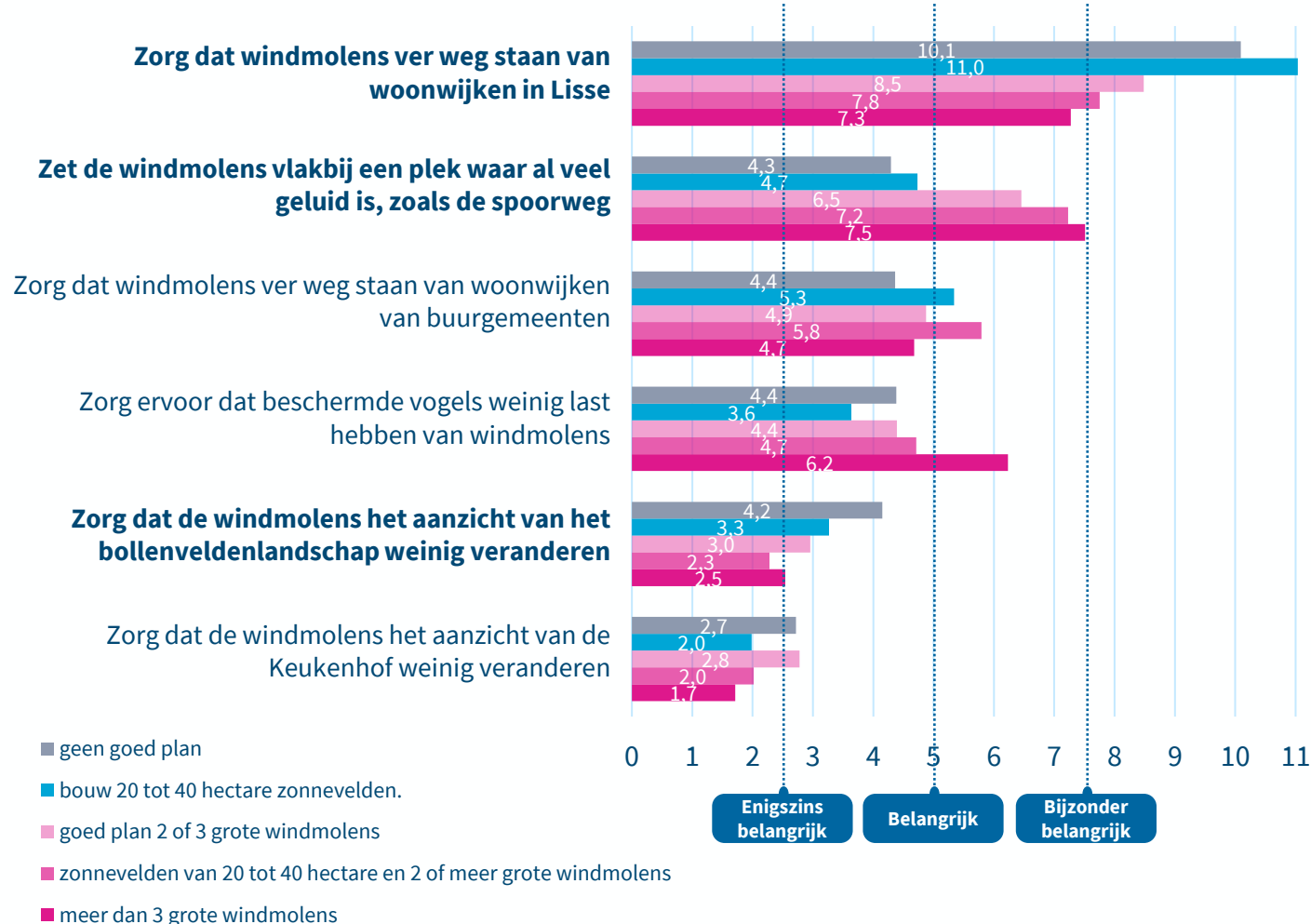
Inzichten

- **Mensen van verschillende leeftijdscategorieën verschillen nauwelijks in hun puntenverdeling.** Zij geven allemaal ongeveer evenveel punten per optie. De verschillen die er zijn, zijn niet significant.
- **De volgorde van prioriteit tussen de opties blijft gelijk.**

Waar moeten we rekening mee houden bij keuzes over de locatie van windmolens?

Totaal: gemiddelde schuifjesposities per houding ten opzichte van het doel van de gemeente om 46% op te wekken in 2030

Inzichten

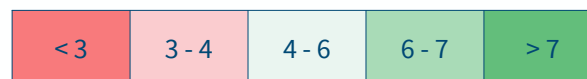
- **De prioriteit van de opties is voor alle groepen (grotendeels) hetzelfde.** Deelnemers die meer dan 3 grote windmolens willen, geven meer prioriteit aan het zorgen voor weinig overlast voor beschermde vogels dan het ver weg plaatsen van windmolens van woonwijken van buurgemeentes. Alle groepen geven het minste prioriteit aan het voorkomen dat het aanzicht van de Keukenhof verandert.
- **Deelnemers die het niet eens zijn met het doel van de gemeente, geven veel meer prioriteit aan het zo ver mogelijk weg plaatsen van windmolen van woonwijken in Lisse.** Maar ook de andere groepen geven veel prioriteit aan deze optie.

Waar moeten we rekening mee houden bij keuzes over de locatie van windmolens?

Gemiddelde puntentoekenning naar wijk

	De Blinkerd	Oranjebuurt	Zeehelden-buurt	Berkhout	Blokhuis	Het Vierkant	Van Rijkevorsel	Bloemenbuurt	Componisten-buurt	Schildersbuurt	Lisse Rond	3e Poellaan, Ter Beek, De Engel	Halfweg, Buitengebied	Meer en Duin, Meerenburgh	Geestwater, Vrouwenpolder	Dever, Vogelbuurt	Gemiddelde
Zorg dat windmolens ver weg staan van woonwijken in Lisse	8,5	8,5	8,9	10,6	8,0	8,3	8,1	8,7	9,4	8,2	9,4	8,5	5,0	8,4	10,5	9,2	8,7
Zet de windmolens vlakbij een plek waar al veel geluid is, zoals de spoorweg	4,9	6,3	6,2	4,9	6,8	5,0	6,6	5,7	5,4	6,5	6,3	5,5	4,8	5,8	6,0	6,2	5,8
Zorg dat windmolens ver weg staan van woonwijken van buurgemeenten	5,6	5,2	4,0	4,3	4,4	4,7	4,8	4,9	5,5	5,8	5,7	4,8	2,8	5,2	4,8	3,8	4,8
Zorg ervoor dat beschermde vogels weinig last hebben van windmolens	5,2	4,0	5,1	3,7	5,2	3,4	5,3	4,3	4,8	4,5	4,4	4,5	9,1	4,1	3,9	4,2	4,6
Zorg dat de windmolens het aanzicht van het bollenvelenlandschap weinig veranderen	3,1	2,8	3,4	2,6	2,8	4,4	2,1	3,2	2,8	3,1	2,4	4,3	5,4	4,0	3,0	4,3	3,4
Zorg dat de windmolens het aanzicht van de Keukenhof weinig veranderen	2,7	2,9	2,3	3,8	2,8	4,2	3,1	3,0	2,1	1,6	1,8	2,0	2,9	2,6	1,8	2,3	2,6

Inzichten

Er zijn vrijwel geen verschillen tussen gebieden. Er zijn met name overeenkomsten tussen gebieden. Halfweg en het Buitengebied zijn hierin een uitzondering.

De tabel laat zien hoeveel punten er gemiddeld door deelnemers uit elk gebied is toegekend aan de zes opties. Sommige wijken zijn samengevoegd omwille van privacy. Het kan daarnaast zijn dat mannen of vrouwen, bepaalde opleidingsniveaus en bepaalde leeftijdsgroepen enigszins oververtegenwoordigd zijn in bepaalde wijken. We kunnen hierdoor niet herwegen op wijkniveau. Maar we weten dat deze kenmerken slechts een kleine invloed hebben op de keuzes.

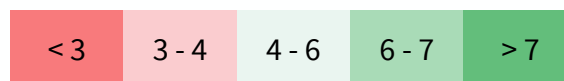
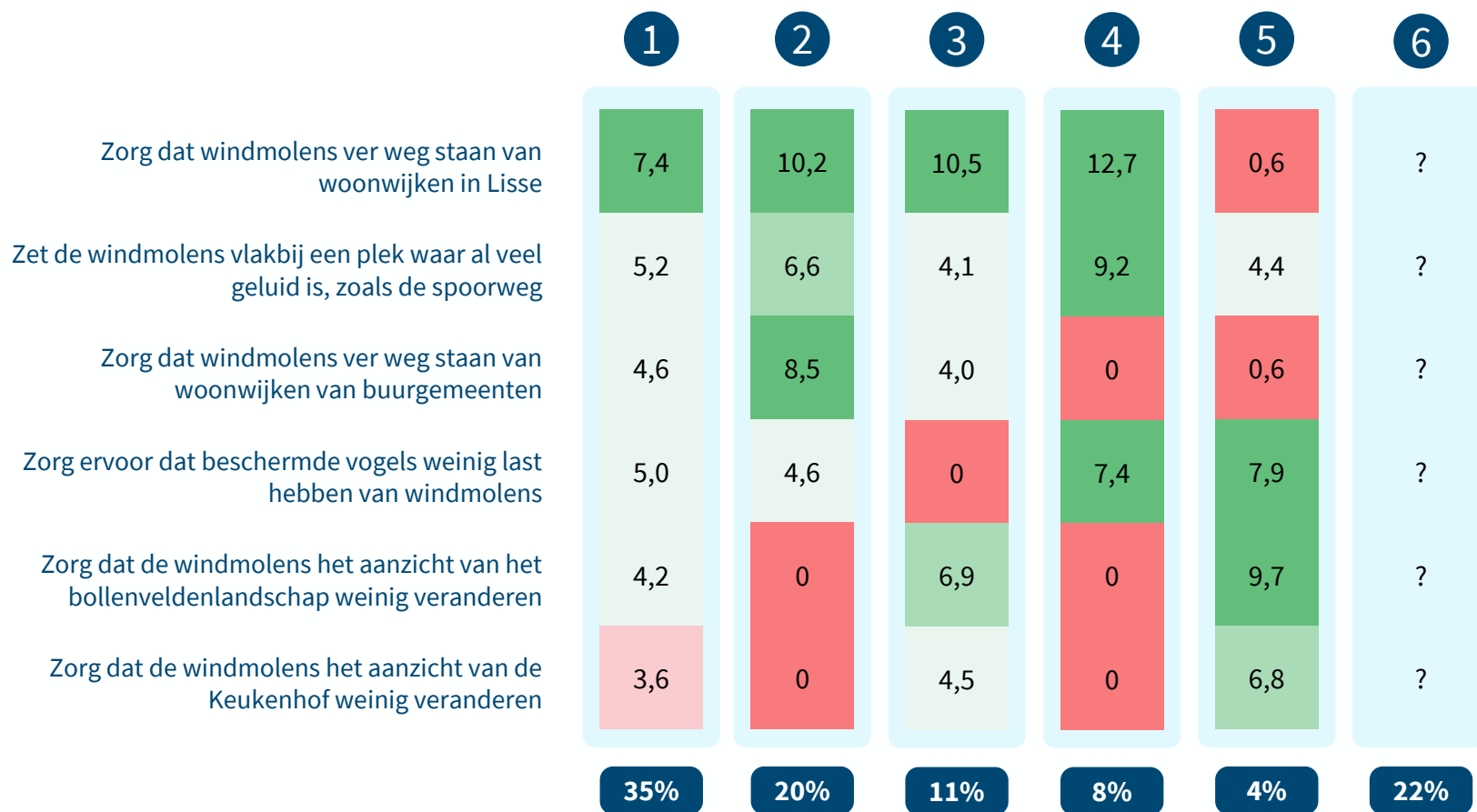
3.1 Zes verschillende groepen deelnemers

Latente Klasse Cluster Analyse van het eerste onderdeel

Introductie tot LKCA

- **Waarom deze analyse?** Met de statistische techniek Latente Klasse Clusteranalyse (LKCA) onderzoeken we de voorkeuren van deelnemers. We analyseren welke groepen we kunnen onderscheiden in hun voorkeuren voor het keuzevraagstuk.
- **Wat is een LKCA?** Deze methode zoekt naar groepen die grotendeels dezelfde antwoorden geven. Of groepen die juist heel anders prioriteren dan andere groepen. De methode zoekt zelf naar significante kenmerken, vermoedens spelen geen rol.
- **Vijf groepen deelnemers:** De LKCA geeft aan dat de deelnemers in vijf groepen kunnen worden opgedeeld die een verschillend perspectief hebben op waar de gemeente meer en minder rekening mee moet houden bij keuzes over de locatie van windmolens. We werken deze uit op de volgende pagina's.

Uitkomsten van de LKCA over waarmee rekening moet worden gehouden bij keuzes over de locatie van windmolens

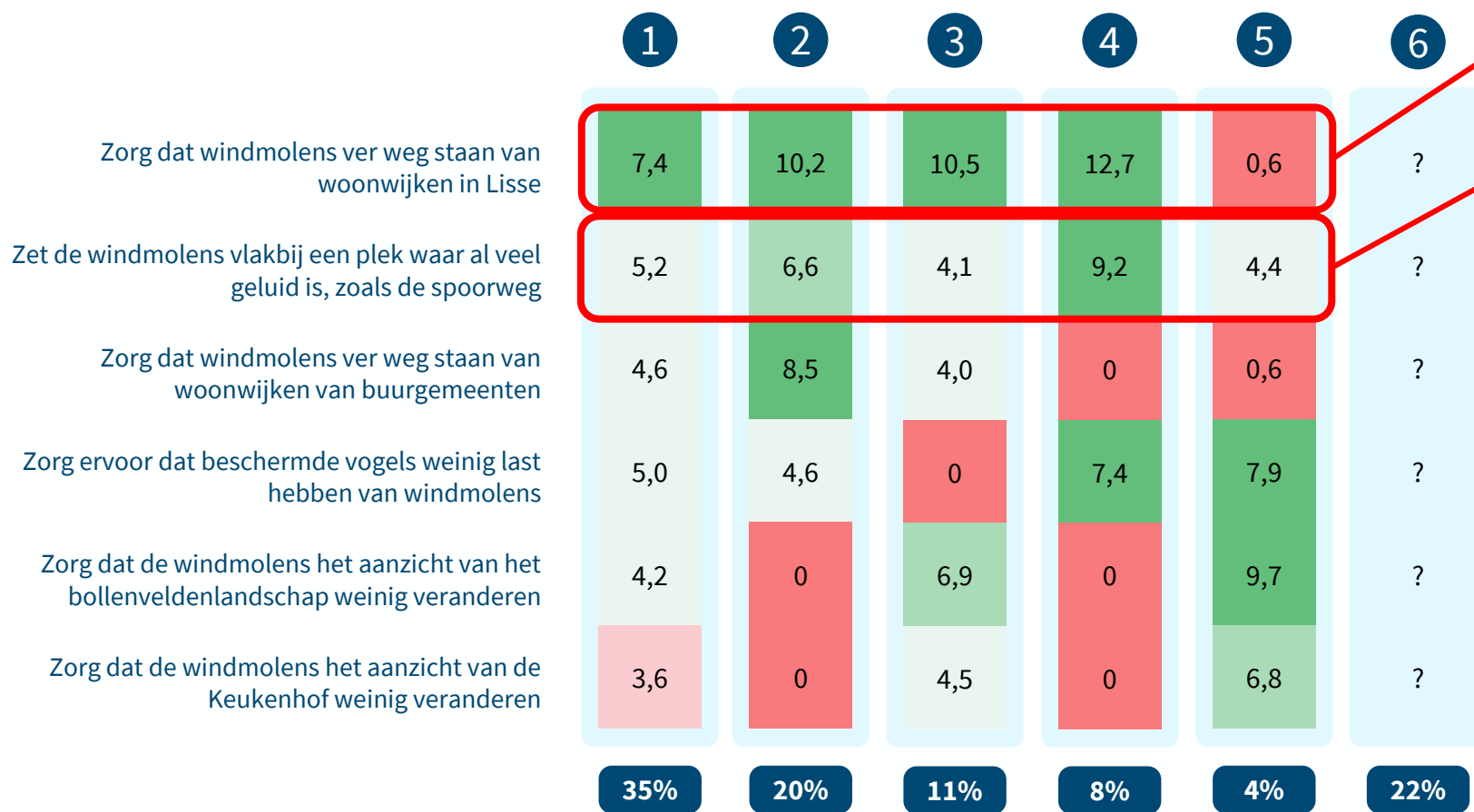

Inzichten

- Er zijn vijf verschillende perspectieven gevonden over waar de gemeente rekening mee moet houden bij het maken van keuzes over de locatie van windmolens. Hiernaast is te zien hoeveel punten de gemiddelde deelnemer uit een groep geeft aan de zes opties. Hierbij is 0 punten het minimum en 30 het maximum aantal punten.
- **Groepsgrootte:** De percentages onderaan de tabel geven aan hoe groot de groepen zijn.
- **De laatste groep, groep 6 (22%), heeft dit onderdeel niet ingevuld.** Van deze groep weten we niet waar zij vinden dat de gemeente rekening mee moet houden bij het maken van keuzes over de locatie van windmolens.

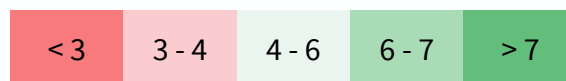

De meeste groepen vinden dat de windmolens ver van woonwijken en dichtbij andere geluidsbronnen moeten staan

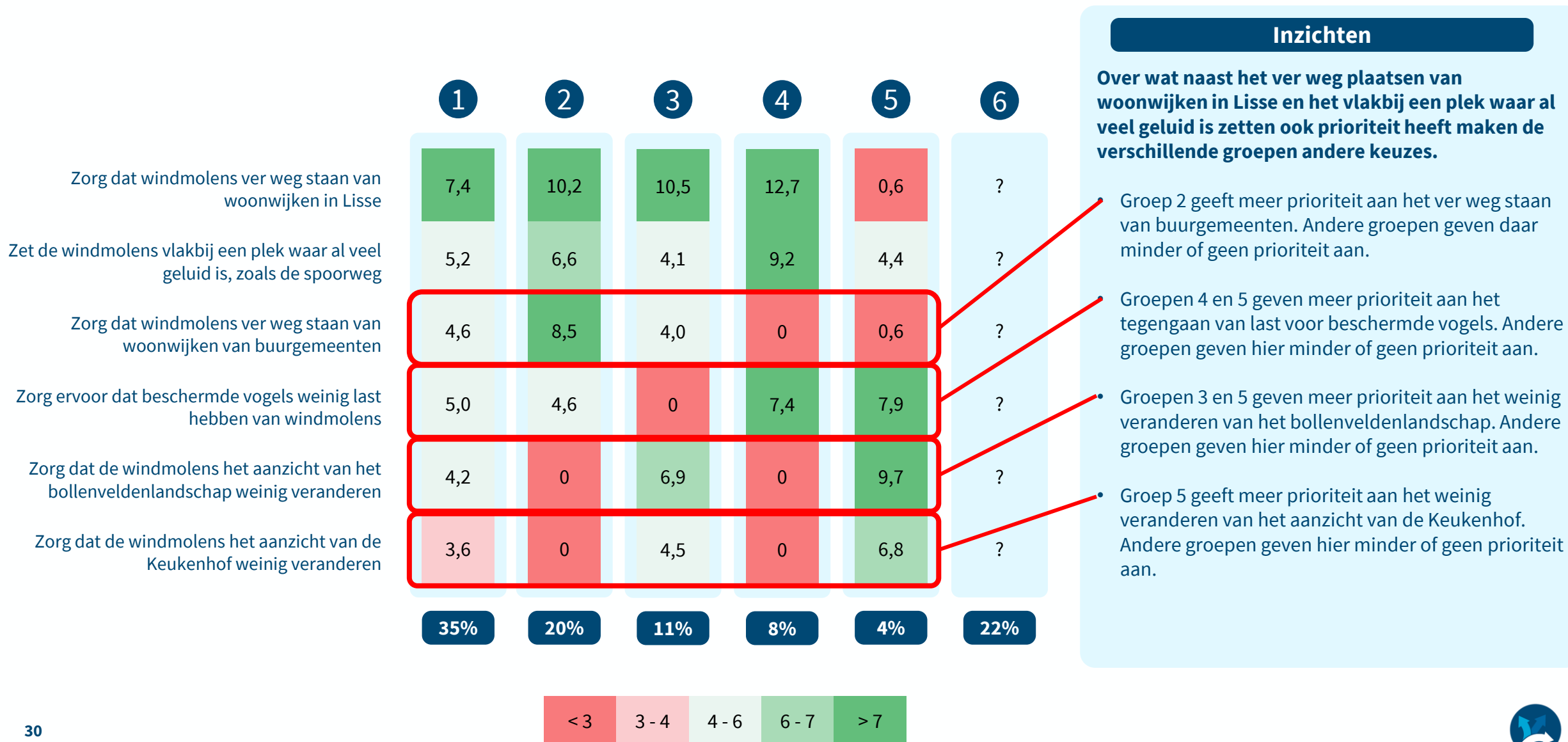

Inzichten

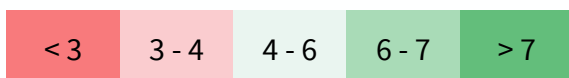
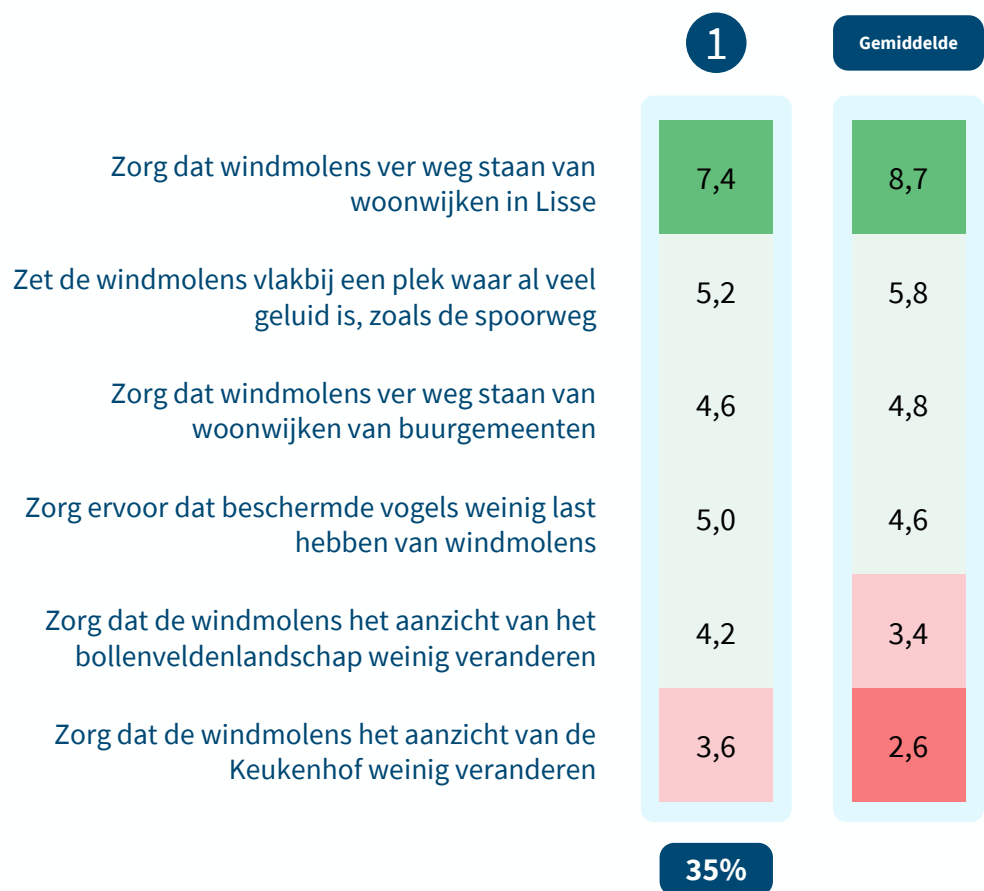
- **De meeste groepen zijn het eens** over dat het het allerbelangrijkst is dat de windmolens ver weg van woonwijken komen te staan.
- **Alle groepen zijn het eens** over dat het belangrijk is om de windmolens op een plek te zetten waar al veel geluid is.
- Voor deze twee opties is niet alleen een groot, maar ook een breed draagvlak onder inwoners.

Uitkomsten van de LKCA over waarmee rekening moet worden gehouden bij keuzes over de locatie van windmolens

LKCA Groep 1: beperk de overlast voor Lissers

Toelichting

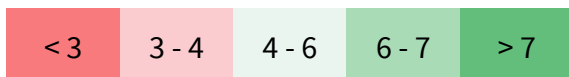
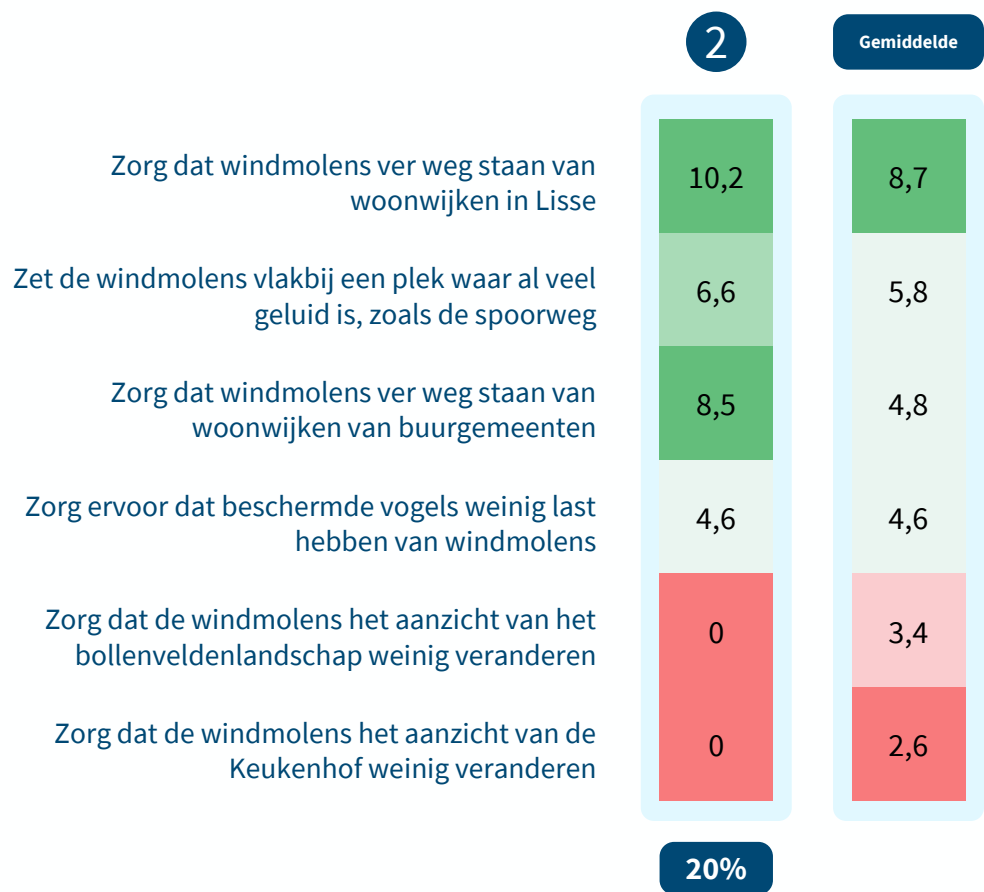
- **Groep 1 vindt het bijzonder belangrijk dat de gemeente ervoor zorgt dat windmolens ver weg staan van de woonwijken in Lisse.** Deze groep vindt veel opties belangrijk, maar geeft duidelijk het meeste prioriteit aan er voor zorgen dat windmolens ver weg staan van woonwijken in Lisse. Ze geven gemiddeld het meeste prioriteit aan het ver weg plaatsen van woonwijken van buurgemeenten. Dit vinden ze relatief minder belangrijk.
- **Deze groep vindt alle opties in bepaalde mate belangrijk.** Ze verschillen weinig met het gemiddelde onder alle deelnemers. Alle opties krijgen punten toebedeeld en de volgorde in prioriteit is gelijk aan het gemiddelde.

Kenmerken

- Er is geen (demografisch) kenmerk waarin deze groep zich duidelijk onderscheidt. De kenmerken van deze groep komen grotendeels overeen met de gemiddeldes onder alle deelnemers.

LKCA Groep 2: focus op weinig overlast voor mensen

Toelichting

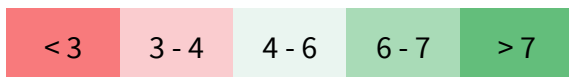
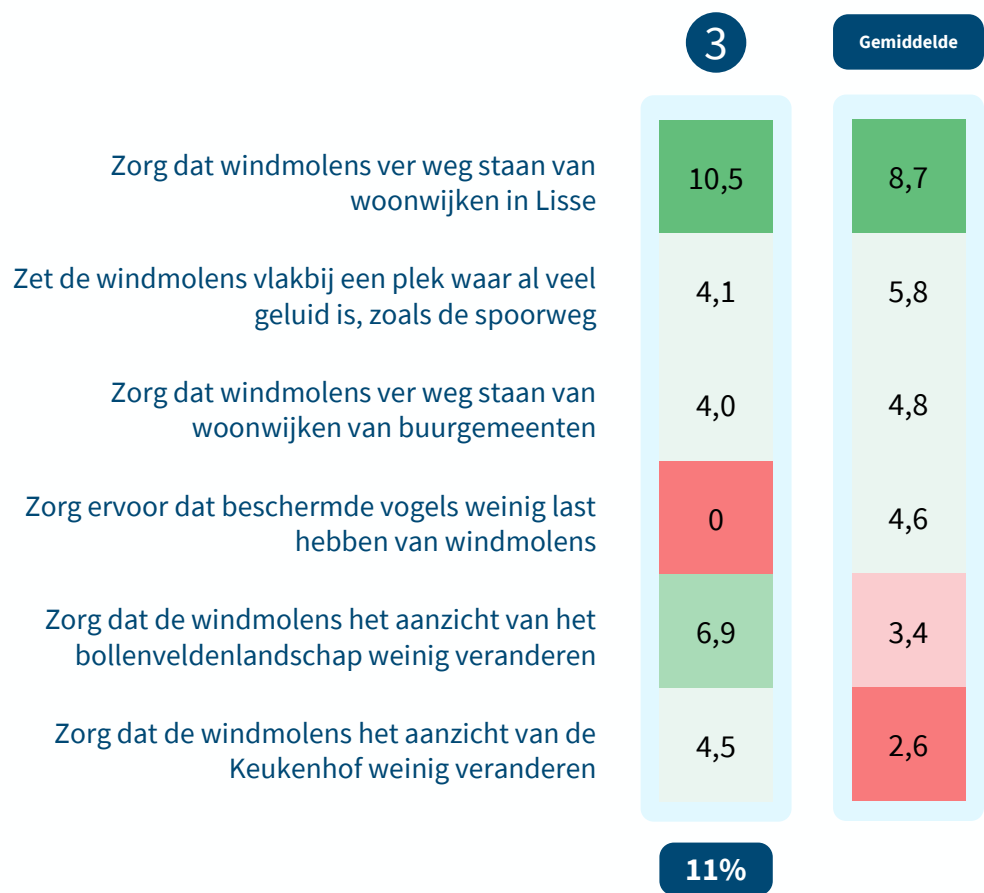
- **Deze groep vindt weinig overlast voor mensen het belangrijkste.** Zij geven daarom het meeste prioriteit aan het ver weg plaatsen van woonwijken in Lisse en ook veel punten aan het ver weg plaatsen van woonwijken van buurgemeenten. De optie om windmolens te plaatsen op een plek waar al veel geluid is krijgt van deze groep ook een hoge prioriteit. Rekening houden met het bollenveldenlandschap en het aanzicht van de Keukenhof vindt deze groep niet belangrijk.

Kenmerken

- Deze groep geeft iets vaker aan zich zorgen te maken over klimaatverandering in vergelijking met andere groepen.
- Ook geeft deze groep vaker aan dat de gemeente samen met buurgemeenten een advies moet uitbrengen.
- Deze groep komt iets vaker uit Lisse Rond en de Schildersbuurt dan gemiddeld.

LKCA Groep 3: focus op weinig overlast voor Lissers en het aanzicht van de bollenvelden

Toelichting

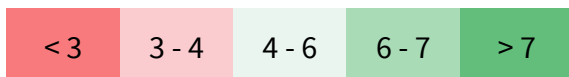
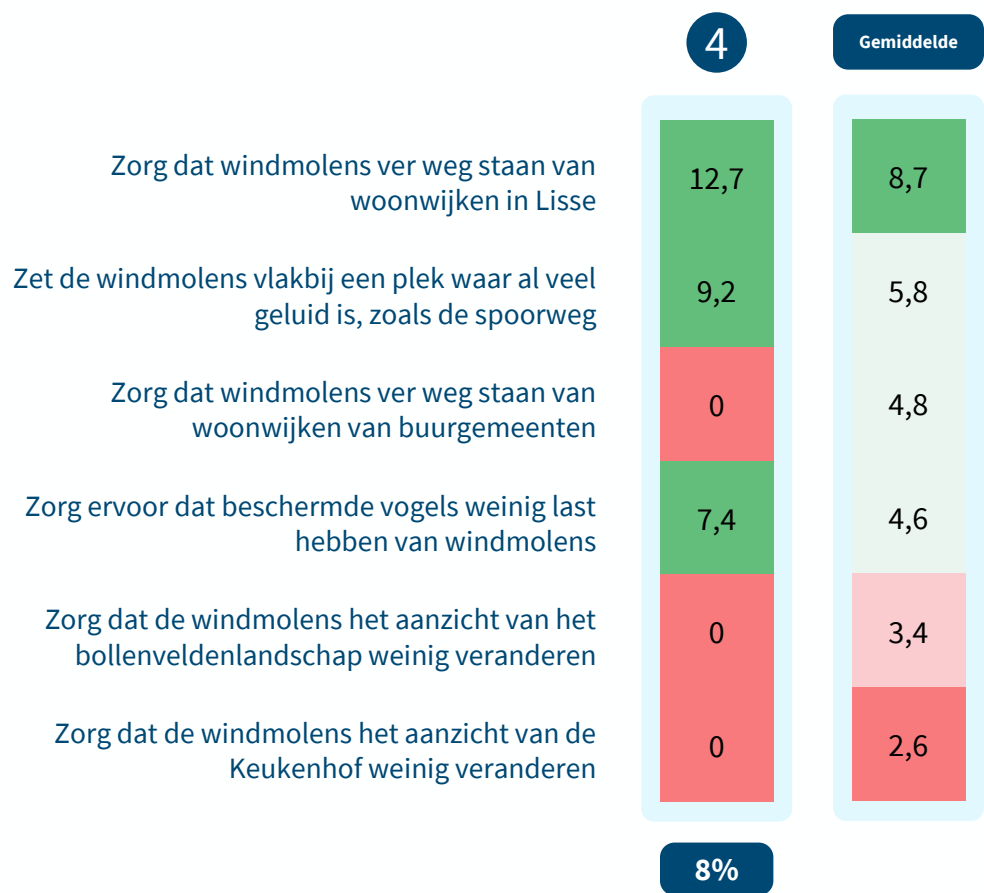
- Deze groep vindt weinig overlast voor inwoners (met name Lissers) belangrijk en dat het aanzicht van het bollenveldenlandschap weinig verandert. Ook het weinig veranderen van het aanzicht van de Keukenhof krijgt van deze groep meer punten dan gemiddeld. En het beperken van overlast op beschermde vogels vinden zij het verreweg het minst belangrijk. Deze optie krijgt geen prioriteit van deze groep.

Kenmerken

- Deze groep geeft iets vaker aan zich neutraal te verhouden tegenover de stelling of ze zich zorgen maken over klimaatverandering in vergelijking met andere groepen.
- Ook geeft deze groep vaker aan dat de gemeente samen met buurgemeenten een advies uit moet brengen.
- Deze groep bestaat meer uit mensen jonger dan 35 jaar dan andere groepen. Ook hebben zij al vaker hun mening gegeven over windmolens via een enquête dan andere groepen.
- Deze groep komt iets vaker uit Dever, de Vogelbuurt en Het Vierkant, en minder vaak uit de Oranjebuurt dan gemiddeld.

LKCA Groep 4: beperk overlast voor Lissers en vogels

Toelichting

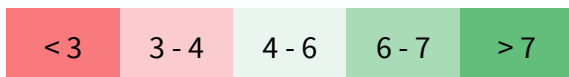
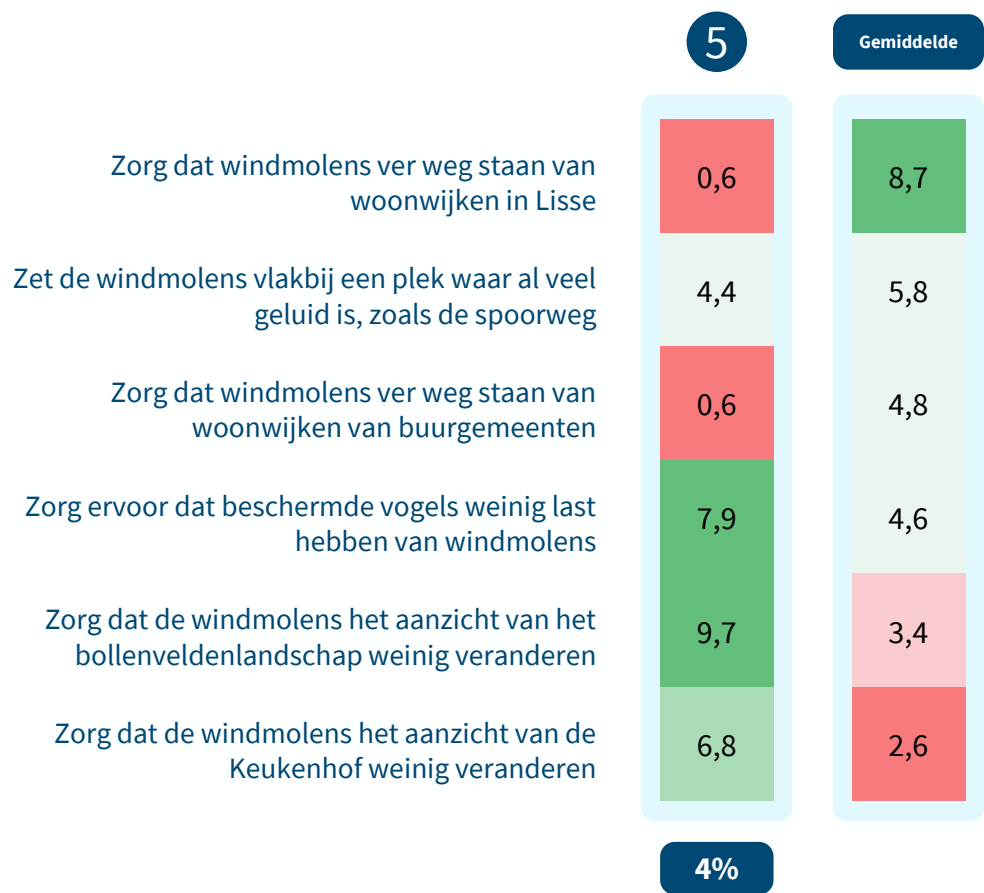
- Deze groep vindt het beperken van overlast voor Lissers en beschermde vogels het belangrijkste. Zij geven het meeste punten aan het ver weg plaatsen van windmolens van woonwijken in Lisse en het juist dichtbij plaatsen van windmolens bij plekken waar al veel geluid is. Ook zorgen dat beschermde vogels weinig last hebben van windmolens krijgt veel prioriteit van deze groep. Dit gaat voor deze groep geheel ten koste van prioriteit voor het ver weg zetten van woonwijken van buurgemeenten en het weinig veranderen van het aanzicht van bezienswaardigheden (de bollenvelden en de Keukenhof).

Kenmerken

- Deze groep geeft iets vaker aan zich geen zorgen te maken over klimaatverandering in vergelijking met andere groepen.
- Ook geeft deze groep vaker aan dat de gemeente zelf een advies moet uitbrengen.
- Deze groep heeft iets vaker al hun mening gegeven via een enquête of een (online) bijeenkomst dan andere groepen.
- Ze komen iets minder vaak uit Het Vierkant dan gemiddeld.

LKCA Groep 5: bescherm het bollenveldenlandschap, de vogels en de Keukenhof

Toelichting

- Deze groep legt de focus op het weinig veranderen van het aanzicht van het bollenveldenlandschap. Ook het zorgen dat beschermde vogels weinig last hebben van windmolens en het weinig veranderen van het aanzicht van de Keukenhof vindt deze groep belangrijk. Zij geven minder prioriteit aan de optie om windmolens te plaatsen op een plek waar al veel geluid is. Maar het ver weg plaatsen van windmolens van woonwijken (in Lisse en in buurgemeenten) krijgt vrijwel geen prioriteit van deze groep.

Kenmerken

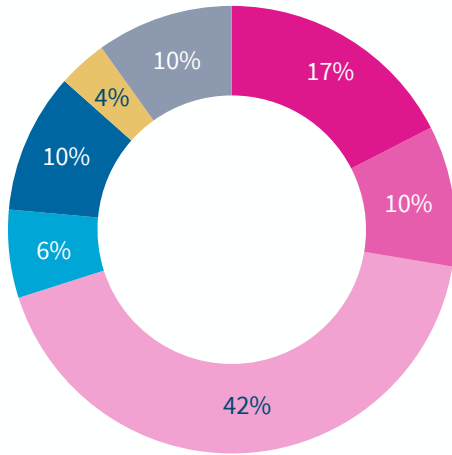
- Deze groep geeft iets vaker aan zich geen zorgen te maken over klimaatverandering in vergelijking met andere groepen.
- Ook hebben ze iets vaker al hun mening gegeven via een (online) bijeenkomst dan andere groepen.
- Ze komen iets vaker uit Halfweg, het buitengebied, De Blinkerd en de Oranjebuurt dan gemiddeld, en minder vaak uit 3e Poellaan, Ter Beek, De Engel, Berkhout, Geestwater en de Vrouwenpolder.

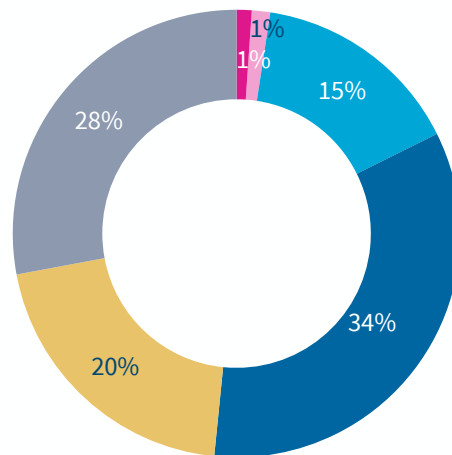
LKCA Groep 6: slaat dit onderdeel over

Wat vinden inwoners van het plan van de gemeente om 46% energie duurzaam op te wekken?

Groep 1 t/m 5 (78%)

Groep 6 (22%)

- Meer doen: er moeten meer dan 3 grote windmolens moeten komen
- Meer doen: er moeten zonnevelden van 20 tot 40 hectare en 2 of meer grote windmolens komen
- Doel halen met 2 of 3 grote windmolens
- Doel halen door het bouwen van 20 tot 40 hectare zonnevelden
- Doel halen, maar niet met grote windmolens of grote zonnevelden.
- Geen grote windmolens of grote zonnevelden, maar geen mening over het halen van het doel of alternatieven
- Minder doen

Toelichting

- **Deze groep heeft het eerste onderdeel overgeslagen.** We kunnen daarom niks zeggen over waar de gemeente volgens deze groep rekening mee moet houden bij keuzes over de locatie van windmolens.
- Deelnemers die dit onderdeel overslaan schrijven met name dat ze tegen het plaatsen van windmolens in Lisse zijn. Sommigen schrijven het kwalijk te vinden dat (het lijkt alsof) er al besloten is dat er windmolens komen in Lisse.

Kenmerken

- Deze groep is vaker tegen grote windmolens of zonneparken ongeacht hun houding tegenover het doel van de gemeente om 46% van de energie duurzaam op te wekken (82%). Ook zet deze groep vaker in op minder doen dan nodig om het huidige doel van de gemeente te halen.
- Ze geven iets vaker aan zich (helemaal) geen zorgen te maken over klimaatverandering dan andere groepen.
- Deze groep bestaat minder uit theoretisch opgeleiden dan groepen 1 tot en met 5.
- Ze komen iets vaker uit de Oranjebuurt dan gemiddeld.

3.2 Motivaties achter de keuzes van deelnemers

Analyse van deelnemersmotivaties van het eerste onderdeel

Uitleg argumentenanalyse

Argumentenanalyse van de motivaties van respondenten

←

Wilt u uitleg geven bij uw antwoorden?

Bedankt! We vinden het interessant om te weten waarom u hiervoor heeft gekozen.

Kunt u uitleggen waarom u deze keuzes heeft gemaakt?

i Zet de windmolens vlakbij een plek waar al veel geluid is, zoals de spoorweg
5 punten

i Zorg dat windmolens ver weg staan van woonwijken in Lisse
15 punten

Toelichting

- **Motivatie:** Nadat deelnemers een advies hadden gegeven, konden zij hun keuze toelichten.
- **Codeboek:** We hebben de meest voorkomende argumenten een code gegeven.
- **Analyse:** We hebben voor elke optie 100 motivaties systematisch gecodeerd.
- **Top:** We laten de meest genoemde argumenten zien binnen een optie als mensen het schuifje op de middenpositie ('een beetje doen') of rechts ('zo veel mogelijk doen') zetten (linker kolom) en we laten argumenten zien als mensen het schuifje links ('niet doen') zetten (rechter kolom).

Uitwerking: ‘Zorg dat windmolens ver weg staan van woonwijken in Lisse’

8,7
punt

Waarom geven deelnemers (geen) punten? (Meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker genoemd)

Argument bij veel punten	Frequentie	Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
Er moet geen of zo weinig mogelijk overlast zijn voor inwoners	★★★	Windmolens zouden überhaupt geen overlast moeten geven aan woonwijken	★
De windmolens moeten zo ver mogelijk weg van woonwijken staan	★★		
Zo kan de overlast hopelijk beperkt blijven	★★		

Verder genoemd

- Ja, leefbaarheid is belangrijk: wooncomfort en woongenot mag niet aangetast worden
- Ja, plaatsing ver weg van woonwijken zorgt voor draagvlak en vermindert discussie
- Ja, er zijn in de gemeente genoeg plekken waar windmolens ver weg kunnen staan van woonwijken
- Ja, behoud het dorpsgezicht van Lisse en aanzicht van woonwijken

Illustratieve quotes van deelnemers

“Er is al veel onderzoek omtrent geluidsoverlast van windmolens. Daarom graag niet om en nabij woonwijken.”

“Niemand wil die herrie horen.”

“Niet te dicht bij woonwijken, we hebben genoeg open ruimte in Lisse om dat mogelijk te maken.”

“Behoud het dorpsgezicht van Lisse. Windmolens moeten niet vlakbij staan.”

“Heel belangrijk punt. Burgers moeten er zo weinig mogelijk last van hebben. Die dingen maken lawaai en ontsieren het landschap.”

“Het rustig kunnen wonen is belangrijk voor mij en mijn omgeving.”

“Windmolens maken veel geluid. Veel mensen hebben daar last van zodat ze niet meer fijn kunnen wonen.”

“Windmolens zijn niet fraai om tegen aan te kijken. Daarbij maken ze lawaai.”

“Schaduw en geluidsoverlast moeten beperkt blijven, verder niet belangrijk.”

“De gemeente moet zorgen dat de windmolens geen geluids- en geen schaduw overlast geeft aan bewoners!”

Uitwerking: ‘Zet de windmolens vlakbij een plek waar al veel geluid is, zoals de spoorweg’

5,8
punt

Waarom geven deelnemers (geen) punten? (Meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker genoemd)

Argument bij veel punten	Frequentie	Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
Daar geeft een windmolen niet zo veel extra geluidsoverlast, dat valt minder op	★★	Geluidsoverlast van een windmolen valt niet weg naast het spoor	★
Dat is ver weg van huizen	★★		
Daar geeft een windmolen het minste overlast in het algemeen	★		

Verder genoemd

- Ja, overlast (in het algemeen) kan het beste geclusterd worden
- Nee, andere zaken zijn belangrijker
- Nee, langs het spoor zou het landschap aantasten
- Voorwaarde: alleen als het ook ver van huizen is

Illustratieve quotes van deelnemers

“De spoorweg staat ver buiten de bebouwde kom van Lisse! Daar wonen minder mensen.”

“Het ligt voor de hand om de geluidsoverlast van de windmolens zoveel als mogelijk te beperken of daar te laten plaatsvinden waar sowieso al geluidsoverlast is en dan liefst daar waar zo min mogelijk mensen in de buurt van het spoor wonen.”

“Op zo'n plek heeft het de minste impact voor Lisse denk ik.”

“Als de windmolens bij de spoorweg komen, betekent dat een aantasting van het landschap bij Keukenhof.”

“Waar veel geluid is, is vaak al verstoring voor de biodiversiteit (waar wij ook onderdeel van uit maken), dit is dus een mooie plek om meer "overlast" te centreren.”

“Spoorweg veel incidenteel geluid versus iets wat constant geluid en overlast geeft? Hoe is dat een oplossing?”

“Klinkt logisch maar lijkt me niet altijd mogelijk. Bovendien moet het streven zijn om windmolens te plaatsen met weinig tot geen geluidsoverlast.”

“Het spoorweg is al een stoorzender voor mens en natuur. Door het bij elkaar te plaatsen kan het het minste kwaad doen.”

Uitwerking: ‘Zorg dat windmolens ver weg staan van woonwijken van buurgemeenten’

4,8
punt

Waarom geven deelnemers (geen) punten? (Meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker genoemd)

Argument bij veel punten	Frequentie	Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
Rekening houden met inwoners van buurgemeenten is belangrijk	★★★	Andere zaken zijn belangrijker	★
Er moet geen of zo weinig mogelijk overlast zijn voor alle mensen	★★		
Windmolens geven overlast, plaats ze dus zo ver mogelijk weg van woonwijken van buurgemeenten	★★		

Verder genoemd

- Ja, regel dit in overleg met de buurgemeenten
- Ja, wooncomfort en woongenot mag niet aangetast worden
- Ja, voorkom waardedaling van woningen
- Nee, liever andere gemeenten die last hebben dan dat Lisse last ondervindt

Illustratieve quotes van deelnemers

“Ik wil die windmolens niet over de schutting gooien. Hopelijk denken de inwoners van onze buurgemeenten er ook zo over in hun enquêtes...”

“Geen last voor mensen of horizonvervuiling etc. Er zijn betere alternatieven in de vorm van kleine windmolens voor particulieren, huisbezitters of woningbouwverenigingen.”

“Liever andere gemeenten dan in ons mooie Lisse.”

“Het lijkt me logisch om de windmolens zo ver mogelijk van woonwijken te plaatsen zowel van onze gemeente als de buurgemeenten.”

“Minst belangrijk, gemeenten werken samen dus zorgen ze wel voor elkaar.”

“Omdat ze absoluut niet bij het Keukenhof en niet in de buurt van woonwijken moeten komen, dan blijven er geen punten over voor dit argument.”

“Een windmolen die je vanuit je woning kan zien is slecht voor de prijs van een woning. Niemand wil een windmolen in zijn '(achter) tuin' hebben.”

“Heel belangrijk; uitzicht op bollenvelden en Keukenhof is maar enkele weken per jaar, woongenot het volle jaar!”

Uitwerking: ‘Zorg ervoor dat beschermde vogels weinig last hebben van windmolens’

4,6
punt

Waarom geven deelnemers (geen) punten? (Meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker genoemd)

Argument bij veel punten	Frequentie	Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
Bescherming van vogels en natuur is belangrijk	★	Windmolens zijn niet zo'n groot probleem voor vogels en natuur	★
Natuur zou niet mogen lijden onder windmolens of duurzame maatregelen	★	Het ontzien van (beschermde) vogels en natuur is niet mogelijk als je windmolens wilt plaatsen	★

Verder genoemd

- Ja, onderzoek goed hoe vogels beschermd kunnen worden
- Ja, vogels en natuur moeten zo min mogelijk last hebben van windmolens
- Ja, met de vogels en natuur gaat het al slecht, dit moet niet erger worden
- Ja, ook niet-beschermde dieren moeten beschermd worden
- Ja, bescherming van vogels is belangrijk, dus windmolens moeten niet geplaatst worden
- Ontzie alleen de gebieden met veel beschermde vogels (weidevogelgebied), verder kan je niet overal rekening mee houden
- Het is belangrijk dat vogels zo weinig mogelijk last hebben, maar moeilijk te vermijden

Illustratieve quotes van deelnemers

“Natuur moet zoveel mogelijk ongestoord worden gelaten.”

“Rekening houden met de natuur!”

“Vogels, beschermd of onbeschermd, vliegen vrij rond en je kunt het alleen voorkomen door totaal geen belemmeringen te plaatsen.”

“Het ene milieudoel behalen mag niet ten kostte gaan van andere aspecten van de natuur.”

“Windmolens maken vogelslachtoffers, daarom belangrijk om te onderzoeken of bijvoorbeeld weidevogels daar slachtoffer van worden. Want thans wordt de populatie weidevogels in de polders gestimuleerd door allerlei beheermaatregelen, dat moet niet teniet worden gedaan door de windmolens.”

“Niet alleen mensen maar ook dieren moeten weinig tot geen overlast ondervinden van deze molens.”

“De natuur moet er geen last van hebben.”

“Ook hier komt het op concessies aan. De natuur zal zich hier wel naar richten. De vogels passen zich wel aan. Zijn net mensen. Ik hou van vogels maar niet overdrijven.”

“Als we overal rekening mee moeten houden komt er helemaal niets terecht van klimaatmaatregelen.”

Uitwerking: ‘Zorg dat de windmolens het aanzicht van het bollenveldenlandschap weinig veranderen’

3,4
punt

Waarom geven deelnemers (geen) punten? (Meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker genoemd)

Argument bij veel punten	Frequentie	Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
Het is belangrijk dat de wijde uitzichten behouden blijven	★★★	Bollenvelden zullen ook met windmolens uniek blijven en de aandacht blijven trekken	★★
Bollenvelden zijn belangrijk voor toeristen	★★	Bollenvelden zijn maar kort per jaar mooi	★

Verder genoemd

- Ja, zorg dat windmolens de natuur en het landschap zo min mogelijk aantasten
- Nee, het landschap is allang niet meer zoals het was
- Nee, het aanzicht zal hoe dan ook veranderen
- Nee, windmolens zijn de toekomst

Illustratieve quotes van deelnemers

“Doet afbreuk aan bollenvelden. Is al oud landschappen van velden, slootjes, schuurtjes en ouderwetse molens. Daar horen geen hoge, strakke windmolens bij.”

“Open bollenveldenlandschap is allang illusie.”

“Vanuit de hele wereld komen mensen om de bollenvelden te zien en foto's te maken. Dat aanzicht gaan we toch niet verwoesten door deze afgrijselijke troep te plaatsen. Die rommel wil je toch niet op foto's en video's van de bollenstreek terug zien.”

“Windmolens zijn (misschien) de toekomst en zal later hetzelfde zijn als de oude molens van vroeger.”

“Windmolens vind ik niet lelijk.”

“Denk dat de bollenvelden toch wel uniek blijven, ook al staat daar een windmolen op het veld. Geeft misschien zelfs wel een spectaculaire aanblik, Zo'n statige paal met zoevende wieken te midden van die eindeloze bloemenzee.”

“Windmolens ontsieren het landschap.”

“Aanzicht bollenvelden is maar een paar weken actueel.”

“De streek moet uniek blijven met de prachtige bollenvelden in het voorjaar. Daar ben ik ieder jaar trots op en geniet ik ervan.”

Uitwerking: ‘Zorg dat de windmolens het aanzicht van de Keukenhof weinig veranderen’

2,6
punt

Waarom geven deelnemers (geen) punten? (Meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker genoemd)

Argument bij veel punten	Frequentie	Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
Het is belangrijk om mooie, unieke omgeving te behouden (voor toeristen en inwoners)	★★	Het effect op het aanzicht van de Keukenhof maakt niet uit	★★
De Keukenhof is een toeristische trekpleister waar geen windmolens bij horen	★★	Het aanzicht van de Keukenhof zal met een paar windmolens niet erg aangetast worden	★★
De Keukenhof is belangrijk voor Lisse en haar inwoners	★	Windmolens wegstoppen hoeft niet, want het laat het belang van de energietransitie en modernisatie zien	★

Verder genoemd

- Ja, windmolens mogen het aanzicht maar weinig veranderen
- Ja, er moeten geen windmolens in en om de Keukenhof komen
- Nee, windmolens moeten ergens komen te staan
- Nee, de Keukenhof is niet belangrijker dan de inwoners van Lisse
- Nee, er is juist ruimte bij de Keukenhof voor windmolens
- Nee, bezoekers mogen zich bewust zijn van eigen (reis)gedrag

Illustratieve quotes van deelnemers

“Keukenhof prachtig houden! Geen vervuulende windmolens daar plaats!”

“Lisses erfgoed moet je niet veranderen.”

“Keukenhof is een park wat veel bezoekers trekt en de windmolen komt niet in het park zelf, maar daarbuiten. Dat moet geen probleem zijn.”

“Het 'aanzicht' van de Keukenhof is een groot parkeerterrein dat het grootste deel jaar ongebruikt leeg staat. De noordzijde van het terrein is overigens een prachtige locatie voor een aantal (grote) windmolens, als blikvanger en herkenningspunt. Heeft niemand last van.”

“Mooi aanzicht moet blijven en niet worden verstoord.”

“Zuinig zijn op de Keukenhof.”

“De Keukenhof is een toeristische trekpleister met internationale faam. Met deze trekpleister en economische trekker van Nederland en de streek dient zorgvuldig mee om te gaan. Een grote windmolen past niet bij de beleving van de Keukenhof.”

“Geen probleem teken van vooruitgang.”

“Keukenhof is ook een deel van Lisse en dient geen uitzonderingspositie te hebben.”

4. Waar willen Lissers rekening mee houden bij het bouwen van windmolens?

Resultaten van het tweede onderdeel

Uitleg van het tweede onderdeel

Waar moeten we rekening mee houden bij het bouwen van windmolens op een locatie?

Zet de schuifjes naar rechts als u vindt dat de gemeente meer op iets moet inzetten. Klik op de i-knop voor meer informatie

Sorteer ▾ Vergelijk ⇄

Beperking
Opbrengst voor ontwikkelaars

- i** Zorg dat de geluidsoverlast van windmolens zo klein mogelijk is ↓ €€€€
- i** Zorg dat de overlast van slagschaduw zo klein mogelijk is ↓ €€
- i** De extra opbrengst van windmolens investeren in de natuur ↓ €€€€
- i** Inwoners van heel Lisse moeten mede-eigenaar kunnen worden van de windmolens en meebeslissen over wat er gedaan wordt met de extra opbrengst van windmolens ↓ €€€€
- i** De extra opbrengst van windmolens geven aan direct omwonenden ↓ €€€€
- i** Zorg dat de overlast van windmolens voor vogels zo klein mogelijk is ↓ €€€
- i** Kies voor windmolens van minstens 240 meter hoog, in plaats van windmolens van rond de 200 meter hoog ↑ €€€€
- i** Direct omwonenden kunnen meebeslissen over wat er gedaan wordt met de extra opbrengst van windmolens ↓ €€€€

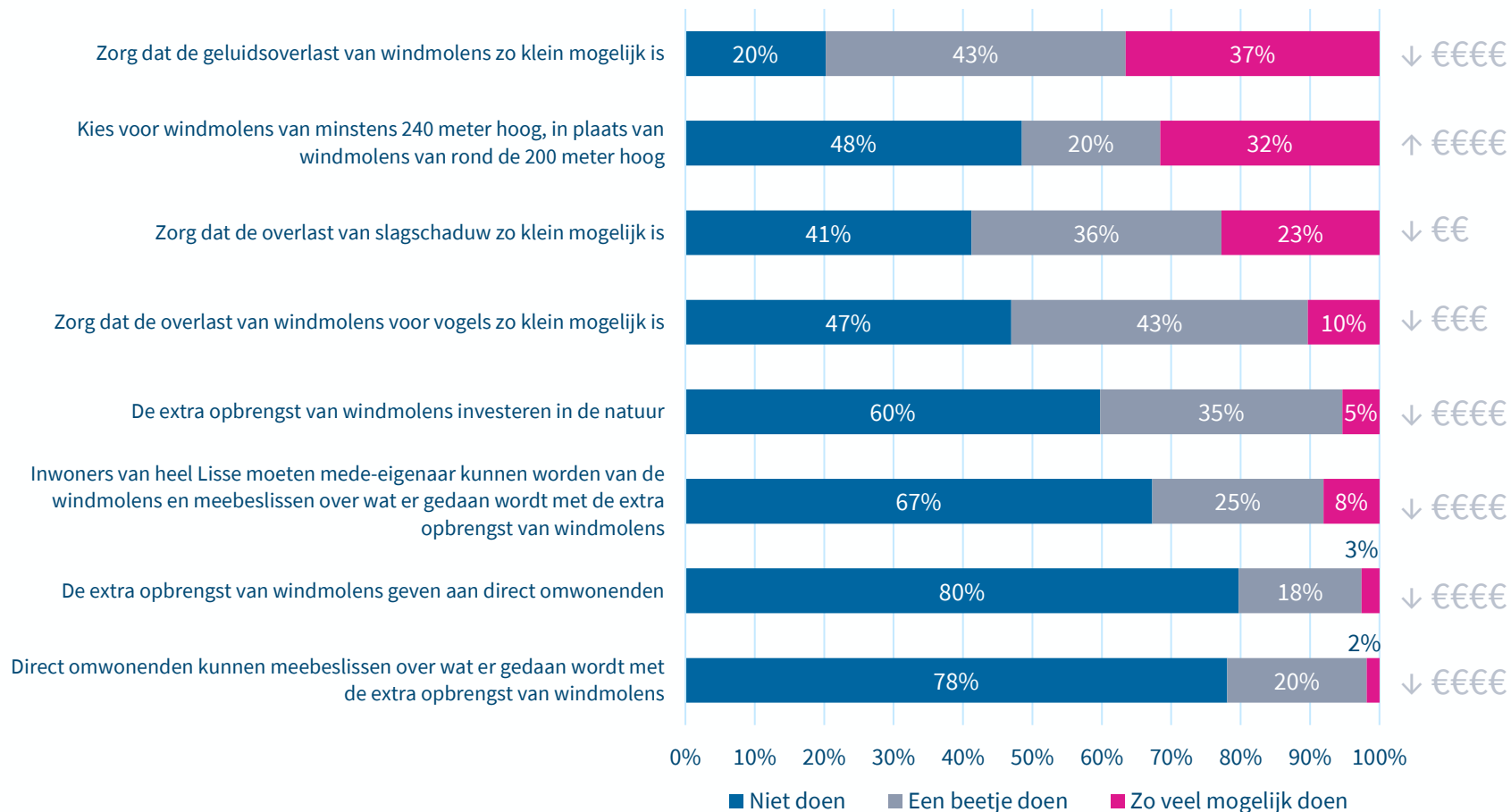
Toelichting

- **Doel:** Inzicht krijgen in waar inwoners rekening mee willen houden bij de bouw van windmolens op een locatie.
- **Keuzesituatie:** Deelnemers konden 8 schuifjes verplaatsen. Als ze het schuifje helemaal rechts zetten, adviseren ze de overheid om die optie ‘maximaal’ te doen. In dat geval krijgt het een waarde van 1. Als ze adviseren om een optie ‘niet’ te kiezen, dan is de waarde daarvan 0. We rapporteren per schuifje de positie als een waarde tussen 0 en 1.
- **Beperking:** Als deelnemers een schuifje verplaatsen, dan zagen ze het effect op het metertje ‘opbrengst voor de ontwikkelaar’. Sommige opties veroorzaken meer korting op de opbrengst voor de ontwikkelaar. Als het metertje in het oranje kwam te staan kregen deelnemers de melding dat het niet zeker was of er een windmolen gebouwd kon worden. Als het metertje in het rood kwam konden deelnemers niet door.
- **Motivatie:** Vervolgens konden ze hun keuzes motiveren.
- **Vraag overslaan:** deelnemers die bij de vragen vooraf (zie slide 15) hadden aangegeven geen grote windmolens in de gemeente te willen, konden in het begin van de vragenlijst aangeven dat ze dit onderdeel wilden overslaan. Daarbij konden deelnemers op deze pagina zelf het onderdeel overslaan. In totaal sloeg 38% van de deelnemers dit onderdeel over.

Waar moeten we rekening mee houden bij het bouwen van windmolens op een locatie?

Totaal: verdeling van schuifjesposities

Inzichten

- **Deelnemers zetten het meeste in op opties die overlast beperken:** de opties “Zorg dat de geluidsoverlast zo klein mogelijk is”, “Zorg dat de overlast van slagschaduw zo klein mogelijk is” en “Zorg dat de overlast voor vogels zo klein mogelijk is” worden elk door meer dan de helft van de deelnemers een beetje of zo veel mogelijk gekozen.
- **Ook een meerderheid van de deelnemers kiest er (een beetje) voor om windmolens van 240 meter hoog te plaatsen** (in plaats van 200 meter hoog, die genereren extra opbrengsten). Maar hierover zijn deelnemers verdeeld: 48% kiest ervoor om dit niet te doen.
- **Opties die de opbrengsten van windmolens laten toekomen aan de natuur, direct omwonenden of Lissers zijn het minst gekozen.**

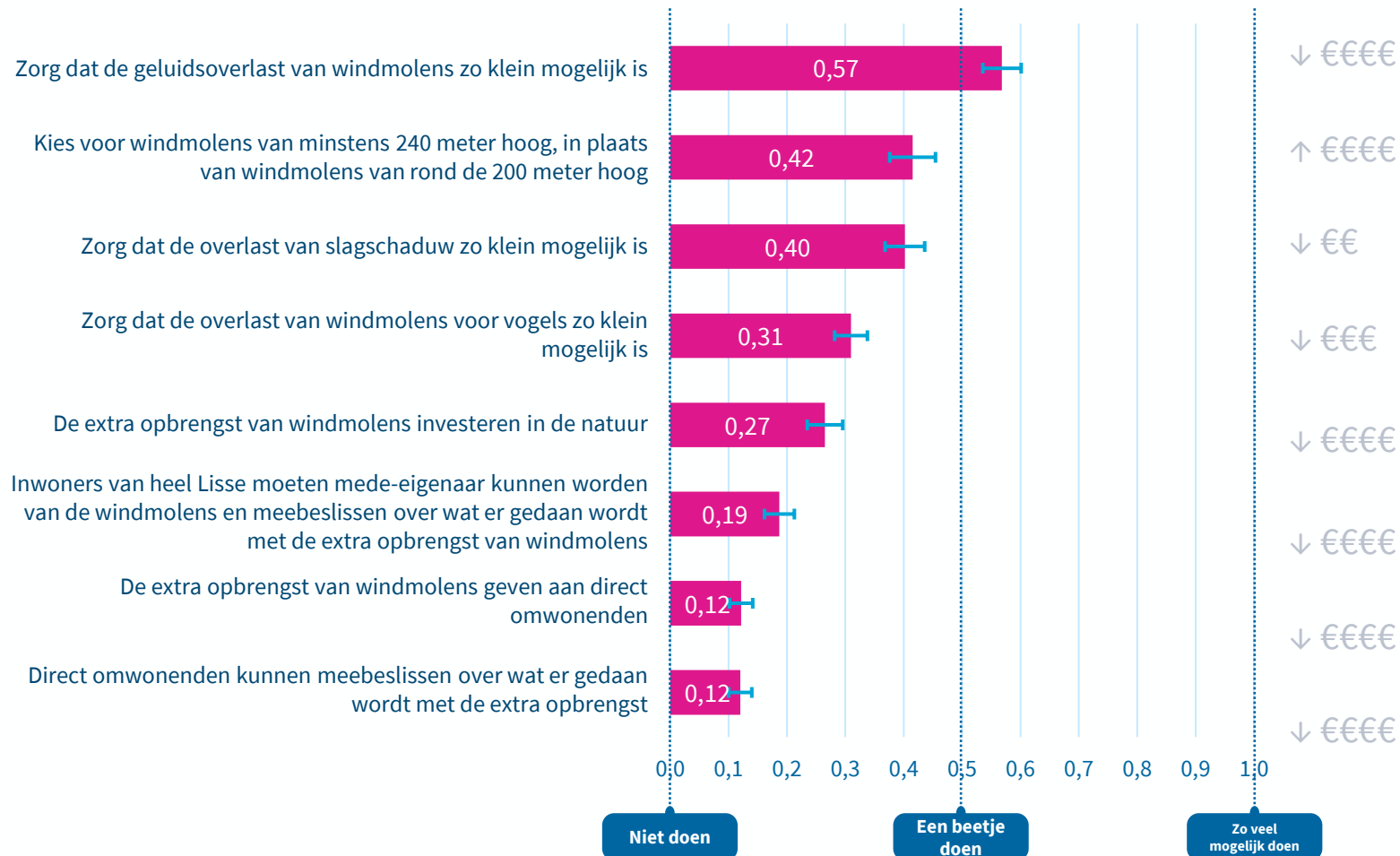

Waar moeten we rekening mee houden bij het bouwen van windmolens op een locatie?

Gemiddelde opbrengst voor ontwikkelaars

Totaal: gemiddelde schuifjesposities

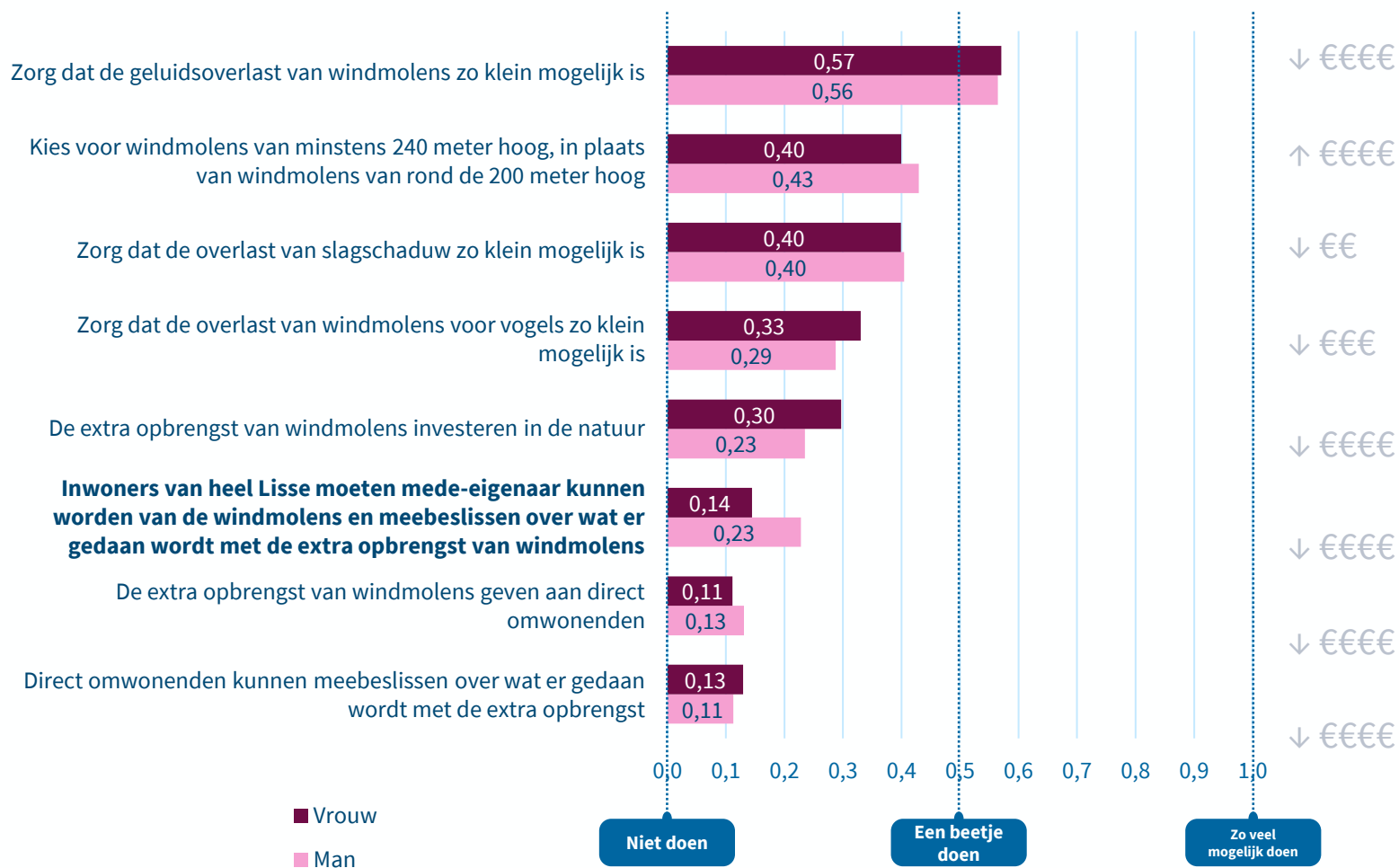
Inzichten

- Inwoners adviseren het meeste op het tegengaan van overlast van windmolens op een locatie.** Deelnemers zetten ook veel in op het kiezen voor windmolens van 240 meter in plaats van 200 meter en op het tegengaan van overlast van slagschaduw. Het verschil van de inzet van deze laatste twee opties valt binnen de betrouwbaarheidsinterval.
- Inwoners adviseren het minste in te zetten op opties waarbij de extra opbrengst toekomt aan Lissers (via mede-eigenaarschap, aan omwonenden of via omwonenden).** Het toekomen van de extra opbrengst aan direct omwonenden, of aan iets dat de direct omwonenden kiezen worden gemiddeld het minst geadviseerd. Het verschil tussen deze twee opties valt binnen de betrouwbaarheidsinterval.
- Inwoners adviseren gemiddeld dat de opbrengst voor ontwikkelaars door hun maatregelen 'Erg weinig' is (oranje op de meter).** Ze adviseren gemiddeld dat de opbrengst van de ontwikkelaar iets minder dan 'Voldoende' is (groen op de meter).

Waar moeten we rekening mee houden bij het bouwen van windmolens op een locatie?

Totaal: gemiddelde schuifjesposities per gender

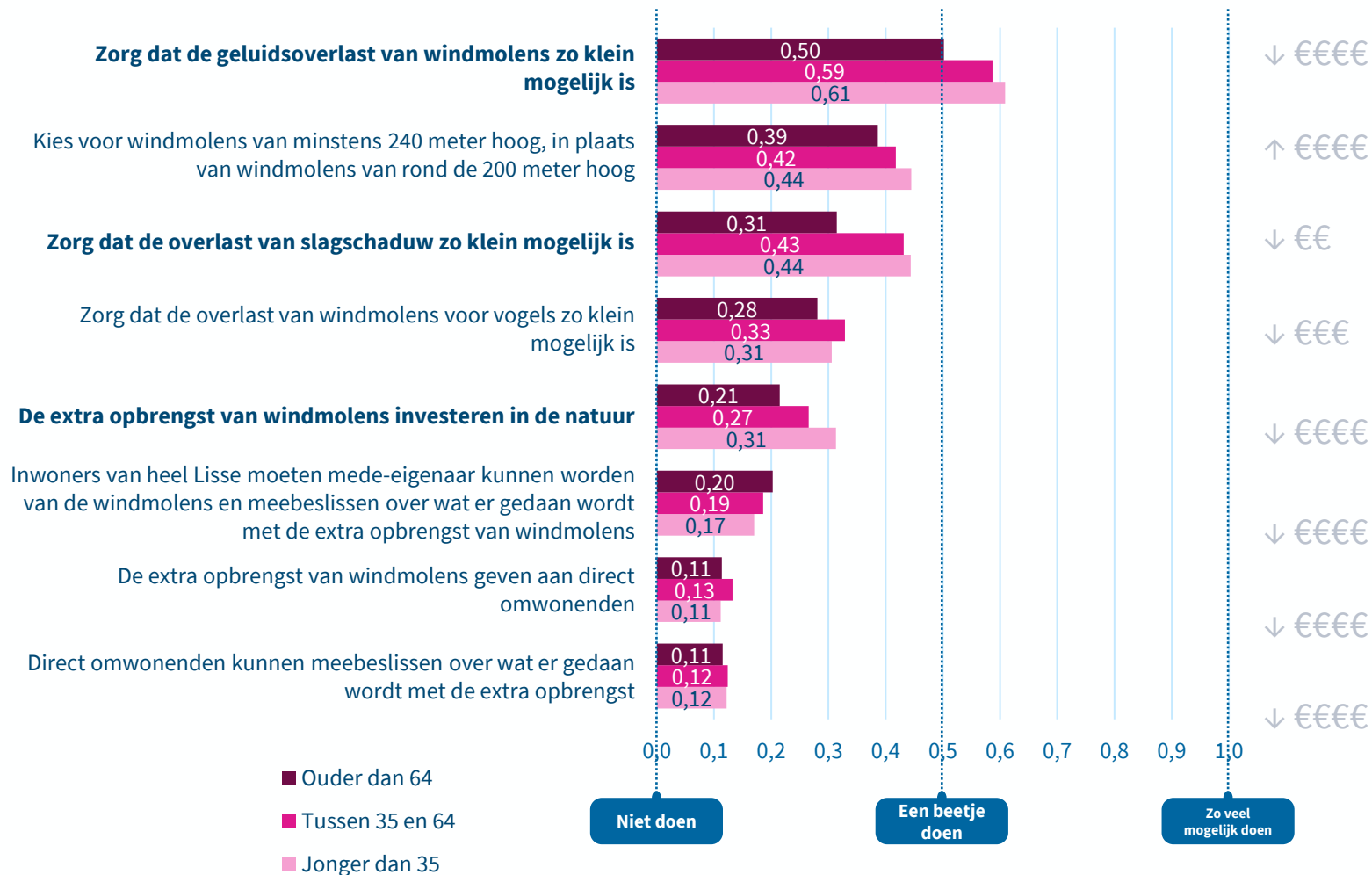
Inzichten

- **Vrouwen en mannen verschillen nauwelijks in de adviezen die ze geven.**
- **De volgorde van prioriteit tussen de opties blijft gelijk.** Mannen zetten wel iets meer in op mogelijkheid tot mede-eigenaarschap dan vrouwen. Dit is het enige significante verschil.

Waar moeten we rekening mee houden bij het bouwen van windmolens op een locatie?

Totaal: gemiddelde schuifjesposities per leeftijdscategorie

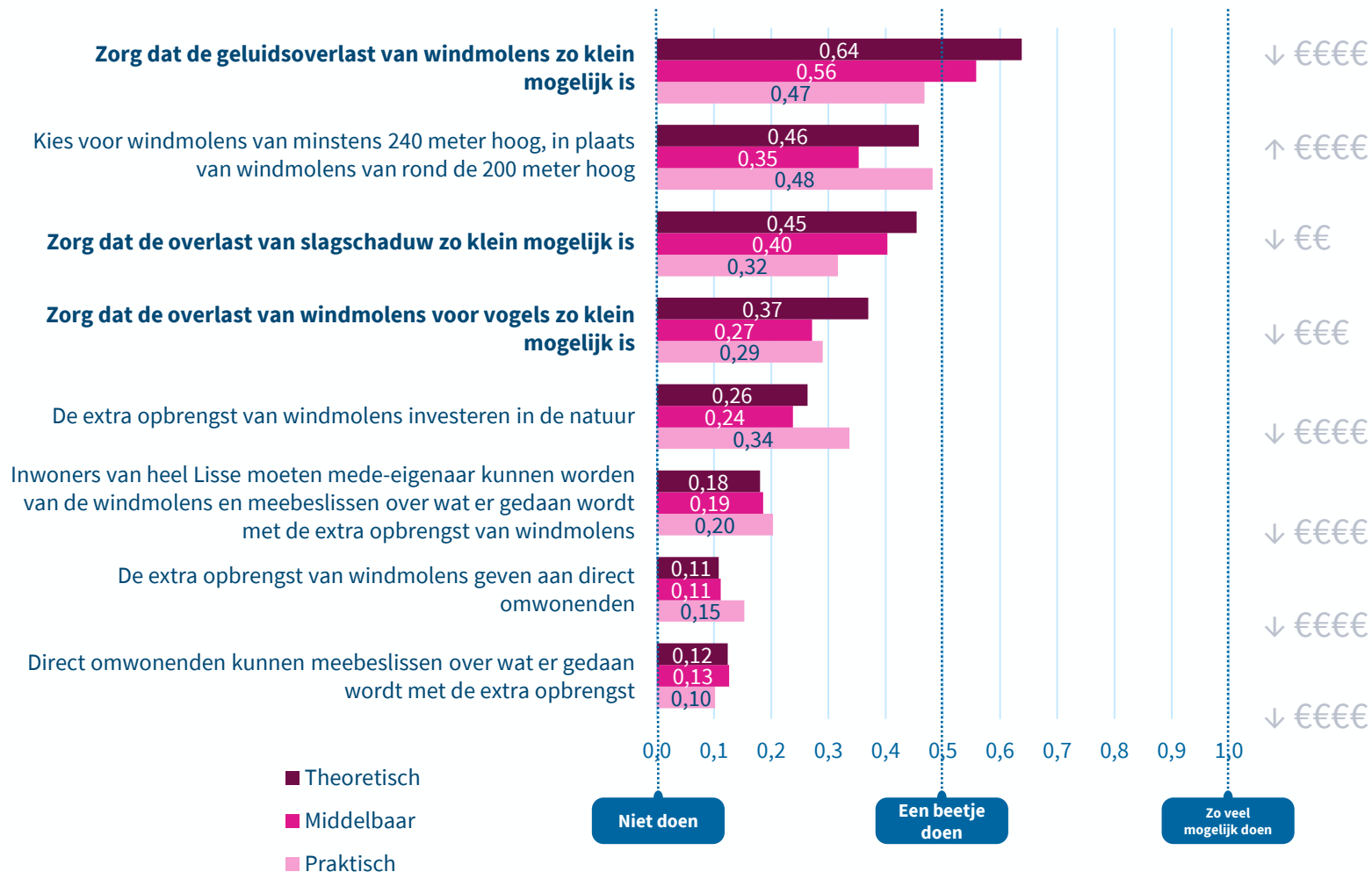
Inzichten

- De volgorde van prioriteit tussen de opties blijft gelijk voor alle groepen.
- Verschillende leeftijdscategorieën verschillen een beetje in hun gemiddelde schuifjesposities. Mensen ouder dan 64 jaar zetten in totaal minder in op verschillende opties. Hierdoor is hun gemiddelde opbrengst voor ontwikkelaars ‘voldoende’. Bij de twee andere groepen is dit ‘erg weinig’

Waar moeten we rekening mee houden bij het bouwen van windmolens op een locatie?

Totaal: gemiddelde schuifjesposities per opleidingsniveau

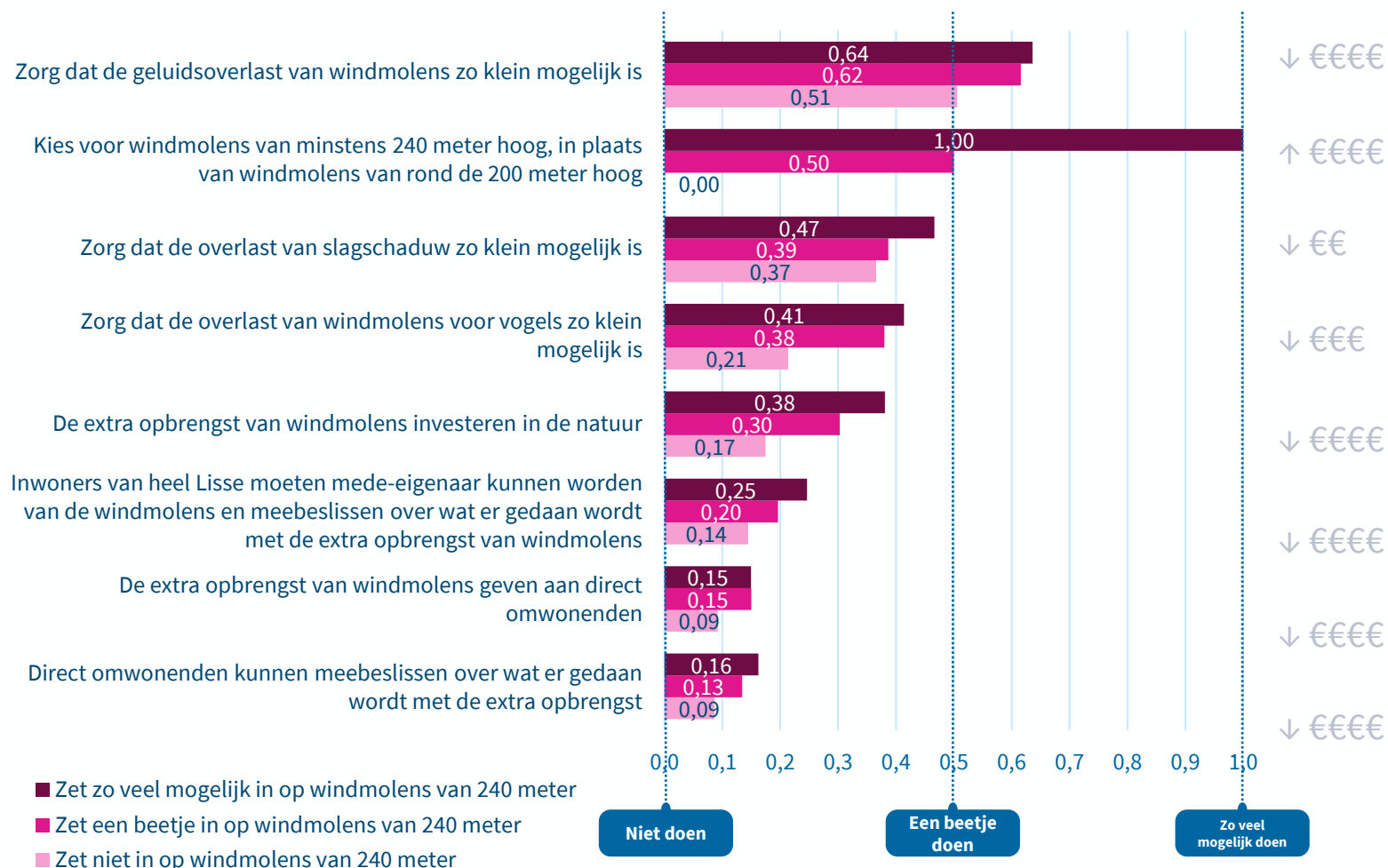
Inzichten

- De volgorde van prioriteit tussen de opties blijft grotendeels gelijk voor alle groepen. Praktisch opgeleiden zetten meer in op het investeren in de natuur. Middelbaar opgeleiden zetten minder in op windmolens van minstens 240 meter hoog. Theoretisch opgeleiden zetten relatief het meeste in op overlast beperkende opties.
- De opleidingsniveaus verschillen een beetje in hun gemiddelde schuifjesposities. Mensen met een praktische opleiding zetten in totaal minder in op verschillende opties. Hierdoor is hun gemiddelde opbrengst voor ontwikkelaars 'voldoende'. Bij de twee andere groepen is dit 'erg weinig'

Waar moeten we rekening mee houden bij het bouwen van windmolens op een locatie?

Totaal: gemiddelde schuifjesposities voor deelnemers die niet, een beetje of maximaal inzetten op windmolens van minstens 240 meter hoog

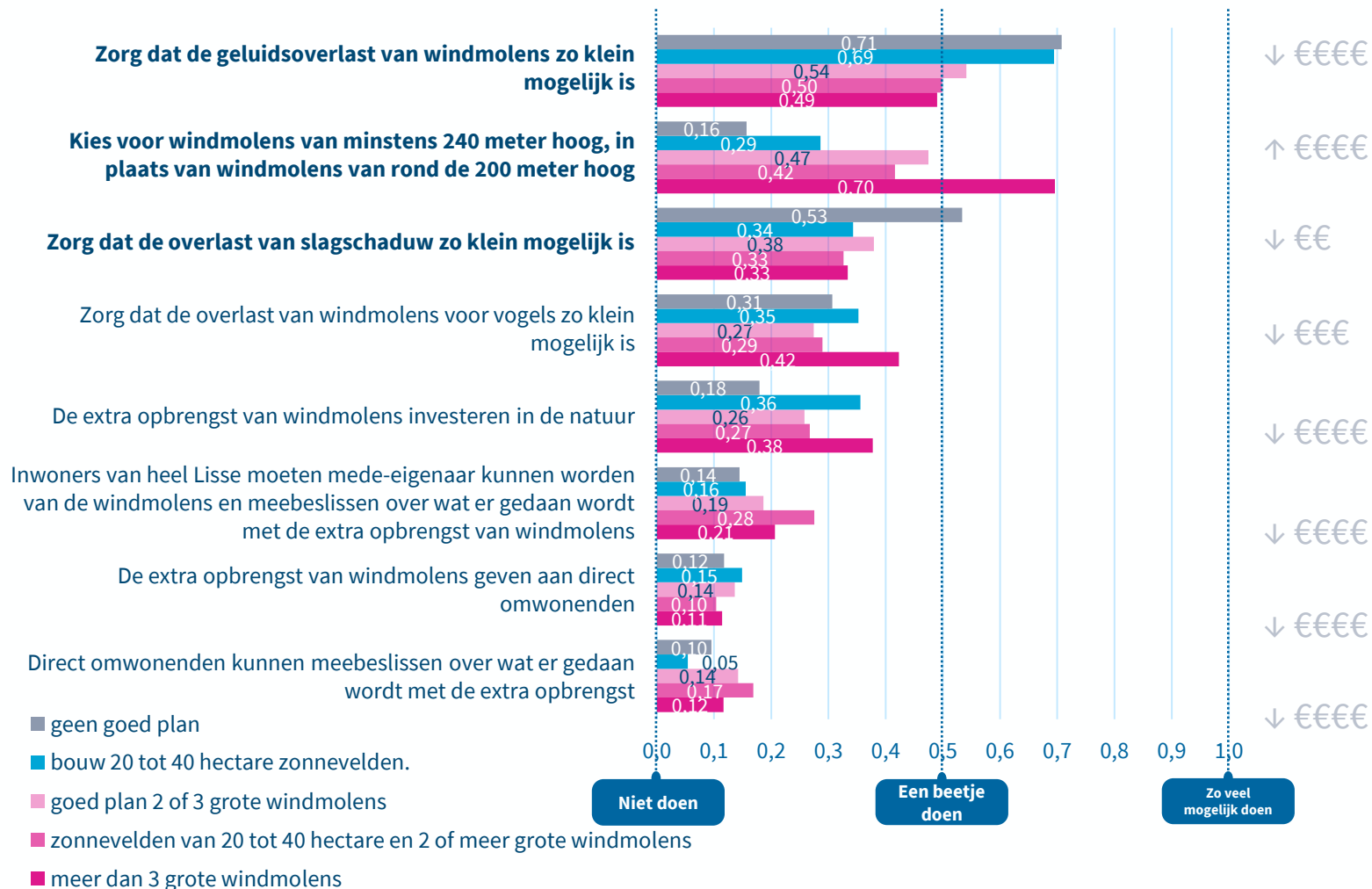
Inzichten

- Deelnemers die inzetten op windmolens van minstens 240 meter hebben meer extra opbrengsten om 'uit te geven'. Waar besteden zij deze extra opbrengsten aan?
- **De groep die kiest voor hogere windmolens zet meer in op het investeren in de natuur.** Ze zetten meer in op het beperken van overlast voor beschermde vogels, en op het investeren van extra opbrengsten in de natuur.
- **De volgorde van prioriteit tussen de opties blijft gelijk voor alle groepen.**

Waar moeten we rekening mee houden bij het bouwen van windmolens op een locatie?

Totaal: gemiddelde schuifjesposities per houding ten opzichte van het doel van de gemeente om 46% op te wekken in 2030

Inzichten

- Inwoners die het bouwen van windmolens in de gemeente Lisse geen goed plan vinden maken andere keuzes in dit onderdeel.
- Zij kiezen ervoor om geluidsoverlast zo klein mogelijk te houden en adviseren niet voor windmolens te kiezen die 240 meter hoog zijn.
- Inwoners die minder dan 46% duurzame energie in de gemeente Lisse zouden willen opwekken zetten ook meer in op het beperken van overlast van slagschaduw.

Waar moeten we rekening mee houden bij het bouwen van windmolens op een locatie?

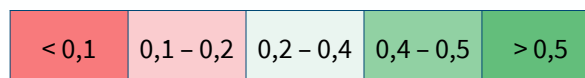
Gemiddelde puntentoekenning naar wijk

	De Blinkerd	Oranjebuurt	Zeehelden-buurt	Berkhout	Blokhuis	Het Vierkant	Van Rijkevorsel	Bloemenbuurt	Componisten-buurt	Schildersbuurt	Lisse Rond	3e Poellaan, Ter Beek, De Engel	Halfweg, Buitengebied	Meer en Duin, Meerenburgh	Geestwater, Vrouwenpolder	Dever, Vogelbuurt	Gemiddelde
Zorg dat de geluidsoverlast van windmolens zo klein mogelijk is	0,63	0,44	0,65	0,55	0,52	0,60	0,59	0,54	0,61	0,46	0,65	0,60	0,47	0,53	0,60	0,60	0,57
Kies voor windmolens van minstens 240 meter hoog	0,33	0,42	0,45	0,44	0,51	0,42	0,30	0,57	0,41	0,49	0,41	0,41	0,23	0,35	0,29	0,49	0,42
Zorg dat de overlast van slagschaduw zo klein mogelijk is	0,44	0,30	0,45	0,49	0,41	0,49	0,38	0,42	0,47	0,38	0,38	0,40	0,34	0,36	0,34	0,42	0,40
Zorg dat de overlast van windmolens voor vogels zo klein mogelijk is	0,30	0,22	0,33	0,24	0,31	0,27	0,34	0,34	0,35	0,31	0,35	0,35	0,36	0,32	0,31	0,31	0,31
De extra opbrengst van windmolens investeren in de natuur	0,15	0,22	0,40	0,20	0,23	0,22	0,16	0,38	0,27	0,31	0,30	0,20	0,29	0,25	0,21	0,32	0,27
Inwoners van heel Lisse moeten mede-eigenaar kunnen worden	0,18	0,28	0,11	0,18	0,20	0,20	0,15	0,16	0,19	0,16	0,14	0,18	0,19	0,19	0,19	0,26	0,19
De extra opbrengst van windmolens geven aan direct omwonenden	0,12	0,11	0,16	0,13	0,16	0,09	0,15	0,07	0,13	0,06	0,12	0,13	0,18	0,11	0,18	0,10	0,12
Direct omwonenden kunnen meebeslissen over wat er gedaan wordt met de extra opbrengst	0,12	0,08	0,12	0,08	0,09	0,17	0,05	0,15	0,10	0,13	0,08	0,17	0,09	0,13	0,16	0,14	0,12

Inzichten

Er zijn vrijwel geen verschillen tussen wijken. Er zijn met name overeenkomsten tussen wijken, met name over het tegengaan van overlast voor vogels.

De tabel laat zien dat deelnemers gemiddeld hebben ingezet op de optie 0 tot 1. Sommige wijken zijn samengevoegd omwille van privacy. Het kan daarnaast zijn dat mannen of vrouwen, bepaalde opleidingsniveaus en bepaalde leeftijdsgroepen enigszins oververtegenwoordigd zijn in bepaalde wijken. We kunnen hiervoor niet herwegen op wijkniveau. Maar we weten dat deze kenmerken slechts een kleine invloed hebben op de keuzes.

Meer dan de helft van de deelnemers die dit onderdeel invult vindt dat een deel van de opbrengst op een manier moet terugvloeien naar Lissers

Inzichten

- **Meer dan de helft van de deelnemers die dit onderdeel invulde (56%) vindt dat Lissers op een manier moeten meeprofiten van de extra opbrengsten van windmolens.**

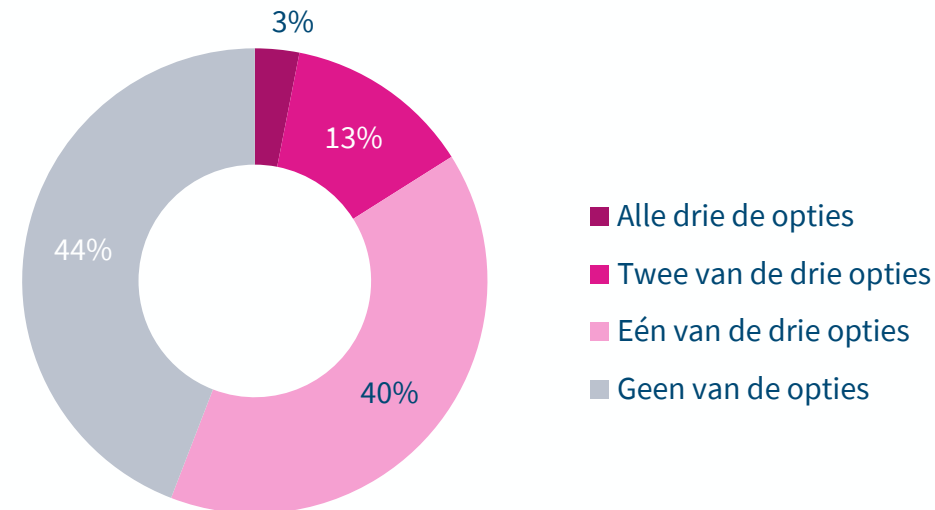
De mogelijkheid voor Lissers om mede-eigenaar te kunnen worden wordt het meest gekozen: één derde van de deelnemers (33%) kiest (een beetje) voor deze eis aan nieuw te bouwen windmolens in de gemeente.

Hoeveel deelnemers kiezen minimaal één van de volgende drie opties?

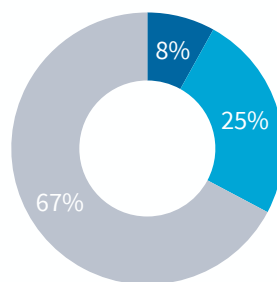
Inwoners van heel Lisse moeten mede-eigenaar kunnen worden van de windmolens en meebeslissen over wat er gedaan wordt met de extra opbrengst van windmolens

De extra opbrengst van windmolens geven aan direct omwonenden

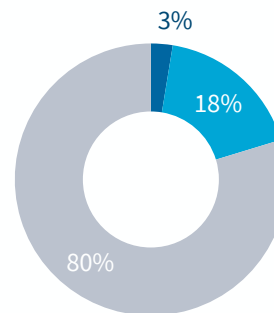
Direct omwonenden kunnen meebeslissen over wat er gedaan wordt met de extra opbrengst van windmolens

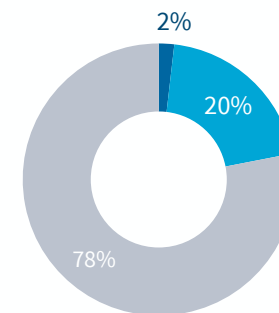
Inwoners van heel Lisse moeten mede-eigenaar kunnen worden

De extra opbrengst van windmolens geven aan direct omwonenden

Direct omwonenden kunnen meebeslissen over wat er gedaan wordt met de extra opbrengst

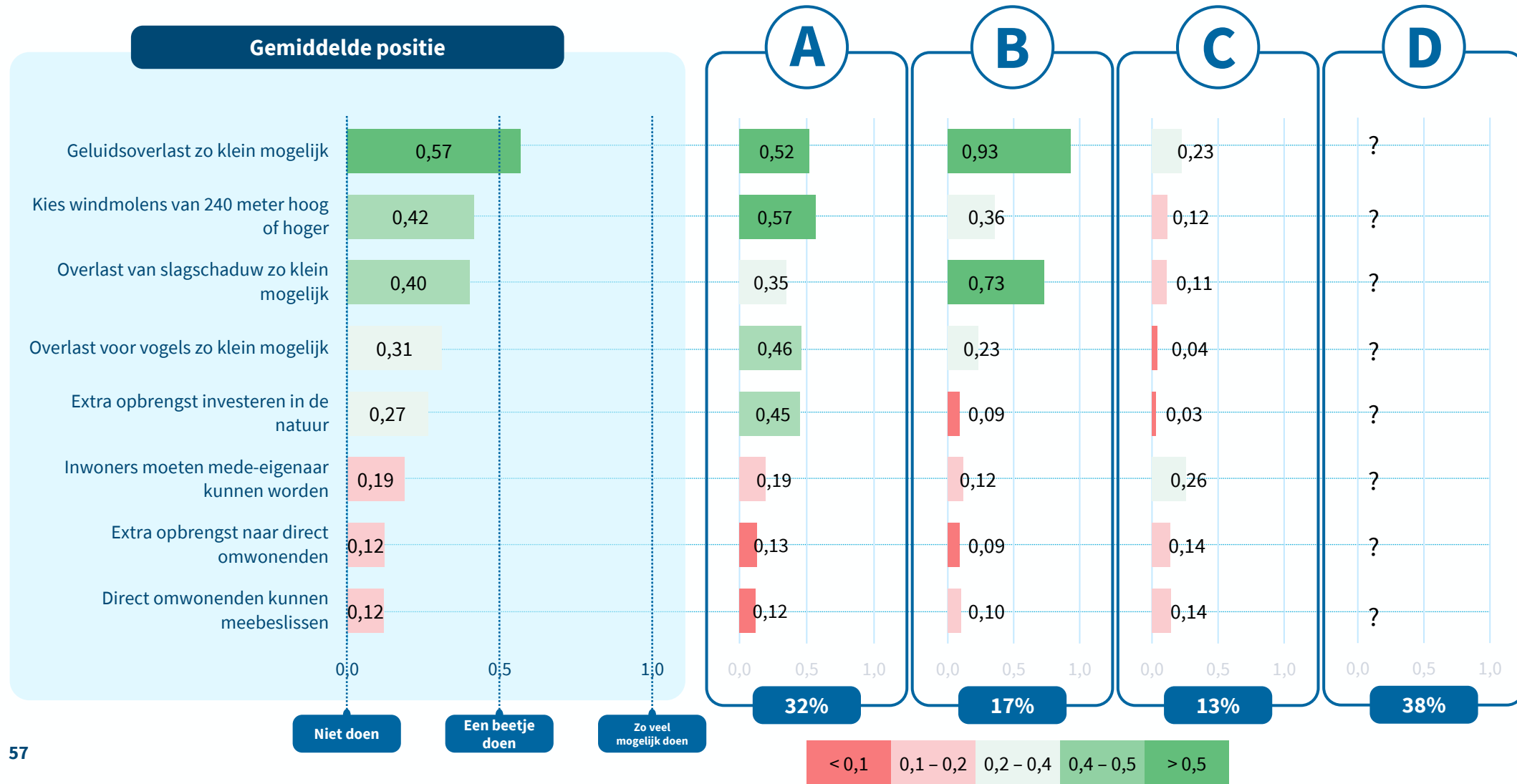
- Zo veel mogelijk doen (1)
- Een beetje doen (0,5)
- Niet doen (0)

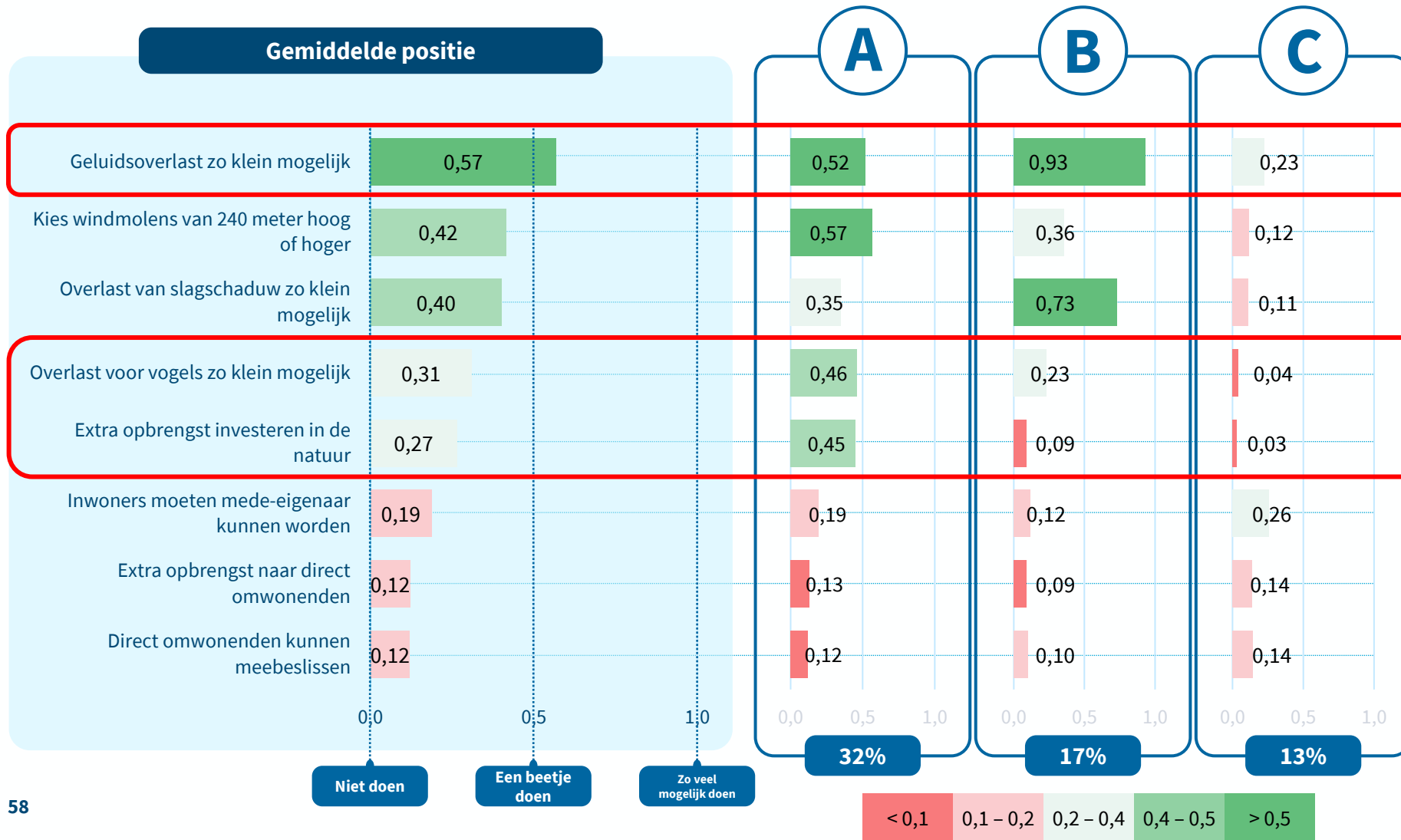
4.1 Vier verschillende groepen deelnemers

Latente Klasse Cluster Analyse van
het tweede onderdeel

Uitkomsten van de Latente Klasse Cluster Analyse over waarmee rekening moet worden gehouden bij het bouwen van windmolens op een locatie

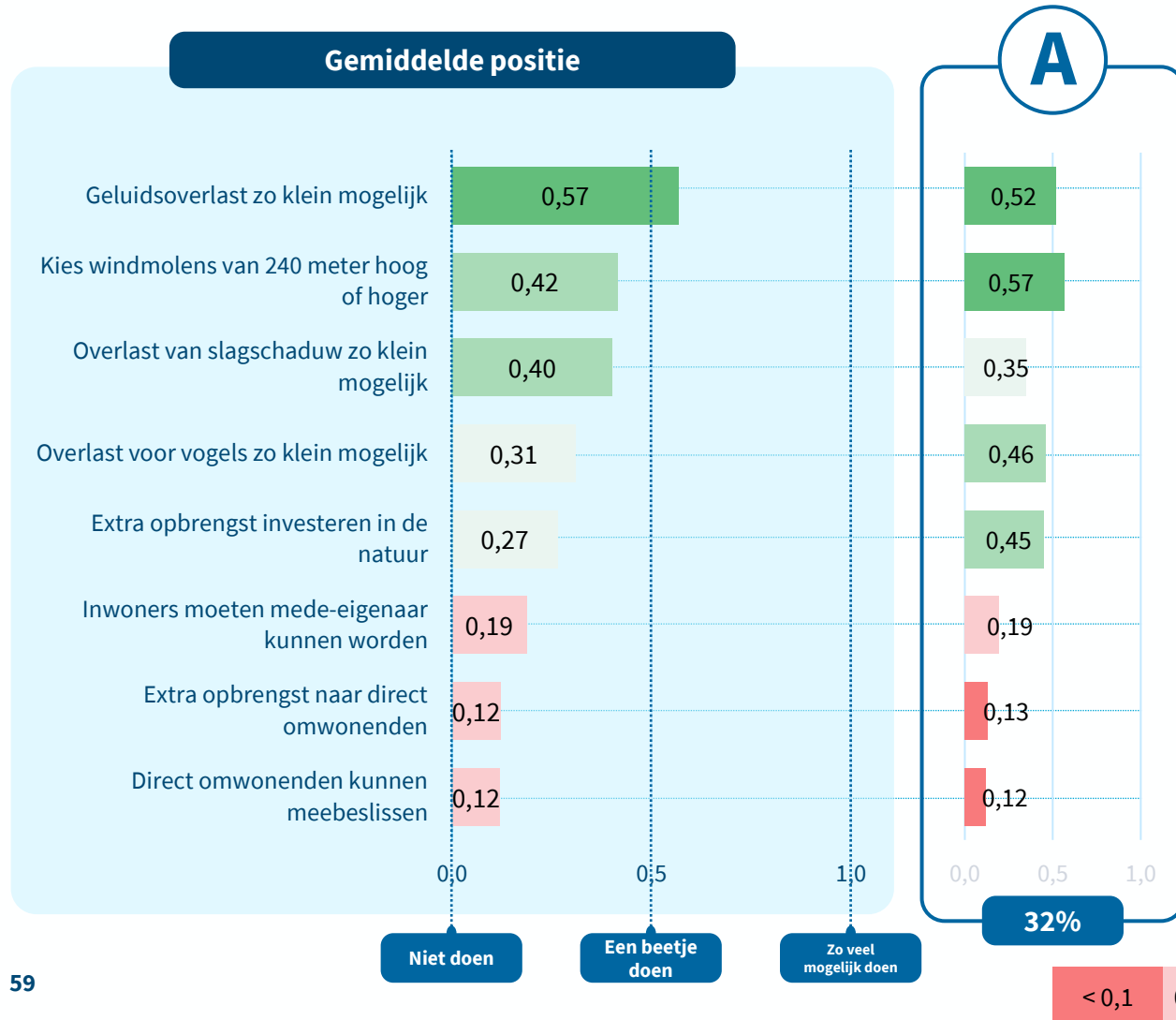
Uitkomsten van de Latente Klasse Cluster Analyse over waarmee rekening moet worden gehouden bij het bouwen van windmolens op een locatie

Inzichten

- **Alle groepen willen de geluidsoverlast beperken.** De groepen verschillen in de mate waarin. Groep B wil dit zo veel mogelijk doen. Groepen A en C een beetje.
- **De meningen zijn verdeeld over de mate waarmee rekening moet worden gehouden met de natuur.** Groep A kiest een beetje voor de optie om de overlast voor vogels zo klein mogelijk te houden. Groep C kiest hier het minste voor. Groep A kiest ook een beetje voor het investeren van extra opbrengsten in de natuur. Groepen B en C kiezen deze optie bijna niet.
- **Een grote groep (38%) heeft dit onderdeel niet ingevuld** (zie vorige pagina).

Inzichten

- Deze groep zet het meest in op windmolens van 240 of hoger i.p.v. windmolens van 200 meter. Daarnaast kiezen ze een beetje voor het beperken van zowel overlast van geluid als van slagschaduw voor mensen. Ook kiest deze groep een beetje voor het investeren in de natuur en het beperken van overlast voor beschermde vogels.

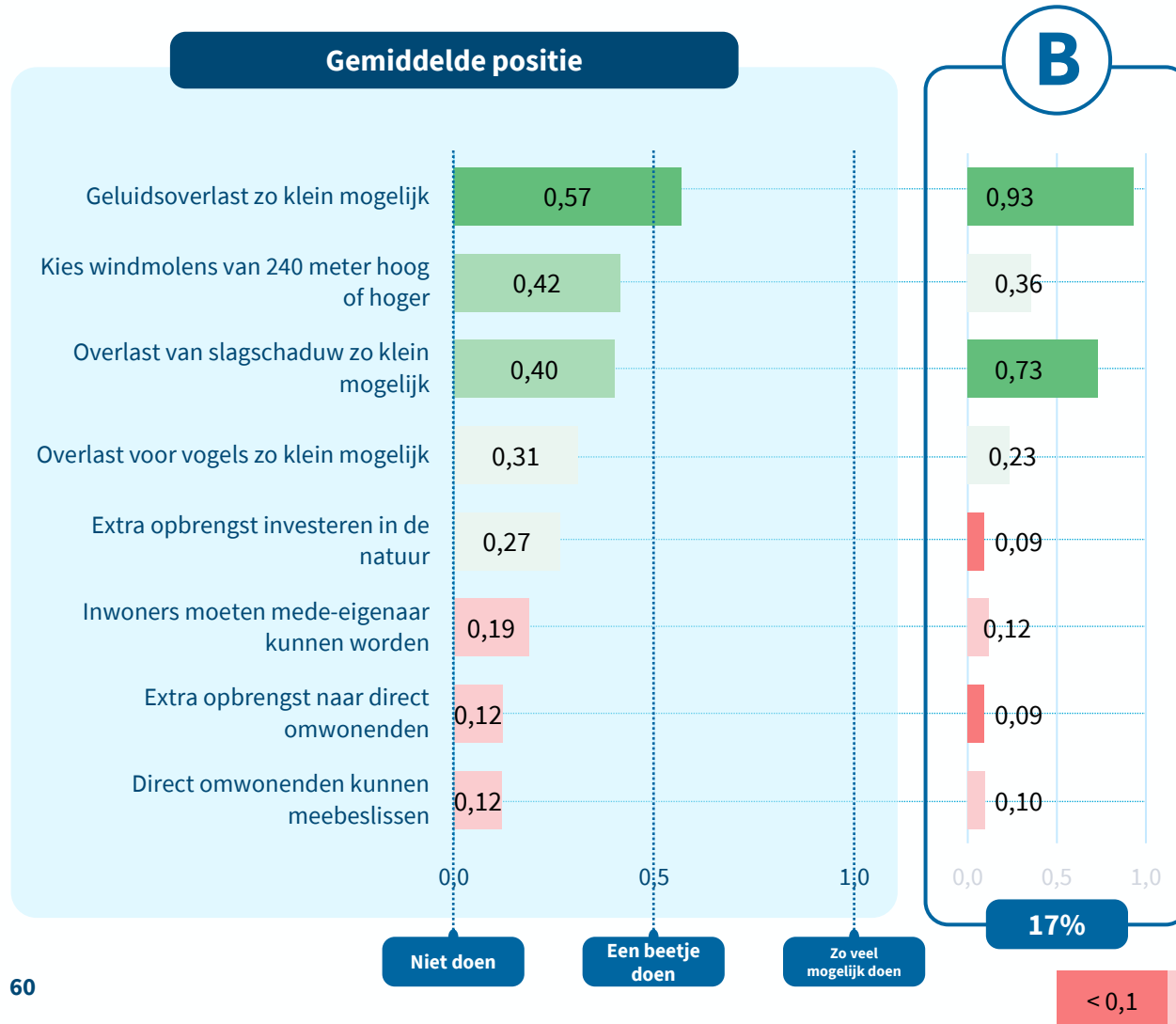
Kenmerken

- Deze groep geeft aan zich meer zorgen te maken over klimaatverandering dan andere groepen
- Deze groep bestaat iets meer uit vrouwen dan de andere groepen.

LKCA Groep B

Deze groep kiest vooral voor het beperken van de overlast voor mensen. Voornamelijk het beperken van de geluidsoverlast.

Inzichten

- **Deze groep kiest vooral voor het beperken van de overlast voor mensen.** Ze kiezen voor het beperken van geluidsoverlast en overlast van de slagschaduw. Daarnaast zetten ze een beetje in op hogere windmolens. En ook op het beperken van overlast voor vogels.
- Verder zet deze groep weinig tot niet in op de andere doelen.

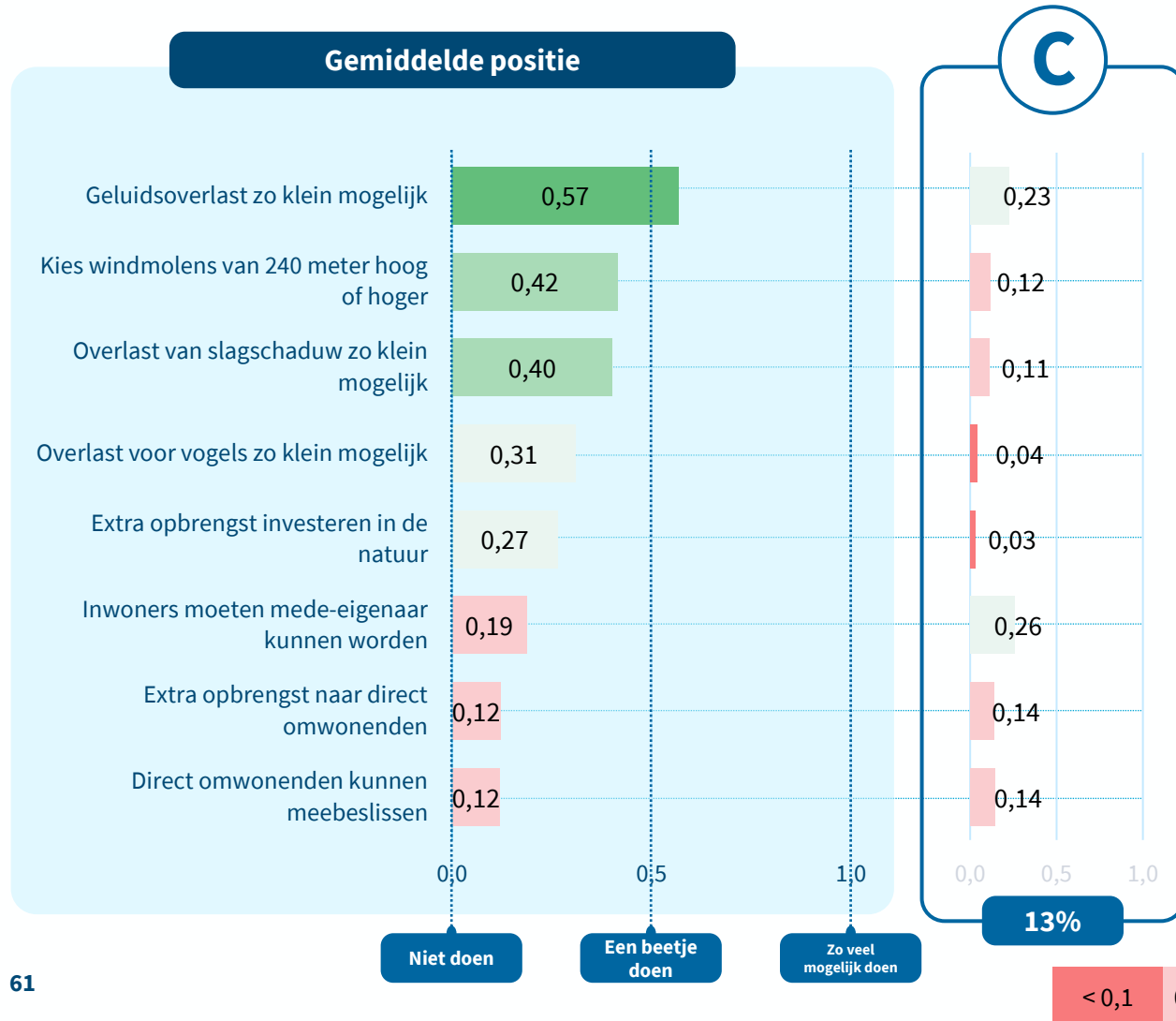
Kenmerken

- Deze groep is vaker tegen grote windmolens of zonneparken.
- Ook geeft deze groep vaker aan zich neutraal te verhouden t.o.v. de stelling of ze zich zorgen maken over klimaatverandering.
- Deze groep bestaat iets meer uit theoretisch geschoolden dan andere groepen. Ook is deze groep iets vaker ondernemer en minder vaak met pensioen dan andere groepen.

LKCA Groep C

Deze groep zet een beetje in op mede-eigenaarschap voor Lissers. De opbrengst voor ontwikkelaars is hier voldoende.

Inzichten

- Deze groep zet in totaal weinig in op alle opties. Ze zetten een beetje in op de mogelijkheid tot mede-eigenaarschap voor Lissers. Ook zetten ze een klein beetje in op het beperken van geluidsoverlast.

Kenmerken

- Deze groep zet iets vaker in op het bouwen van 2 of 3 windmolens om het doel van de gemeente te halen dan andere groepen.
- Ook geeft deze groep iets vaker aan zich (helemaal) geen zorgen te maken over klimaatverandering dan andere groepen
- Deze groep bestaat iets meer uit mannen, iets vaker uit middelbaar opgeleiden, en geeft vaker aan met pensioen te zijn in vergelijking met andere groepen.
- Deze groep komt iets vaker uit de Oranjebuurt en minder vaak uit de Bloemenbuurt en Zeeheldenbuurt dan gemiddeld.

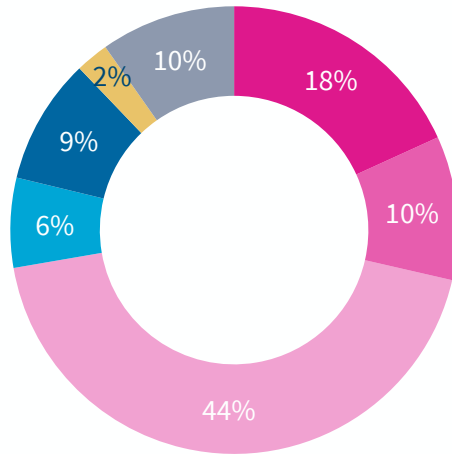

LKCA Groep D

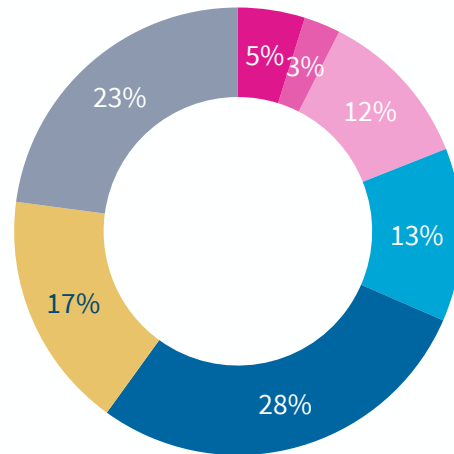
Deze groep heeft het tweede onderdeel overgeslagen en denkt niet mee over waarmee rekening moet worden gehouden bij het bouwen van windmolens op een locatie

Wat vinden inwoners van het plan van de gemeente om 46% energie duurzaam op te wekken?

Groep A, B, C (62%)

Groep D (38%)

- Meer doen: er moeten meer dan 3 grote windmolens moeten komen
- Meer doen: er moeten zonnevelden van 20 tot 40 hectare en 2 of meer grote windmolens komen
- Doel halen met 2 of 3 grote windmolens
- Doel halen door het bouwen van 20 tot 40 hectare zonnevelden
- Doel halen, maar niet met grote windmolens of grote zonnevelden.
- Geen grote windmolens of grote zonnevelden, maar geen mening over het halen van het doel of alternatieven
- Minder doen

Inzichten

- **Deze groep heeft het tweede onderdeel overgeslagen.** We kunnen daarom niks zeggen over waar de gemeente volgens deze groep rekening mee moet houden bij het bouwen van windmolens op een locatie.
- Meer dan de helft van de deelnemers die dit onderdeel hebben overgeslagen maakte deze keuze helemaal in het begin van de vragenlijst. Andere deelnemers die dit onderdeel oversloegen gaven aan het niet fijn te vinden dat hun keuzes niet pasten binnen de restrictie (voldoende opbrengst voor de ontwikkelaar).

Kenmerken

- Deze groep is vaker tegen grote windmolens of zonneparken ongeacht hun houding tegenover het doel van de gemeente om 46% van de energie duurzaam op te wekken (68%). Ook zet deze groep vaker in op minder doen dan nodig om het huidige doel van de gemeente te halen.
- Ze geven iets vaker aan zich (helemaal) geen zorgen te maken over klimaatverandering dan andere groepen.
- Deze groep bestaat minder uit mensen onder de 35 jaar en uit theoretisch opgeleiden dan groepen A, B en C.
- Ze komen iets vaker uit de Oranjebuurt dan gemiddeld.

4.2 Motivaties achter de keuzes van deelnemers

Analyse van deelnemersmotivaties van het tweede onderdeel

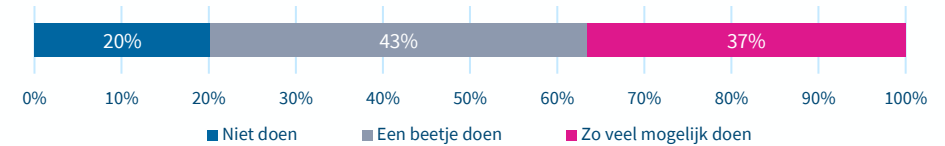
Uitwerking: ‘Zorg dat de geluidsoverlast van windmolens zo klein mogelijk is’

Waarom adviseren deelnemers (geen) inzet? (Meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker genoemd)

Argument bij een beetje of zo veel mogelijk inzet	Frequentie	Argument bij geen inzet	Frequentie
Geluidsoverlast beperken is belangrijk	★★★	Er wordt al rekening gehouden met geluidsoverlast	★
Geluidsoverlast beperken zorgt voor minder bezwaren van bewoners	★★		
Geluidsoverlast is slecht voor de gezondheid en leefbaarheid	★★		

Verder genoemd

- Ja, zadel inwoners niet op met geluidsoverlast
- Ja, windmolens maken veel herrie
- Ja, maar het moet ook aantrekkelijk blijven voor de ontwikkelaar
- Ja, plaats windmolens daarom op plekken waar niemand woont
- Nee, er zal altijd geluidsoverlast zijn

Illustratieve quotes van deelnemers

“Overlast van windmolens voor bewoners moet zoveel mogelijk worden voorkomen.”

“Van groot belang voor de acceptatie van de molens voor de directe omgeving. Het geluid kan je niet uitzetten.”

“De minimale eisen lijken mij voldoende dus niet meer op in zetten.”

“Het is niet fair als een deel van de inwoners dagelijks extra geluid moet ervaren. Voor bedrijven vind ik dit een kleiner probleem.”

“Geluidsoverlast van windmolens houdt nooit op, behalve als ze stilstaan.”

“Eigenlijk wil je geen geluid horen maar anders is het niet aantrekkelijk voor de bouwer.”

“Geluid maakt het toch. Dus verkleinen heeft dan weinig zin.”

“Uitgangspunt is beperk de overlast zoveel als mogelijk.”

“Dit is heel belangrijk voor mensen en dieren. Je gunt het toch niemand om gek te worden van het lawaai?”

“Geluidsoverlast geeft onvrede onder de bewoners. Dus dit zoveel mogelijk beperken”

“Geluidsoverlast tast het welzijn van mensen aan.”

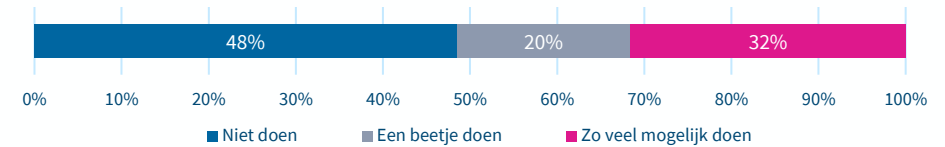
Uitwerking: ‘Kies voor windmolens van minstens 240 meter hoog, in plaats van windmolens van rond de 200 meter hoog’

Waarom adviseren deelnemers (geen) inzet? (Meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker genoemd)

Argument bij een beetje of zo veel mogelijk inzet	Frequentie	Argument bij geen inzet	Frequentie
240 meter hoge windmolens geven de hoogste opbrengst	★★★	Kleinere windmolens worden makkelijker geaccepteerd	★
Het verschil tussen 240 meter en 200 meter is klein	★	240 meter is veel te hoog	★
		Hoe hoger de windmolen, hoe erger de gevolgen	★

Verder genoemd

- Ja, 240 meter hoge windmolens geven veel minder overlast
- Nee, 200 meter is al hoog
- Nee, in Lisse is geen ruimte voor zulke hoge windmolens
- Voorwaarde: kies voor 240 meter hoog als er geschikte plekken zijn

Illustratieve quotes van deelnemers

“Hoe hoger de windmolens, hoe groter de opbrengst. Er zijn dan minder windmolens nodig om rendabel te zijn.”

“Hoe hoger, hoe erger de gevolgen.”

“Ik denk dat 200 of 240 meter hoog niet veel verschil maakt, dus doe maar 240 meter hoog.”

“Als er een plaats gevonden kan worden die geen overmatige overlast veroorzaakt, dan kan de maximale opbrengst bereikt worden. Ik betwijfel of er binnen onze gemeente zo ´n plaats beschikbaar is.”

“Hoe hoger de wieken, hoe minder je hopelijk hoort.”

“Ik denk dat meer kleinere makkelijker in te passen zijn en beter geaccepteerd worden.”

“240 m is veel te hoog, je ziet dan vanuit alle hoeken de windmolens. Dat lijkt me niet de bedoeling.”

“200 meter is al heel hoog. Dan maar een paar molens meer i.p.v. 240 meter.”

“Brengt meer op dan 200 meter en lelijk zijn ze toch.”

“Hierdoor zijn er extra opbrengsten en kunnen we een deel terug investeren in de natuur.”

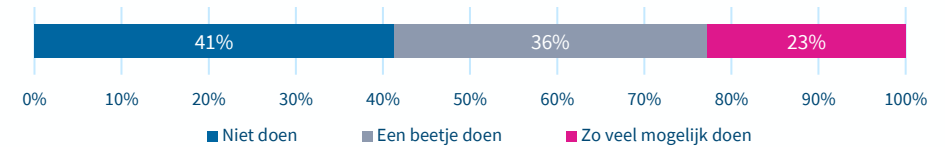
Uitwerking: ‘Zorg dat de overlast van slagschaduw zo klein mogelijk is’

Waarom adviseren deelnemers (geen) inzet? (Meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker genoemd)

Argument bij een beetje of zo veel mogelijk inzet	Frequentie	Argument bij geen inzet	Frequentie
Leefbaarheid is belangrijk, slagschaduw zorgt voor minder leefbaarheid	★★	Er zou geen slagschaduw mogen zijn (door de locatie)	★★
Er moet zo min mogelijk overlast van slagschaduw zijn	★★	Overlast van slagschaduw zal wel meevallen	★
Er mag geen overlast van slagschaduw zijn	★		

Verder genoemd

- Ja, overlast zorgt voor minder draagvlak
- Nee, maar weinig mensen last van slagschaduw
- Nee, het beperken van slagschaduw is al (wettelijk) geregeld

Illustratieve quotes van deelnemers

“Veel negatieve reacties gehoord en gelezen over de slagschaduwoverlast die velen last bezorgt.”

“Elke vorm van overlast moet zo veel mogelijk beperkt worden. Overlast is sowieso vervelend, maar dit zal de acceptatie niet bevorderen.”

“Dit is volgens mij een te verwaarlozen probleem.”

“Geen overlast. Houd Lisse (en de rest van de wereld) leefbaar. Zoek andere oplossingen als er overlast is.”

“Groot nadeel voor kleine groep.”

“Erg irritant en roept frequent emoties op. (Over)last van slagschaduw verlaagd de sociale draagkracht van duurzame energie. Daarom in NW hoek van gemeente.”

“Als de windmolens ver van woonwijken staan, mag dit eigenlijk geen issue zijn.”

“Hier zijn al regels voor en vergelijken met geluidsoverlast moet schaduw geen probleem zijn om extra rekening mee te houden.”

“Overlast is voor niemand fijn.”

“Belangrijk voor leefplezier in onze regio.”

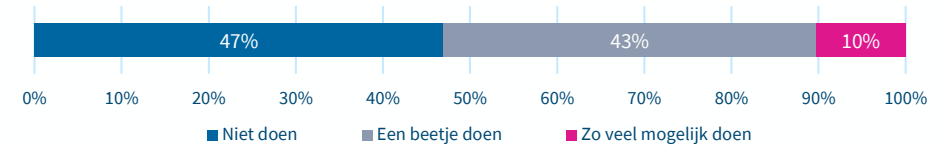
Uitwerking: ‘Zorg dat de overlast van windmolens voor vogels zo klein mogelijk is’

Waarom adviseren deelnemers (geen) inzet? (Meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker genoemd)

Argument bij een beetje of zo veel mogelijk inzet	Frequentie	Argument bij geen inzet	Frequentie
Vogels en natuur is belangrijk, zorg dat de overlast daarvoor zo min mogelijk is	★★	Vogels zullen niet veel last hebben van windmolens	★
Vogels zijn belangrijk voor het natuurbehoud	★	Vogels kunnen niet ontzien worden bij het bouwen van windmolens	★
Houd rekening met vogels voor plaatsing van windmolens	★		

Verder genoemd

- Ja, we moeten doen wat kan
- Ja, de mens is verantwoordelijk, dus daar mogen vogels en natuur geen overlast aan ondervinden
- Ja, voorkom vogelsterfte
- Ja, duurzaamheid mag nooit schade veroorzaken aan vogels en natuur
- Nee, overlast voor vogels kan voorkomen worden met technische oplossingen

Illustratieve quotes van deelnemers

“Zij zullen er het meeste last van krijgen. Dit zoveel mogelijk proberen te beperken lijkt me een mooi doel.”

“Aan enige overlast valt niet te ontkomen.”

“Vogels zijn belangrijk voor de natuur. Wij mensen moeten ze echt beschermen.”

“De windmolens niet neerzetten op plekken waar vogels komen en broeden.”

“Dat kan met detectieapparatuur mogelijk gemaakt worden.”

“De mogelijkheden daartoe benutten.”

“Ik weet niet of vogels overlast ondervinden van windmolens. Maar als toekomstige generaties vogels overlast blijven ondervinden dan zullen vogels windmolens gaan mijden en ontstaat er een nieuw evenwicht.”

“Ook vogels hoeven niet de dupe te worden van onze milieucrisis.”

“Vogelsterfte moet voorkomen worden.”

“Een 'milieuvriendelijke' vorm van energie opwekken mag wat mij betreft nauwelijks schade aan milieu/natuur brengen.”

“Die beestjes hebben daar geen last van.”

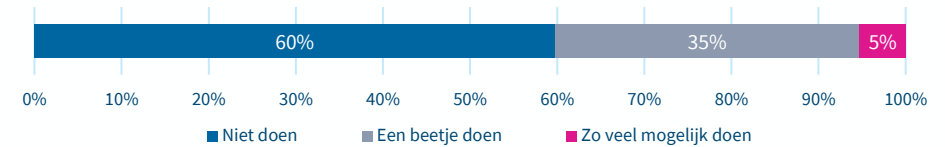
Uitwerking: ‘De extra opbrengst van windmolens investeren in de natuur’

Waarom adviseren deelnemers (geen) inzet? (Meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker genoemd)

Argument bij een beetje of zo veel mogelijk inzet	Frequentie	Argument bij geen inzet	Frequentie
Natuur is belangrijk, daar moet in geïnvesteerd worden	★	Investeren in windmolens is al investeren in natuur	★
Het gaat al slecht met de natuur, dat moet beter worden	★	Dit moet niet van tevoren vastliggen	★
De schade van windmolens moet gecompenseerd worden	★		

Verder genoemd

- Ja, als er windmolens komen én er wordt geïnvesteerd in de natuur, heeft de natuur er dubbel baat bij
- Ja, landschapsvervuiling moet gecompenseerd worden
- Ja, duurzame maatregelen mogen zo min mogelijk ten koste gaan van de natuur
- Nee, de natuur in Lisse lijdt niet onder windmolens
- Nee, de natuur is belangrijk, maar andere dingen ook
- Nee, geld geïnvesteerd in de natuur is (vaak) weggegooid geld

Illustratieve quotes van deelnemers

“Investeren in de natuur loont altijd.”

“Zou mooi zijn, geen vereiste.”

“We zijn bezig met duurzaamheid dus laat de natuur mee profiteren.”

“Belangrijk om de natuur te compenseren voor aantasting van het landschap.”

“Een windmolen plaatsen neemt geen natuur weg en vermindert de uitstoot van slechtere energiecentrales, dus de opbrengst hoeft niet direct naar de natuur”

“Er zullen meer goede doelen zijn in de toekomst. Ik zou mij daarom nu niet direct willen vastleggen voor een specifiek doel.”

“Alles wat de mens doet schaadt de natuur, zie ook stikstofproblematiek. Iets teruggeven aan de natuur lijkt mij dan op zijn plaats.”

“Natuur is belangrijk en extra investering daarin ook, maar opbrengst kan beter besteed worden aan de burgers.”

“Als er natuur verloren gaat door het plaatsen van windmolens. Dat compenseren.”

“Is vaak weggegooid geld.”

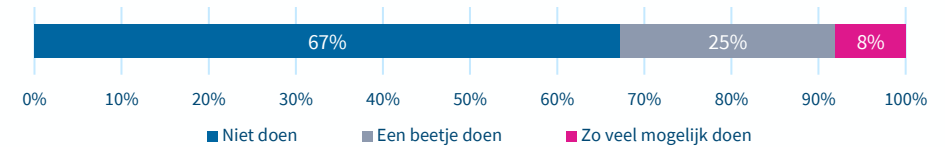
Uitwerking: ‘Inwoners van heel Lisse moeten mede-eigenaar kunnen worden van de windmolens en mee beslissen over wat er gedaan wordt met de extra opbrengst van windmolens’

Waarom adviseren deelnemers (geen) inzet? (Meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker genoemd)

Argument bij een beetje of zo veel mogelijk inzet	Frequentie	Argument bij geen inzet	Frequentie
Vergroot het draagvlak	★★	Daar komt gedoe van (bureaucratie, ruzie, etc.)	★★
Het is democratisch als inwoners kunnen mee beslissen over wat er wordt gedaan met extra opbrengsten	★	De gemeente moet gaan over hoe het geld in de gemeenschap geïnvesteerd wordt, niet een groep(je) inwoners	★

Verder genoemd

- Ja, inwoners moeten profiteren van windmolens, niet (grote) bedrijven
- Ja, dan is er een grotere kans dat de windmolens er komen
- Nee, alleen investeerders mee laten beslissen is niet eerlijk en dan kiezen mensen alleen voor eigen gewin

Illustratieve quotes van deelnemers

“Door juist alle inwoners van Lisse hierbij te betrekken en te laten beslissen over de extra opbrengst wordt het draagvlak groter.”

“Als er al geld verdeeld wordt dan moeten alle inwoners daar een zegje over kunnen doen.”

“Dan krijg je heel veel verschillende meningen, gaat volgens mij niet werken.”

“Ik denk dat niet alle inwoners uit Lisse in staat zijn om een investering te doen. Stort de extra inkomsten op de bank rekening van de gemeente, en laat het gemeente bestuur beslissen wat ermee te doen.”

“Het moet niet zo zijn dat de grootte multinationals weer veel geld verdienen aan de lelijke windmolens in onze omgeving. Voor mensen uit Lisse moet hier ook wat tegenover staan. Al zou het maar laste verlaging zijn voor alle inwoners van Lisse.”

“Als inwoners mede-eigenaar kunnen worden en mee kunnen beslissen is er een grotere kans dat ze er komen.”

“Gemeente is eigenaar, wie betaalt bepaalt, dus daar ook de opbrengsten.”

“Dan gaat eigen financieel voordeel meespelen in maatschappelijke keuzes.”

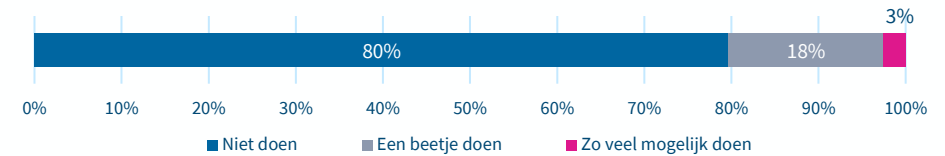
Uitwerking: ‘De extra opbrengst van windmolens geven aan direct omwonenden ’

Waarom adviseren deelnemers (geen) inzet? (Meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker genoemd)

Argument bij een beetje of zo veel mogelijk inzet	Frequentie	Argument bij geen inzet	Frequentie
Lasten en lusten eerlijk verdelen (compensatie voor overlast)	★★	Het is oneerlijk om sommigen geld te geven	★★
		Dat geeft te veel gedoe en arbitraire grenzen	★
		Er zou helemaal geen overlast moeten zijn, dan hoeft er ook niemand gecompenseerd te worden	★

Verder genoemd

- Ja, dat vergroot het draagvlak
- Ja, dat maakt het makkelijker voor direct omwonenden om de overlast te accepteren
- Nee, geef direct omwonenden inspraak in plaats van geld
- Nee, sommigen geld geven creëert spanningen
- Nee, financieel gewin moet geen rol spelen
- Nee, direct omwonenden kunnen meeprofiteren via een energiecoöperatie, dat is voldoende

Illustratieve quotes van deelnemers

“De direct omwonenden zullen het meeste last krijgen van de windmolens dus die moeten gecompenseerd worden.”

“Dit vergroot het draagvlak. Ook is het redelijk dat de winst van iemand anders wordt verdeeld over diegenen die er last van hebben.”

“Om de pijn wat te verzachten.”

“Eerlijk zullen we alles delen: niet alleen aan directe omwonenden geven maar er iets mee doen waar iedere inwoner wat aan heeft.”

“Geeft te veel discussie.”

“Dit zou betekenen dat er overlast afgekocht wordt met financiële compensatie. Liever geen overlast.”

“Lijkt mij prima om te doen, maar wellicht willen omwonenden liever iets anders ter compensatie van de overlast. Daarom zou ik ze eerder inspraak geven, dit geeft gevoel van regie en uitbetaling van winst is dan nog steeds een optie.”

“Het gaat mij om het welzijn en de leefbaarheid van mens en dier, financieel gewin speelt voor mij geen rol.”

“Dat geeft gedoe: er is altijd wel iemand die toch overlast ervaart, overlast is ook niet goed in de geld uit te drukken, en de opbrengsten zouden de gehele gemeente ten goede moeten komen.”

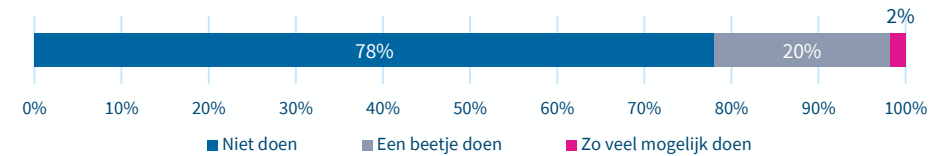
Uitwerking: ‘Direct omwonenden kunnen meebeslissen over wat er gedaan wordt met de extra opbrengst van windmolens’

Waarom adviseren deelnemers (geen) inzet? (Meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker genoemd)

Argument bij een beetje of zo veel mogelijk inzet	Frequentie	Argument bij geen inzet	Frequentie
Het is eerlijk als mensen die er het meeste last van hebben, mogen meebeslissen over de opbrengsten	★	Daar komt gedoe van	★★
		Direct omwonenden kiezen voor verkeerde dingen	★
		Direct omwonenden moeten niet extra rechten krijgen (eventuele inspraak moet voor iedereen zijn)	★

Verder genoemd

- Ja, dat vergroot het draagvlak voor windmolens
- Ja, maar ze moeten niet te veel inspraak krijgen
- Nee, er moet überhaupt geen overlast zijn, dan zijn er ook geen direct omwonenden

Illustratieve quotes van deelnemers

“Komt hij dichtbij te staan, dan is het logisch dat omwonenden mogen meebeslissen. Het gaat hun aan.”

“Ik denk dat de meeste mensen stemmen met hun eigen belang voorop. Dat strookt niet / vaak niet met de algemene belangen.”

“Een impuls om bij inwoners in de buurt te kunnen bouwen.”

“Lijkt me logisch. Inspraak maar geen uitspraak.”

“Te veel stemmen zorgt voor besluiteloosheid. Hou rekening met de argumenten en regel het.”

“Beslissen door bewoners die een bepaald denkkader hebben is niet de beste manier. Laat mensen met kennis van zaken de juiste beslissingen nemen met oog op het welzijn van iedereen.”

“Windmolens worden geplaatst in belang van de gehele gemeente dus alle bewoners van de gemeente moeten kunnen beslissen wat er met de extra opbrengst onder aftrek van een eventuele compensatievergoeding voor de direct omwonenden.”

“De kans is groot dat er eindeloze discussies ontstaan. Beter gewoon zorgen dat er geen overlast is.”

“Te veel meningen is drama.”

5. Wat vonden deelnemers van de raadpleging?

Resultaten van vragen over de raadpleging

Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren en gewaardeerd?

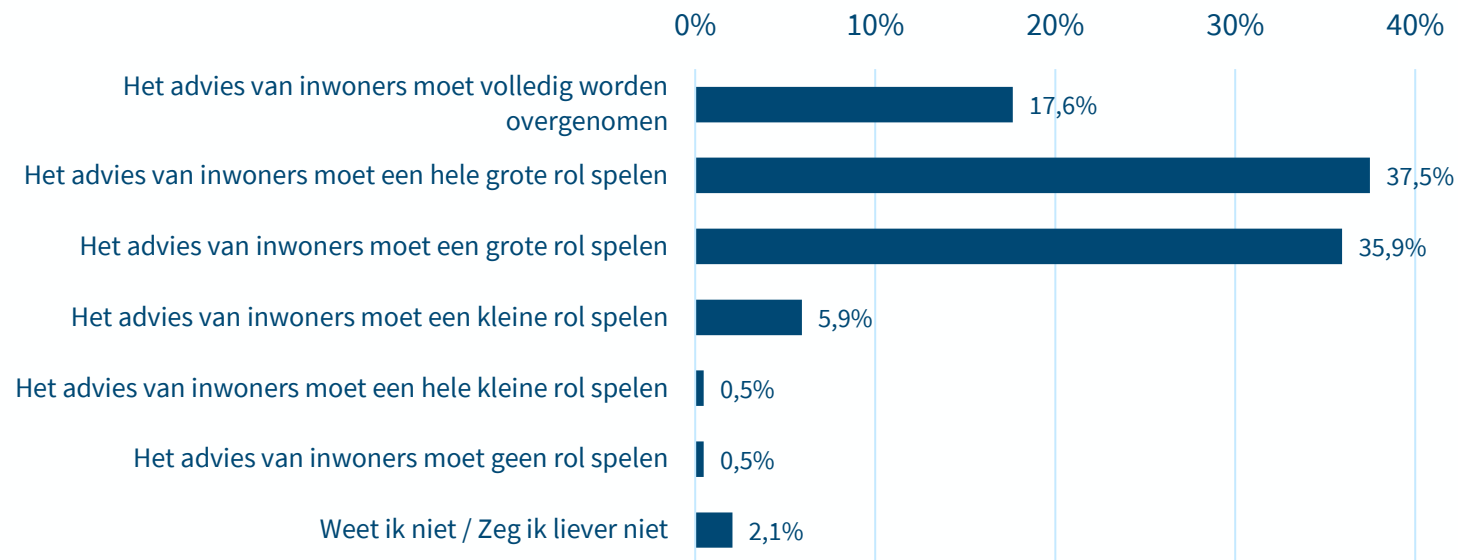
Toelichting

Deelnemers kregen de vraag: In deze vragenlijst hebben we het advies gevraagd aan de inwoners van Lisse. Daarnaast worden er onderzoeken gedaan en krijgt de gemeente advies van deskundigen. In hoeverre moet het advies van inwoners een rol spelen bij het maken van beslissingen?

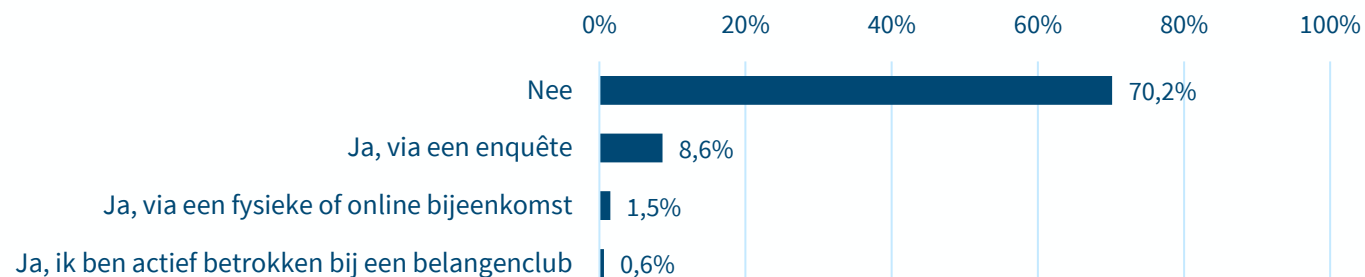
- Bijna drie kwart van de deelnemers (73,4%) vindt dat het advies een grote of hele grote rol moet spelen bij het maken van beslissingen. Zij zullen teleurgesteld zijn als (ze het idee hebben dat) er geen rekening wordt gehouden met de uitkomsten van de raadpleging.
- 17,6% van de deelnemers vindt dat het advies van de inwoners volledig zou moeten worden overgenomen.
- 6,9% van de deelnemers vindt dat het advies van inwoners een kleine, een hele kleine of geen rol zou moeten spelen bij het maken van beslissingen.

Een ruime meerderheid (70,2%) heeft nog nooit hun mening gegeven aan de overheid over windmolens.

In hoeverre moet het advies van inwoners een rol spelen bij het maken van beslissingen?

Heeft u al eens uw mening gegeven aan de overheid over dit onderwerp?*

* De percentages geven het aandeel deelnemers weer dat kiest voor een optie ten opzichte van het totaal aantal deelnemers (1.944). Deelnemers konden meerdere antwoorden aankruisen.

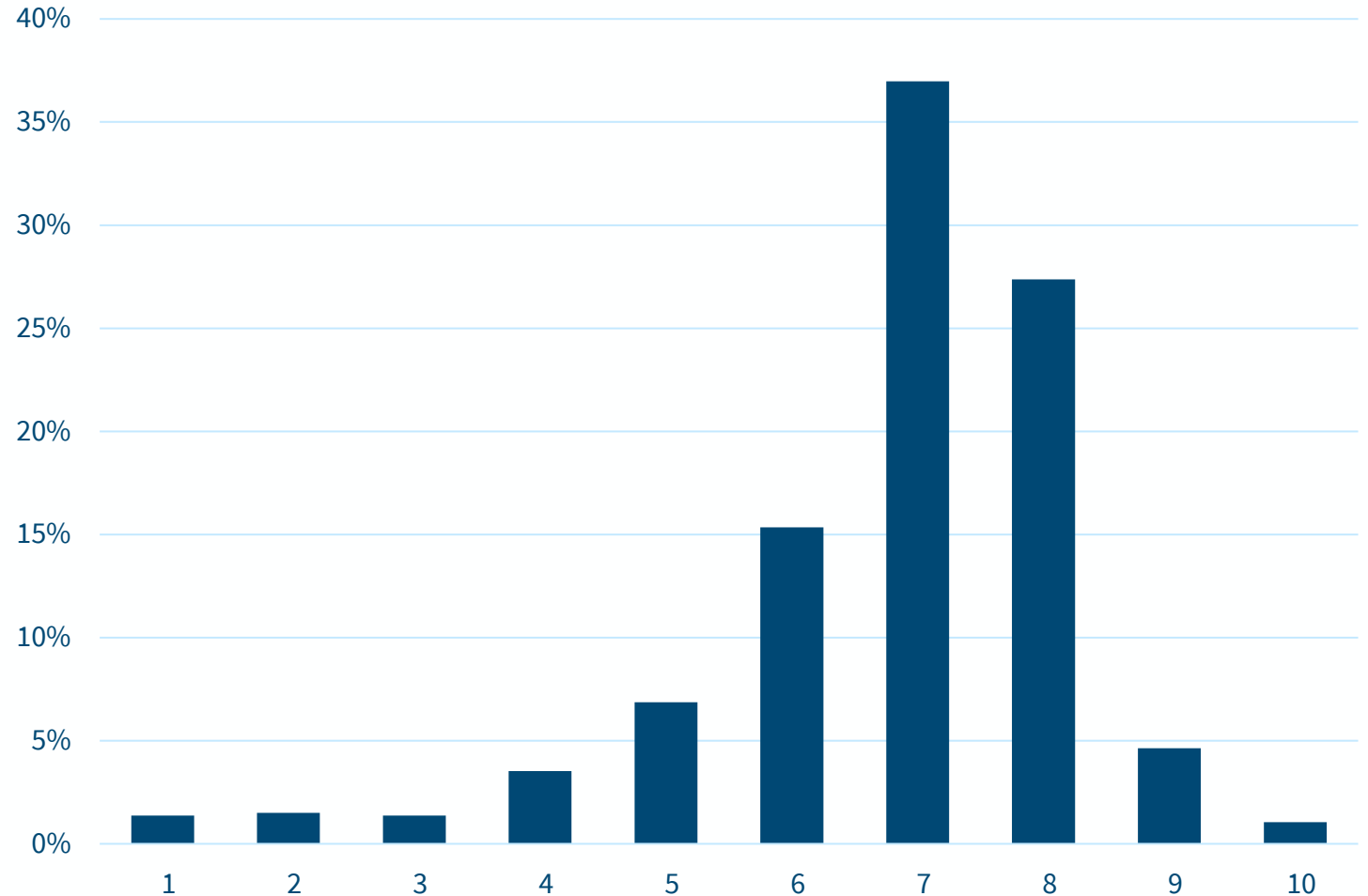
Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren en gewaardeerd?

Toelichting

De grafiek hiernaast laat zien hoeveel procent van de deelnemers een bepaald rapportcijfer aan de raadpleging hebben gegeven.

De belangrijkste uitkomsten:

- Deelnemers zijn positief over de raadpleging: 85% van de deelnemers geeft een voldoende.
- Deelnemers geven gemiddeld een 6,8 aan de raadpleging.
- Bij vergelijkbare PWE-raadplegingen over (wind)energie zien we gemiddelde rapportcijfers tussen 6,2 en 7,4.

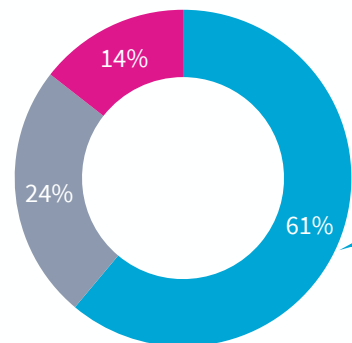

Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren en gewaardeerd?

Toelichting

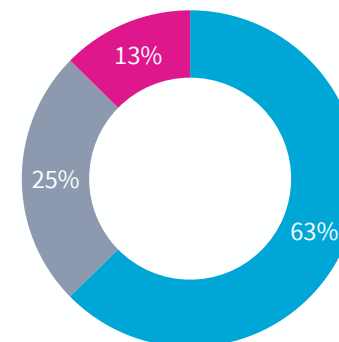
- **Ik kon mijn mening kwijt:** Een ruime meerderheid (61%) gaf aan zijn of haar mening kwijt te kunnen in de raadpleging.
- **Eerlijk onderzoek:** Een ruime meerderheid (63%) van de deelnemers gaf aan erop te vertrouwen dat dit een eerlijk onderzoek is.
- **Belangrijk onderwerp:** Een overgrote meerderheid van de deelnemers (87%) gaf aan dat ze het een belangrijk onderwerp vonden om hun mening over te geven.
- **Niet moeilijk te begrijpen:** Drie kwart van de deelnemers (76%) vond de raadpleging niet moeilijk te begrijpen.

Ik kon mijn mening kwijt in deze raadpleging.

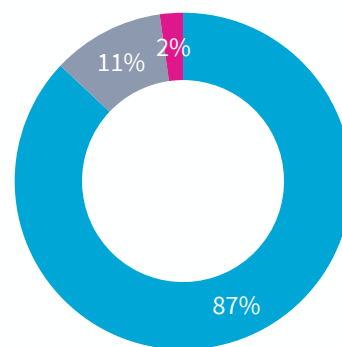

“Goed dat er bij de vragen ruimte is om opinie of opmerkingen te plaatsen.”

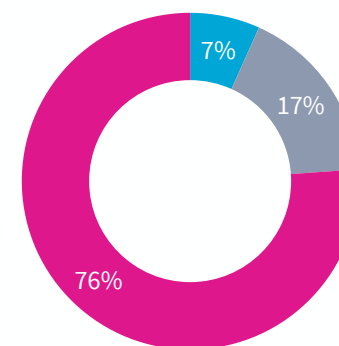
Ik vertrouw erop dat dit een eerlijk onderzoek is.

Ik vond het een belangrijk onderwerp om mijn mening over te geven.

Ik vond de vragenlijst moeilijk te begrijpen.

(Helemaal) mee eens Neutraal (Helemaal) mee oneens

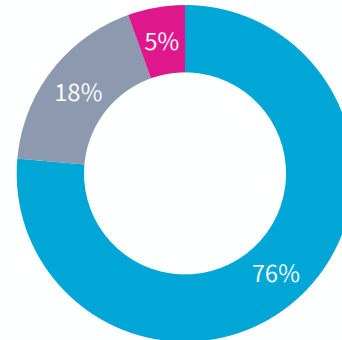

Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren en gewaardeerd?

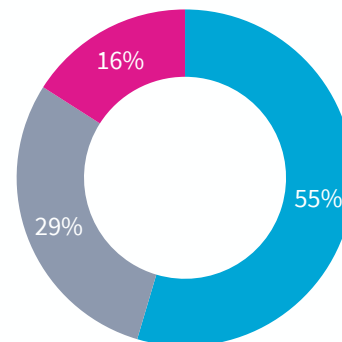
Toelichting

- **Vaker inzetten:** Drie kwart van de deelnemers (76%) vond dat de PWE-methode vaker zou moeten worden ingezet om inwoners te betrekken bij overheidsbeleid.
- **Leren over keuzes:** 41% van de deelnemers gaf aan iets geleerd te hebben over keuzes die de overheid moet maken over beleid over windmolens.
- **Vergroten van acceptatie van overheidsbesluiten:** Een meerderheid van de deelnemers (55%) gaf aan besluiten over windmolens beter te accepteren als er veel mensen meedoen aan de raadpleging.
- **Vergroten van vertrouwen in de overheid:** Een meerderheid van de deelnemers (54%) gaf aan meer vertrouwen te krijgen in besluiten van de overheid als de inwoners vaker meedenken over dit soort keuzes.

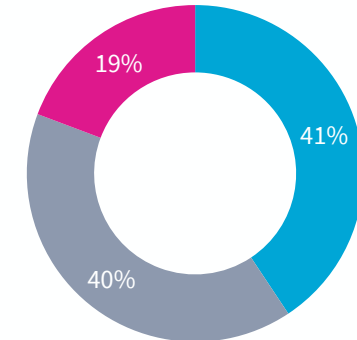
Deze methode moet vaker worden ingezet om inwoners te betrekken bij overheidsbeleid.

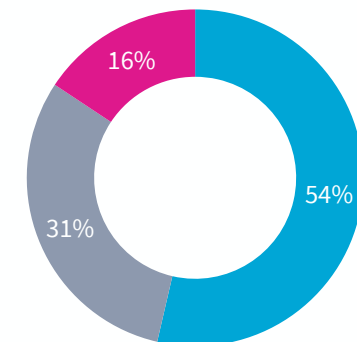
Als veel mensen meedoen aan deze raadpleging, dan zijn de uiteindelijke besluiten over dit onderwerp voor mij beter te accepteren.

Doordat ik meedoe aan deze raadpleging heb ik geleerd over de keuzes die de overheid moet maken over dit thema.

Als de overheid vaker op deze manier inwoners laat meedenken over dit soort keuzes, dan krijg ik meer vertrouwen in de besluiten van de overheid

"Het vertrouwen in de overheid verbeteren kan alleen als men iets terug ziet van wat ze u hebben toevertrouwd"

populytics.nl

Bijlagen

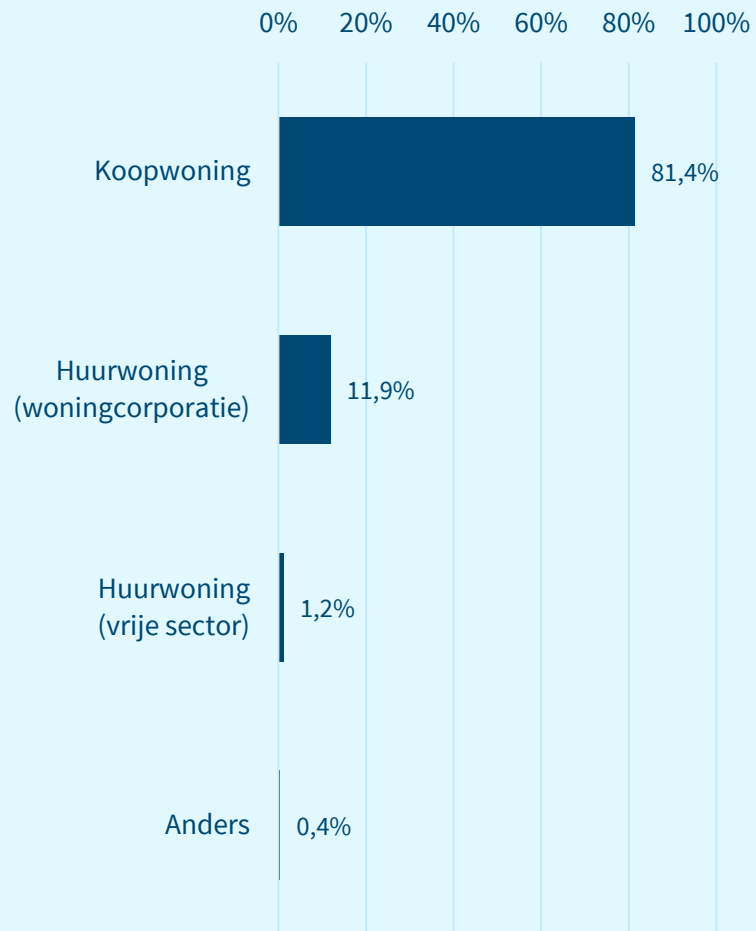
<u>Bijlage I. Samenstelling deelnemers</u>	<u>94</u>
<u>Bijlage II Ongewogen resultaten</u>	<u>96</u>

Bijlage I

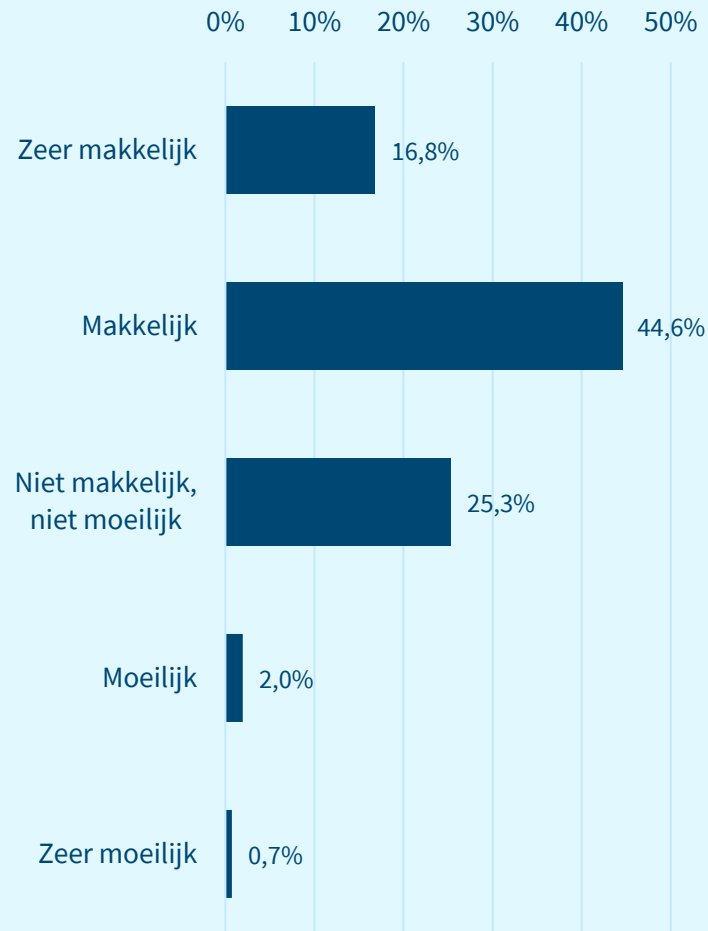
Samenstelling deelnemers

Deelnemers met diverse woonsituaties deden mee

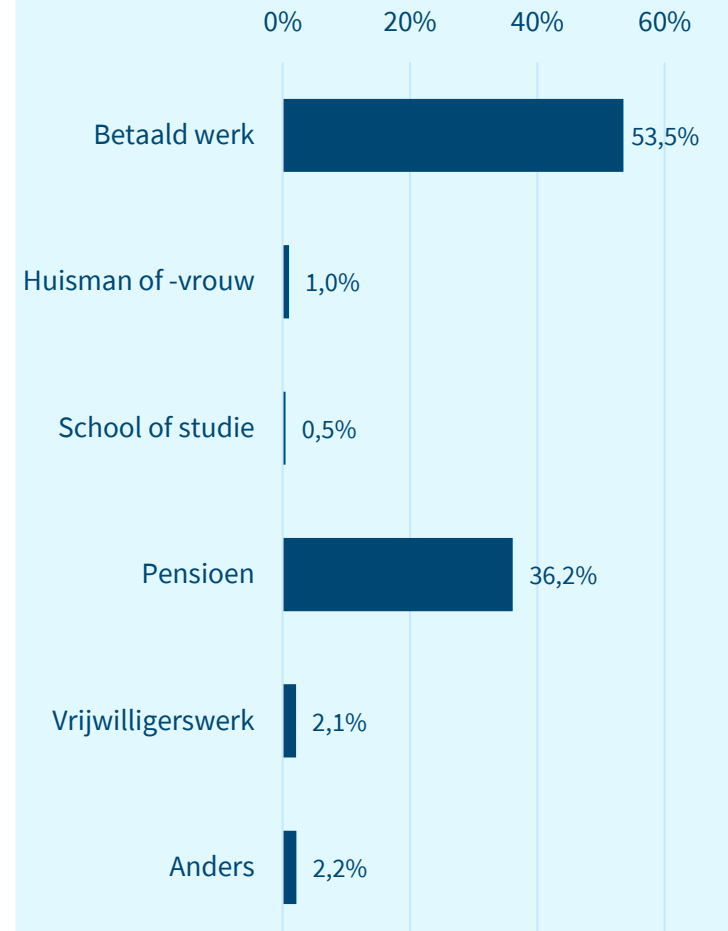
Welke situatie past het beste bij u?

Hoe makkelijk of moeilijk kunt u maandelijks rondkomen?

Wat doet u voornamelijk in het dagelijks leven?

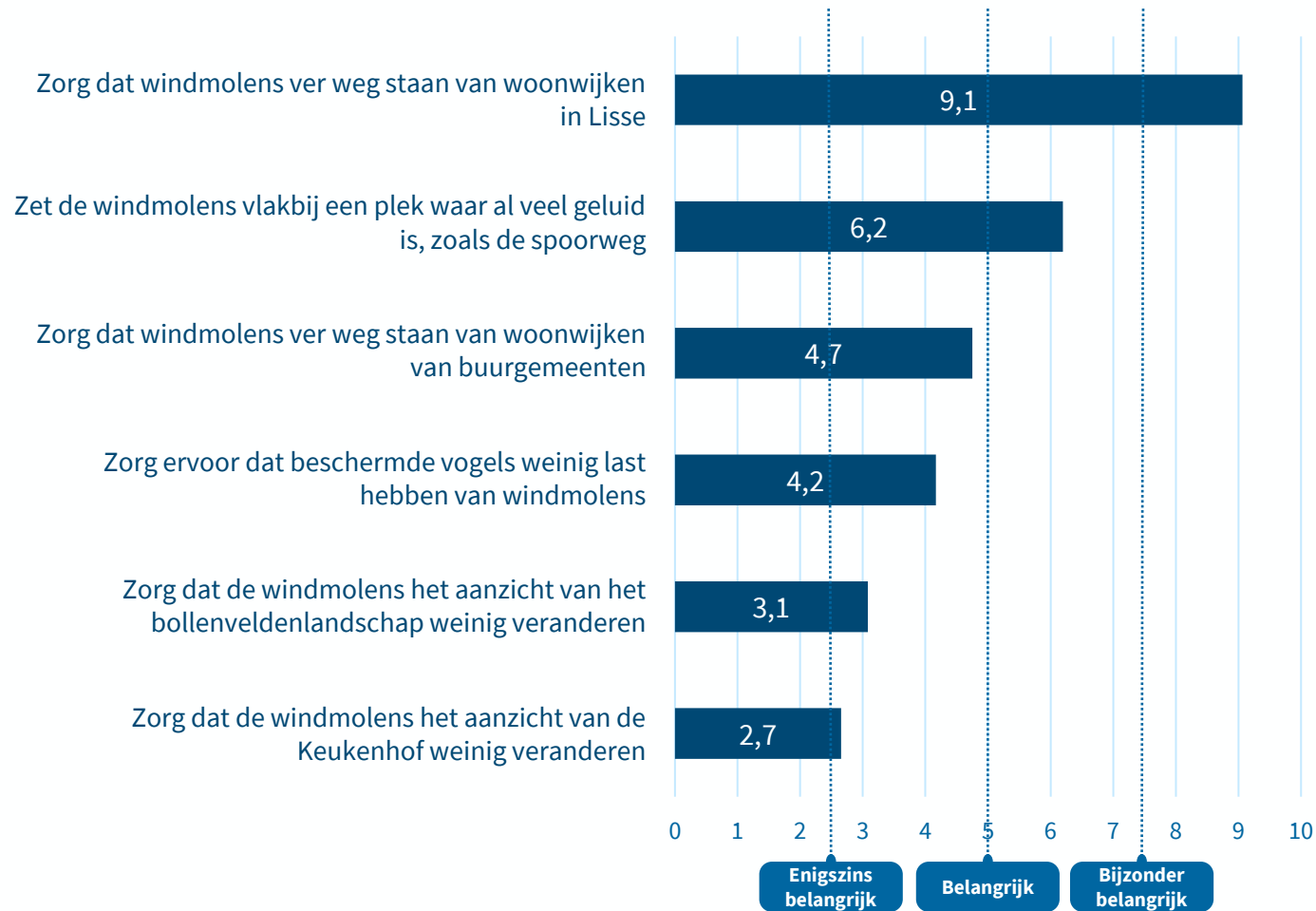

Bijlage II

Ongewogen resultaten

Waar moeten we rekening mee houden bij keuzes over de locatie van windmolens

Ongewogen - Gemiddelde punten: Totaal

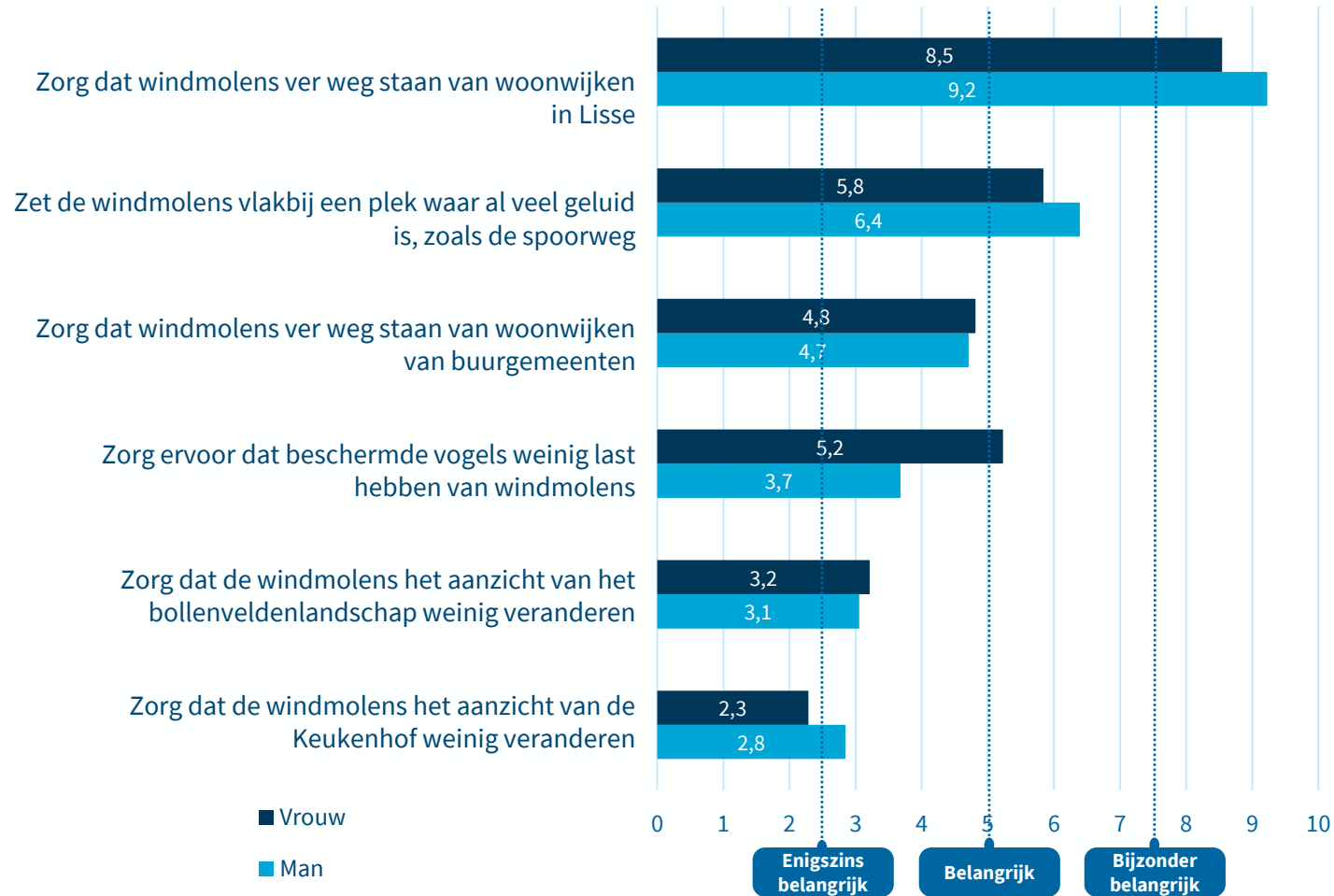
Inzichten

- De ongewogen uitkomsten van het onderdeel over keuzes over de locatie van windmolens zijn weinig anders dan de gewogen uitkomsten.
- De volgorde van prioriteit tussen de verschillende opties blijft hetzelfde. In de gewogen uitkomsten zien we dat het verschil tussen de opties 'Zorg dat windmolens ver weg staan van woonwijken van buurgemeenten' en 'Zorg ervoor dat beschermde vogels weinig last hebben van windmolens' binnen de betrouwbaarheidsinterval valt.

Waar moeten we rekening mee houden bij keuzes over de locatie van windmolens

Ongewogen - Gemiddelde punten per gender

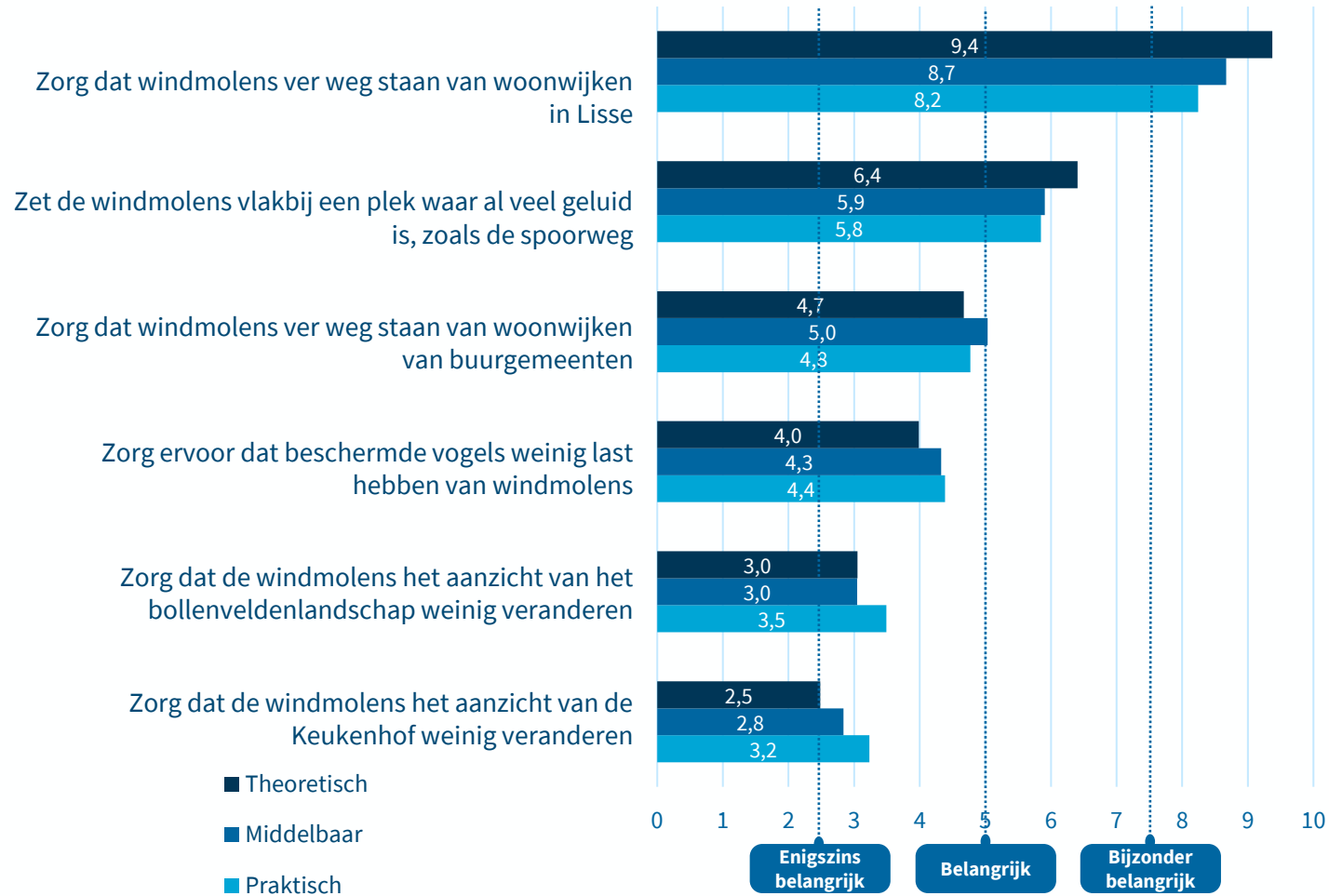
Inzichten

- De ongewogen uitkomsten van het onderdeel over keuzes over de locatie van windmolens zijn weinig anders dan de gewogen uitkomsten.
- De volgorde van prioriteit tussen de verschillende opties blijft hetzelfde voor zowel vrouwen als mannen.

Waar moeten we rekening mee houden bij keuzes over de locatie van windmolens

Ongewogen - Gemiddelde punten per opleidingsniveau

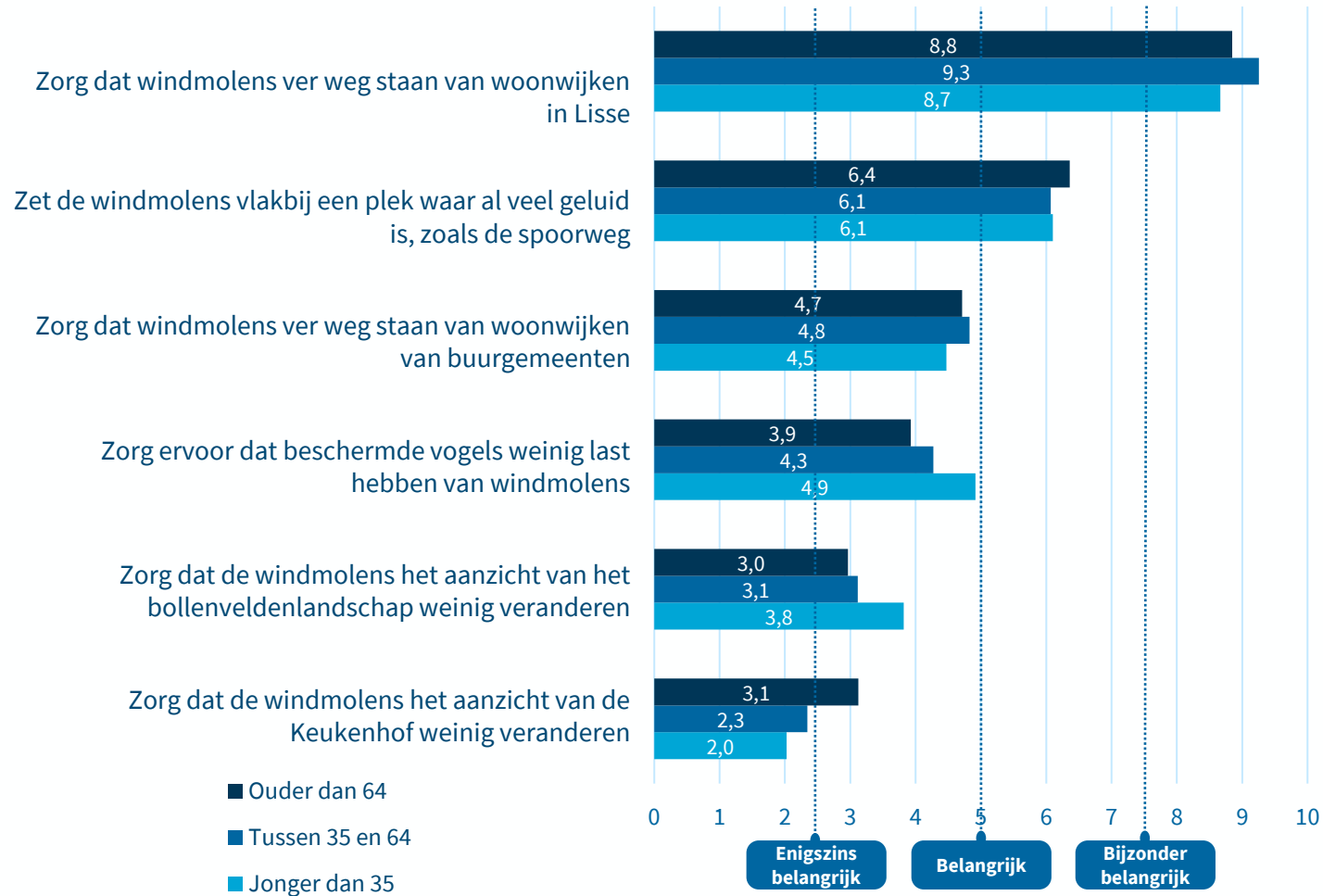
Inzichten

- De ongewogen uitkomsten van het onderdeel over keuzes over de locatie van windmolens zijn weinig anders dan de gewogen uitkomsten.
- Na herwegen van de data wordt 'Zorg ervoor dat beschermde vogels weinig last hebben van windmolens' door theoretisch opgeleiden iets belangrijker gevonden dan 'Zorg ervoor dat windmolens ver weg staan van woonwijken van buurgemeenten'.
- De volgorde van prioriteit tussen de verschillende opties blijft voor middelbaar en praktisch opgeleiden hetzelfde.

Waar moeten we rekening mee houden bij keuzes over de locatie van windmolens

Ongewogen - Gemiddelde punten per leeftijdscategorie

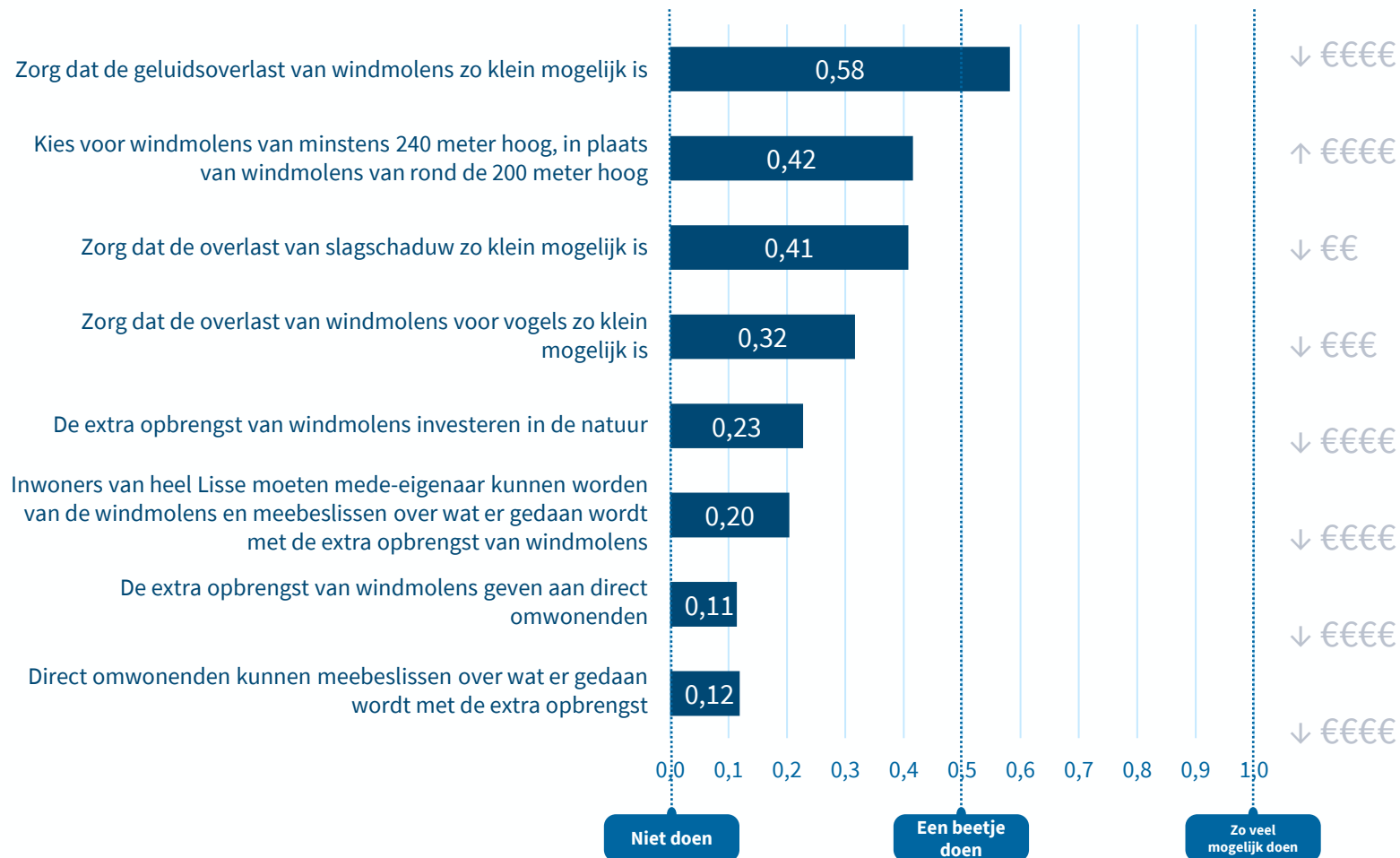
Inzichten

- De ongewogen uitkomsten van het onderdeel over keuzes over de locatie van windmolens zijn weinig anders dan de gewogen uitkomsten.
- Na herwegen van de data wordt 'Zorg dat de windmolens het aanzicht van het bollenveldenlandschap weinig veranderen' door mensen van boven de 64 iets belangrijker gevonden dan 'Zorg dat de windmolens het aanzicht van de Keukenhof weinig veranderen', maar het verschil is minimaal (0,1 punt).
- De volgorde van prioriteit tussen de verschillende opties blijft hetzelfde voor mensen jonger dan 35 en mensen tussen 35 en 64.

Waar moeten we rekening mee houden bij het bouwen van windmolens op een locatie?

Ongewogen - Gemiddelde schuifjesposities: Totaal

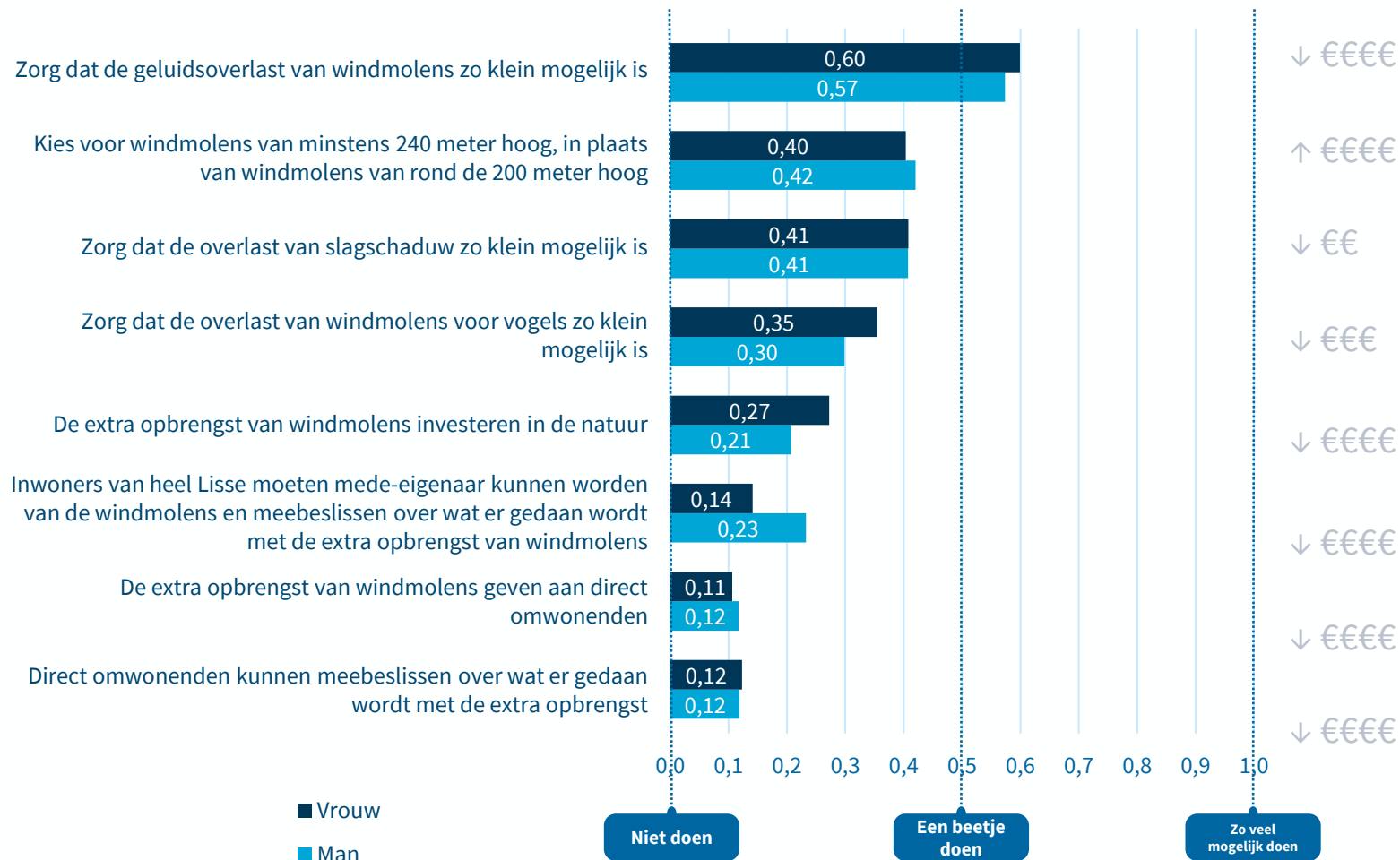
Inzichten

- De ongewogen uitkomsten van het onderdeel over keuzes over de locatie van windmolens zijn weinig anders dan de gewogen uitkomsten.
- Na herwegen van de data wordt op 'De extra opbrengst van windmolens geven aan direct omwonenden' evenveel ingezet als 'Direct omwonenden kunnen meebeslissen over wat er gedaan wordt met de extra opbrengst', maar het verschil is minimaal (0,01) en valt binnen de betrouwbaarheidsinterval.

Waar moeten we rekening mee houden bij het bouwen van windmolens op een locatie?

Ongewogen - Gemiddelde schuifjesposities per gender

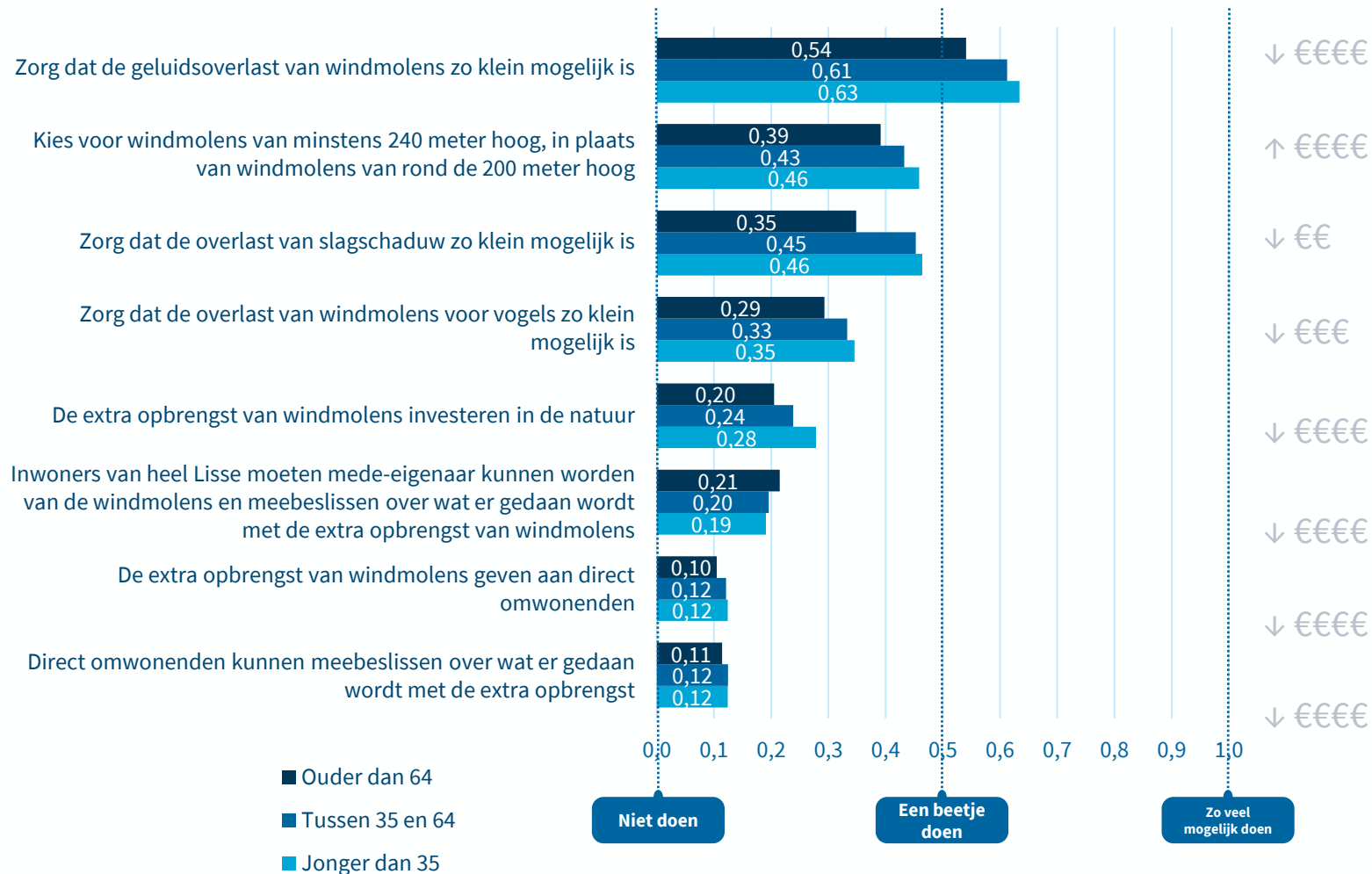
Inzichten

- De ongewogen uitkomsten van het onderdeel over keuzes over de locatie van windmolens zijn weinig anders dan de gewogen uitkomsten.
- Na herwegen van de data wordt op 'Zorg dat de overlast van slagschaduw zo klein mogelijk is' door vrouwen evenveel ingezet als op 'Kies voor windmolens van minstens 240 meter hoog, in plaats van windmolens van rond de 200 meter hoog', maar het verschil is minimaal (0,01).
- Na herwegen van de data wordt op 'De extra opbrengst van windmolens geven aan direct omwonenden' door mannen iets meer ingezet dan op 'Direct omwonenden kunnen meebeslissen over wat er gedaan wordt met de extra opbrengst', maar het verschil is minimaal (0,02).

Waar moeten we rekening mee houden bij het bouwen van windmolens op een locatie?

Ongewogen - Gemiddelde schuifjesposities per leeftijdscategorie

Inzichten

- De ongewogen uitkomsten van het onderdeel over keuzes over de locatie van windmolens zijn weinig anders dan de gewogen uitkomsten.
- Na herwegen van de data wordt op 'De extra opbrengst van windmolens investeren in de natuur' door mensen van jonger dan 35 iets evenveel ingezet als op 'Zorg dat de overlast van windmolens voor vogels zo klein mogelijk is'.
- Enkele opties wisselen na herwegen van de data van prioriteit, maar de verschillen zijn minimaal.

Bijlage III

Wegingsfactoren

Wegingsfactoren

Leeftijd	Opleidingsniveau	Gender	Wegingsfactor
Tot 35 jaar	Praktisch	Man	2,697
Tot 35 jaar	Middelbaar	Man	1,548
Tot 35 jaar	Theoretisch	Man	0,706
35-64 jaar	Praktisch	Man	1,196
35-64 jaar	Middelbaar	Man	0,965
35-64 jaar	Theoretisch	Man	1,314
65 jaar en ouder	Praktisch	Man	0,774
65 jaar en ouder	Middelbaar	Man	0,574
65 jaar en ouder	Theoretisch	Man	0,787
Tot 35 jaar	Praktisch	Vrouw	2,275
Tot 35 jaar	Middelbaar	Vrouw	0,978
Tot 35 jaar	Theoretisch	Vrouw	0,581
35-64 jaar	Praktisch	Vrouw	0,962
35-64 jaar	Middelbaar	Vrouw	0,792
35-64 jaar	Theoretisch	Vrouw	1,306
65 jaar en ouder	Praktisch	Vrouw	1,321
65 jaar en ouder	Middelbaar	Vrouw	0,986
65 jaar en ouder	Theoretisch	Vrouw	0,809

Toelichting

- Sommige groepen waren oververtegenwoordigd in de raadpleging. Om conclusies te trekken over de gehele bevolking hebben we gecorrigeerd met herweging. Groepen die oververtegenwoordigd waren hebben een kleinere weging gekregen in de analyse. De wegingsfactoren die we hebben gebruikt staan in de tabel hiernaast.
- Omdat verschillende groepen Lissers ongeveer dezelfde voorkeuren blijken te hebben, had de herweging geen invloed op de resultaten. Op slide 82 tm 88 presenteren we de ongewogen resultaten. Op basis van de ongewogen resultaten kunnen we dezelfde conclusies trekken als op basis van de gewogen resultaten.

Bijlage IV

LKCA-resultaten

Uitkomsten LKCA

Waar moeten we rekening mee houden bij keuzes over de locatie van windmolens?

	Gemiddeld	Cluster 1 (35%)	Cluster 2 (20%)	Cluster 3 (11%)	Cluster 4 (8%)	Cluster 5 (4%)	Cluster 6 (22%)
Zorg dat windmolens ver weg staan van woonwijken in Lisse	8,7	7,4	10,2	10,5	12,7	0,6	?
Zet de windmolens vlakbij een plek waar al veel geluid is, zoals de spoorweg	5,8	5,2	6,6	4,1	9,2	4,4	?
Zorg dat windmolens ver weg staan van woonwijken van buurgemeenten	4,8	4,6	8,5	4,0	0	0,6	?
Zorg ervoor dat beschermde vogels weinig last hebben van windmolens	4,6	5,0	4,6	0	7,4	7,9	?
Zorg dat de windmolens het aanzicht van het bollenvelDENlandschap weinig veranderen	3,4	4,2	0	6,9	0	9,7	?
Zorg dat de windmolens het aanzicht van de Keukenhof weinig veranderen	2,6	3,6	0	4,5	0	6,8	?

Toelichting

- Deze tabel laat de resultaten zien van de Latente Klasse Clusteranalyse. Vanaf pagina 27 wordt er meer informatie gegeven over deze techniek.

Uitkomsten LKCA

Waar moeten we rekening mee houden bij keuzes over de locatie van windmolens?

	Gemiddeld	Cluster 1 (35%)	Cluster 2 (20%)	Cluster 3 (11%)	Cluster 4 (8%)	Cluster 5 (4%)	Cluster 6 (22%)
Bent u het eens met deze stelling: Ik maak me zorgen om klimaatverandering?							
Helemaal mee eens	27,1%	26,7%	33,0%	15,0%	28,8%	30,6%	10,9%
Mee eens	42,0%	43,0%	47,7%	34,4%	38,0%	32,9%	32,2%
Neutraal	20,2%	20,3%	10,3%	41,3%	17,1%	18,1%	30,4%
Mee oneens	5,3%	5,0%	5,1%	5,4%	6,6%	6,1%	10,3%
Helemaal mee oneens	5,0%	4,6%	3,2%	3,4%	9,5%	12,2%	15,0%
Weet ik niet / Zeg ik liever niet	0,3%	0,4%	0,0%	0,5%	0,0%	0,0%	1,2%
Wat zou de gemeente moeten doen?							
Samen met buurgemeenten een advies geven	50,1%	47,8%	59,0%	58,8%	40,9%	22,0%	53,6%
Zelf een advies geven	26,2%	22,2%	30,2%	21,3%	33,6%	37,8%	22,5%
Geen advies geven	3,1%	4,0%	1,7%	1,3%	3,9%	6,0%	8,3%
Weet ik niet / Zeg ik liever niet	3,2%	4,0%	2,0%	3,5%	2,6%	2,8%	15,6%

Toelichting

- Een LKCA laat zien welke groepen sterk vertegenwoordigd zijn in bepaalde clusters. De tabel laat zien dat mensen die zich geen zorgen maken over klimaatverandering sterk vertegenwoordigd zijn in clusters 5 en 6. Terwijl mensen die zich veel zorgen maken over klimaatverandering relatief sterk vertegenwoordigd zijn in cluster 2.

Uitkomsten LKCA

Waar moeten we rekening mee houden bij keuzes over de locatie van windmolens?

	Gemiddeld	Cluster 1 (35%)	Cluster 2 (20%)	Cluster 3 (11%)	Cluster 4 (8%)	Cluster 5 (4%)	Cluster 6 (22%)
Leeftijd							
Jonger dan 35	23,4%	19,8%	24,2%	35,0%	22,0%	22,0%	22,3%
Tussen 35 en 64	46,1%	47,1%	49,6%	38,4%	45,1%	43,5%	46,5%
Ouder dan 64	29,3%	32,4%	24,9%	25,6%	30,2%	33,3%	28,7%
Weet ik niet / Zeg ik liever niet	1,2%	0,8%	1,4%	1,0%	2,7%	1,3%	2,6%
Hoe makkelijk of moeilijk kunt u maandelijks rondkomen?							
Zeer makkelijk	9,6%	7,3%	12,1%	12,6%	5,2%	17,8%	7,0%
Makkelijk	33,6%	34,4%	36,1%	31,4%	32,8%	21,4%	36,2%
Niet makkelijk, niet moeilijk	26,7%	27,4%	26,9%	29,6%	24,1%	17,5%	36,6%
Moeilijk	2,2%	1,1%	4,7%	2,1%	1,7%	0,0%	4,5%
Zeer moeilijk	1,1%	0,7%	2,7%	0,1%	0,7%	0,0%	1,4%
Weet ik niet / Zeg ik liever niet	7,7%	5,6%	6,3%	8,4%	17,7%	10,8%	14,4%

Toelichting

- Jongeren zijn relatief sterk vertegenwoordigd in Cluster 3, terwijl mensen die goed kunnen rondkomen sterk vertegenwoordigd zijn in Cluster 5
- De getallen tellen niet altijd op tot 100% omdat de vraag over financiële situatie niet verplicht was.

Uitkomsten LKCA

Waar moeten we rekening mee houden bij keuzes over de locatie van windmolens?

	Gemiddeld	Cluster 1 (35%)	Cluster 2 (20%)	Cluster 3 (11%)	Cluster 4 (8%)	Cluster 5 (4%)	Cluster 6 (22%)
Gebied							
3e Poellaan, Ter Beek, De Engel	5,6%	7,0%	3,5%	5,6%	7,4%	1,1%	7,0%
Berkhout	5,7%	5,2%	5,9%	7,6%	7,8%	0,4%	6,1%
Bloemenbuurt	7,8%	7,0%	9,6%	6,2%	7,5%	10,4%	7,5%
Blokhuis	4,3%	4,5%	3,2%	5,5%	6,0%	1,4%	2,4%
Componistenbuurt	5,1%	4,6%	5,2%	3,9%	7,6%	6,2%	5,2%
De Blinkerd	7,6%	7,2%	7,3%	8,7%	4,7%	15,4%	6,5%
Dever, Vogelbuurt	7,8%	8,1%	5,1%	12,3%	9,9%	2,9%	7,1%
Geestwater, Vrouwenpolder	6,8%	6,5%	8,1%	7,4%	7,0%	0,7%	5,9%
Halfweg, Buitengebied	4,5%	3,5%	2,2%	3,1%	7,8%	20,9%	2,1%
Het Vierkant	6,8%	7,5%	5,1%	10,8%	1,0%	10,0%	7,4%
Lisse Rond	8,0%	6,3%	12,4%	7,2%	4,6%	9,0%	4,7%
Meer en Duin, Meerenburgh	6,8%	7,1%	5,9%	7,3%	7,1%	7,0%	8,8%
Oranjebuurt	9,0%	11,5%	10,6%	3,6%	4,2%	4,9%	14,6%
Schildersbuurt	5,6%	4,7%	8,9%	3,1%	5,1%	4,0%	5,1%
Van Rijckevorsel	2,0%	1,9%	2,5%	0,5%	2,4%	3,5%	3,3%
Zeeheldenbuurt	6,7%	7,5%	4,7%	7,2%	10,0%	2,3%	6,2%

Toelichting

- De Tabel laat zien welke wijken sterk vertegenwoordigd zijn in bepaalde clusters. Halfweg, Buitengebied en de Blinkerd zijn relatief sterk vertegenwoordigd in Cluster 5. De Oranjebuurt relatief sterk in Cluster 6.

Uitkomsten LKCA

Waar moeten we rekening mee houden bij het bouwen van windmolens op een locatie?

	Gemiddeld	Cluster 1 (32%)	Cluster 2 (17%)	Cluster 3 (13%)	Cluster 4 (38%)
Zorg dat de geluidsoverlast van windmolens zo klein mogelijk is	0,57	0,52	0,93	0,23	?
Kies voor windmolens van minstens 240 meter hoog	0,42	0,57	0,36	0,12	?
Zorg dat de overlast van slagschaduw zo klein mogelijk is	0,40	0,35	0,73	0,11	?
Zorg dat de overlast van windmolens voor vogels zo klein mogelijk is	0,31	0,46	0,23	0,04	?
De extra opbrengst van windmolens investeren in de natuur	0,27	0,45	0,09	0,03	?
Inwoners van heel Lisse moeten mede-eigenaar kunnen worden	0,19	0,19	0,12	0,26	?
De extra opbrengst van windmolens geven aan direct omwonenden	0,12	0,13	0,09	0,14	?
Direct omwonenden kunnen meebeslissen over wat er gedaan wordt met de extra opbrengst	0,12	0,12	0,10	0,14	?

Toelichting

- Deze tabel laat de resultaten zien van de Latente Klasse Clusteranalyse. Vanaf pagina 56 wordt er meer informatie gegeven over deze techniek.

Uitkomsten LKCA

Waar moeten we rekening mee houden bij het bouwen van windmolens op een locatie?

	Gemiddeld	Cluster 1 (32%)	Cluster 2 (17%)	Cluster 3 (13%)	Cluster 4 (38%)
Gender					
Man	50,4%	45,7%	54,2%	57,1%	45,4%
Vrouw	47,6%	52,6%	42,9%	41,4%	51,9%
Anders/ zeg ik liever niet	2,0%	1,7%	2,9%	1,5%	2,8%
Opleidingsniveau					
Praktisch	18,1%	22,0%	8,3%	21,0%	32,5%
Middelbaar	42,1%	37,4%	40,0%	56,4%	47,4%
Theoretisch	36,0%	37,0%	48,1%	18,2%	20,1%
Wat doet u voornamelijk in het dagelijks leven?					
Anders	3,1%	2,9%	4,4%	2,0%	2,4%
Ik ben huisman/huisvrouw	2,0%	1,9%	3,9%	0,0%	1,7%
Ik ben met pensioen	22,2%	23,3%	13,2%	31,0%	25,1%
Ik ben ondernemer	9,7%	8,8%	15,9%	4,1%	9,0%
Ik doe betaald werk	53,8%	57,4%	51,9%	47,3%	48,7%
Ik doe vrijwilligerswerk	2,2%	2,4%	2,7%	1,2%	1,6%
Ik ga naar school/ik studeer	0,7%	0,6%	1,4%	0,0%	4,0%
Weet ik niet / Zeg ik liever niet	3,2%	2,0%	4,8%	4,2%	7,1%
Hoe makkelijk of moeilijk kunt u maandelijks rondkomen?					
Zeer makkelijk	10,7%	10,1%	13,5%	8,3%	8,8%
Makkelijk	39,2%	39,0%	41,2%	37,3%	35,6%
Niet makkelijk, niet moeilijk	30,2%	33,9%	25,6%	26,9%	36,4%
Moeilijk	2,6%	2,5%	2,4%	2,9%	3,8%
Zeer moeilijk	1,4%	2,4%	0,0%	0,6%	1,2%
Weet ik niet / Zeg ik liever niet	8,3%	8,1%	10,4%	5,9%	14,2%

Toelichting

- De tabel laat zien welke groepen relatief sterk zijn vertegenwoordigd in de verschillende clusters.

Uitkomsten LKCA

Waar moeten we rekening mee houden bij het bouwen van windmolens op een locatie?

	Gemiddeld	Cluster 1 (32%)	Cluster 2 (17%)	Cluster 3 (13%)	Cluster 4 (38%)
Gebied					
3e Poellaan, Ter Beek, De Engel	6,5%	5,5%	8,5%	6,3%	5,3%
Berkhout	6,1%	4,0%	8,6%	8,1%	5,4%
Bloemenbuurt	7,5%	9,6%	7,7%	1,9%	8,0%
Blokhuis	4,4%	4,8%	3,1%	5,3%	3,0%
Componistenbuurt	4,6%	4,9%	4,7%	3,8%	5,8%
De Blinkerd	7,0%	4,3%	10,1%	9,8%	7,7%
Dever, Vogelbuurt	7,9%	10,2%	6,2%	4,7%	7,2%
Geestwater, Vrouwenpolder	7,4%	5,2%	10,4%	8,9%	5,5%
Halfweg, Buitengebied	4,7%	5,5%	2,8%	5,2%	2,7%
Het Vierkant	5,7%	4,8%	6,4%	7,2%	8,6%
Lisse Rond	8,8%	9,8%	9,3%	5,9%	4,8%
Meer en Duin, Meerenburgh	5,7%	5,8%	4,1%	7,4%	9,5%
Oranjebuurt	8,2%	6,5%	4,6%	16,9%	13,7%
Schildersbuurt	6,4%	8,2%	3,1%	5,9%	4,2%
Van Rijckevorsel	1,9%	1,5%	2,7%	1,9%	2,9%
Zeeheldenbuurt	7,2%	9,5%	7,8%	0,8%	5,7%

Toelichting

- De tabel laat zien welke groepen relatief sterk zijn vertegenwoordigd in de verschillende clusters.

Uitkomsten LKCA

Waar moeten we rekening mee houden bij het bouwen van windmolens op een locatie?

	Gemiddeld	Cluster 1 (32%)	Cluster 2 (17%)	Cluster 3 (13%)	Cluster 4 (38%)
Bent u het eens met deze stelling: Ik maak me zorgen om klimaatverandering?					
Helemaal mee eens	28,5%	35,7%	20,2%	21,6%	15,4%
Mee eens	43,3%	47,7%	37,1%	40,4%	34,2%
Neutraal	18,2%	11,4%	30,8%	18,7%	29,0%
Mee oneens	4,8%	2,9%	7,4%	6,4%	9,0%
Helemaal mee oneens	4,7%	1,9%	4,5%	12,0%	11,4%
Weet ik niet / Zeg ik liever niet	0,2%	0,4%	0,0%	0,0%	0,9%
Wat vindt u van het plan van de gemeente Lisse om 46% duurzame energie op te wekken in 2030?					
Meer doen: meer dan 3 grote windmolens moeten komen	15,0%	21,9%	5,3%	10,4%	4,8%
Meer doen: zonnenvelden van 20 tot 40 hectare en 2 of meer grote	8,5%	9,8%	6,1%	8,7%	2,6%
Doel halen door het bouwen van 20 tot 40 hectare zonnenvelden	5,3%	6,2%	5,9%	2,4%	11,5%
Doel halen met 2 of 3 grote windmolens	35,9%	38,2%	26,5%	42,5%	12,5%
Doel halen, maar niet met grote windmolens of grote zonnenvelden	7,5%	5,6%	13,8%	4,0%	28,4%
Geen grote windmolens of grote zonnenvelden, maar geen mening over het doel	2,0%	1,3%	4,7%	0,2%	17,1%
Minder doen	8,0%	2,7%	17,2%	9,1%	22,9%

Toelichting

- De tabel laat zien welke groepen relatief sterk zijn vertegenwoordigd in de verschillende clusters.

